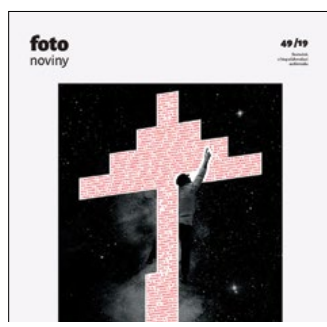
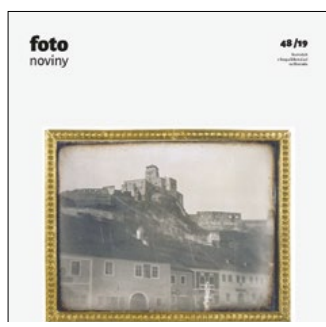
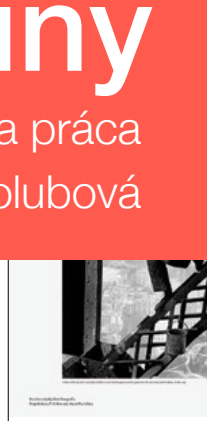
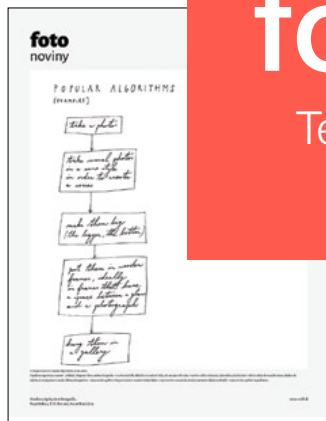
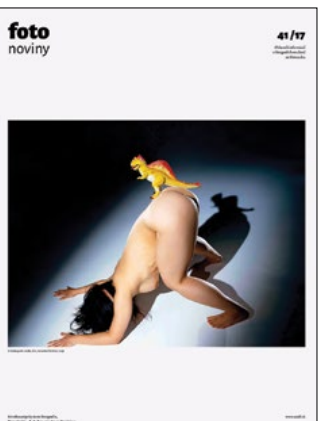

fotonoviny

Teoretická bakalárska práca
Mgr. Dorota Holubová

SLEZSKÁ
UNIVERZITA

FOTONOVINY PHOTONEWS

Mgr. Dorota Holubová

Vedúci práce: doc. Mgr. Josef Moucha
Oponent: MgA. Ing. Peter Korček

TEORETICKÁ BAKALÁRSKA PRÁCA

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Institut tvůrčí fotografie

Obor: Tvůrčí fotografi

Opava 2021

Abstrakt

Teoretická bakalárska práca mapuje vznik a vydávanie slovenského fotografického magazínu Fotonoviny. Podrobne sa venuje analýze prvých 50 čísiel od roku 2007 až po rok 2020.

Mapuje konkrétne rubriky, prispievateľov a ich príspevky. Súčasťou práce sú reprodukcie zverejnených článkov, fotografií, rozhovorov, recenzií a obálok.

Kľúčové slová

Fotonoviny, fotografický časopis, občianske združenie FOTOFO, Stredoeurópsky dom fotografie, Slovensko

Abstract

The theoretical bachelor thesis maps the origin and publishing of the Slovak magazine Photonews. It analyses in detail the first 50 editions of the magazine between 2007 to 2020.

It maps specific magazine sections, its contributors. The thesis includes reproductions of published articles, images, interview, review and magazine covers.

Keywords

Photonews, photo magazine, non-profit organisation FOTOFO, The Central European House of Photography, Slovakia

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2020/2021

Zadávací ústav:	Institut tvůrčí fotografie
Studentka:	Mgr. Dorota Holubová
UČO:	48663
Program:	Filmové, televizní a fotografické umění a nová média
Obor:	Tvůrčí fotografie
Téma práce:	T: Fotonoviny
Téma práce anglicky:	T: Photonews
Zadání:	Bakalárska práca mapuje vznik a vydávanie slovenského časopisu Fotonoviny. Podrobne sa venuje analýze všetkých čísiel od roku 2007 až po rok 2020. Mapuje redaktorov, rubriky významných prispievateľov. Súčasťou práce sú reprodukcie zverejnených fotografií, rozhovorov, recenzie a obálky.
Literatura:	Časopis Fotonoviny. Rozhovory s redaktormi a redaktorkami, vydavateľom a tlačiarom Fotonovín.
Vedúci práce:	doc. Mgr. Josef Moucha
Datum zadání práce:	17. 3. 2021

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
prof. PhDr. Vladimír Birgus
vedoucí ústavu

Čestné prehlásenie a súhlas so zverejnením

Čestne prehlasujem, že som teoretickú bakalársku prácu vypracovala samostatne a použila len pramene uvedené v zozname použitej literatúry a v poznámkach pod čiarou.

Súhlasím so zverejnením práce v Univerzitnej knižnici Slezské univerzity v Opave, v knižnici Uměleckoprůmyslového muzea v Prahe a na webových stránkach Institutu tvůrčí fotografie.

V Bratislave 30.7. 2021

OBSAH

Úvod /	7
História fotografických magazínov na Slovensku po roku 1989 /	8
História a charakteristika časopisu Fotonoviny /	10
Rubriky a redakcia Fotonovín /	12
Obálky Fotonovín /	14
Analýza obsahu jednotlivých čísel Fotonovín /	20
Fotonoviny č.1 /	20
Rok 2008 /	23
Rok 2009 /	26
Rok 2010 /	29
Rok 2011 /	32
Rok 2012 /	36
Rok 2013 /	38
Rok 2014 /	41
Rok 2015 /	44
Rok 2016 /	46
Rok 2017 /	50
Rok 2018 /	53
Rok 2019 /	57
Fotonoviny č.50 /	60
Záver /	63
Prílohy - prepisy rozhovorov	
Václav Macek /	65
Branislav Štepánek /	71
Menný register /	76
Zoznam použitej literatúry /	79

Úvod

Teoretická bakalárska práca s názvom Fotonoviny sa venuje vzniku tohto fotografického časopisu, jeho fungovaniu nielen po obsahovej, ale aj formálnej stránke. Cieľom tejto práce nie je podrobná analýza každého čísla. Zvolila som metódu skúmania obsahovej stránky počas trinástich rokov pôsobenia časopisu. Keďže ide o štvrťročník mojou ambíciou je vytrhnúť to najpodstatnejšie a najviac rezonujúce počas vychádzania tohto fotografického magazínu a opísať zmeny, ktoré nastali počas vydávania tohto magazínu. Podrobný opis každého čísla by bol vyčerpávajúci a navyše zbytočný, keďže sa každý dostanete k všetkým číslam Fotonovín v knižnici Vladimíra Vorobjana v StredoEurópskeho domu fotografie v Bratislave. Počas písania tejto práce som mala možnosť všetky čísla držať v rukách, dohľadať chýbajúce čísla a zoradiť ich pre ďalších záujemcov a záujemkyne. V práci mi ide o mapovanie vývoja jednotlivých čísel, kvalitatívne zmeny, ktoré nastali nielen po obsahovej, ale aj formálnej stránke. Tému bakalárskej práce som si zvolila preto, lebo k nej mám veľmi blízko. Od 51. čísla Fotonovín z roku 2020 som jeho šéfredaktorkou, z toho dôvodu sa v tejto práci budem snažiť nezaujato a kriticky analyzovať vznik prvých 50 číslach od roku 2017 až 2020. Od roku

2012 pôsobím v StredoEurópskom dome fotografie, ktoré spravuje občianske združenie FOTOFO. Takmer dekádu som sa spolupodielala na aktivitách spojených s festivalom Mesiac fotografie, pripravovala som vydanie tretieho zväzku Dejiny fotografie 20. storočia (The History of European Photography 1970 - 2000) a do Fotonovín som priespievala najmä počas festivalového čísla. Šlo najmä o prípravu PR správ propagujúcich program festivalu. Rovnako som mala možnosť pripravovať rozhovory s osobnosťami vystavujúcimi na festivale napr. Steve McCurry, Youngho Kang, Simon Norfolk, Bruce Gilden, Roger Ballen a predstaviť ich tvorbu nielen pre odbornú, ale aj laickú verejnosť. Spolupodielanie sa na tvorbe už tradičného fotografického periodika mi pomáha a zároveň mi dáva možnosť zorientovať sa vo fotografickom svete už dlhé roky. Preto verím, že môj pohľad zo zainteresovanej strany bude prínosom a bude slúžiť najmä rýchlu orientáciu aktivít na slovenskej fotografickej scéne. Počas dôkladného skúmania päťdesiatich čísiel Fotonovín sa budem snažiť podať čo najpravdivejšie a najobjektívnejšie poznatky tohto výnimočného magazínu, momentálne jediného fotografického tlačeného magazínu na Slovensku.

História fotografických magazínov na Slovensku po roku 1989

Po revolúcií v roku 1989 sa trh fotografickými periodikami výrazne zmenil. Dovtedy fungovalo vydávanie celoštátnych fotografických magazínov ako napríklad Výtvarníctvo, fotografia, film. Vydávaný bol od roku 1962 do roku 1991 a mal centrálné financovanie a istú finančnú podporu zo strany štátu. Jeden z najprestížnejších československých fotografických časopisov Revue Fotografie skončil v roku 1992, keď zaniklo vydavateľstvo Orbis a aj samotné Československo. Pokus o jeho ďalšie vydanie postupne dvoma ďalšími súkromnými vydavateľmi v rokoch 1993 a 1995 nebolo úspešné. Existovali fotografické periodiká, ktoré boli zamerané skôr na fotografických amatérov a technických nadšencov ako na výtvarnú fotografiu. Jedným z nich bol na Slovensku aj Fototip (podnázov: časopis pre fotografov a ostatných záujemcov o fotografiu), ktorý bol vydávaný v banskobystričskom Národnom osvetovom centre do roku 2006, šéfredaktorkou bola Marta Svítková. Aj keď obsahovo bol zaujímavý, vizuálne bol slabšie spracovaný, pretože v porovnaní s konkurenciou bol vytlačenejší menej atraktívne. Ďalším magazínom bol WATT Foto-Video, šéfredaktorom bol Marián Pauer a profiloval sa ako sprievodca pre amatérov, dominovali skôr technicky ladené články, informácie o

výtvarnej fotografii a kvalitné odborné recenzie na výstavy absentovali.

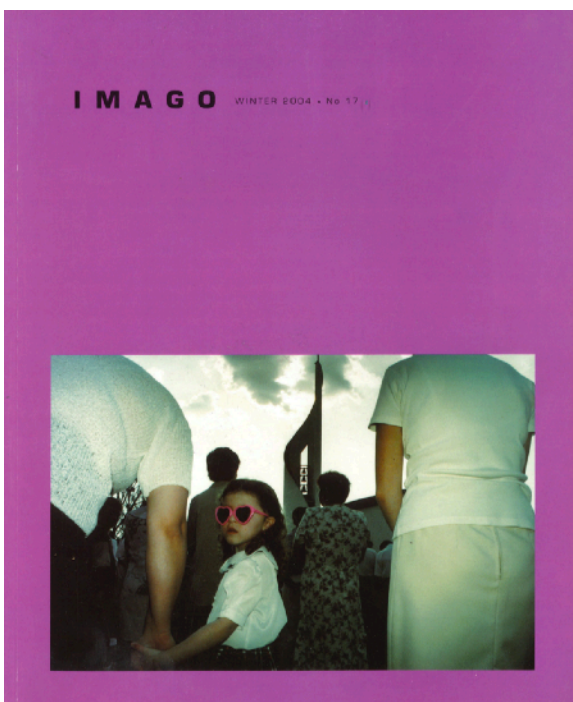
Medzi dôležité periodiká, ktoré ovplyvnili vznik Fotonovín zamerané na výtvarnú fotografiu (ako tvrdí zakladateľ Fotonovín Václav Macek) patril český časopis Ateliér (vychádzal od roku 1988 až 2015) a Výtvarný život (vychádzal od roku 1956 do roku 1995). Oba boli určené profesionálom, ale aj laikom, no vychádzali v nich články o aktuálnych technických novinkách v oblasti fotografie. Významným periodikom bol aj časopis Československá fotografie určený pre amatérsku komunitu. Vychádzal od roku 1953 až do roku 1991. V rokoch 1991 - 1994 bol premenovaný na Fotografie, neskôr od roku 1994 na Fotografie Magazín a vychádzal do roku 2008.

Príchod nového milénia a digitalizácia doby tiež zmenila trh s fotografickými časopismi. Znamenalo to nielen presun informácií na internet, ale najmä prechod od analógového procesu smerom k digitálnemu fotografickému procesu. Ten zmenil potrebu vyhľadávania informácií v časopisoch a skomercializoval trh s fotografickými magazínmi, ktoré sa začali výlučne venovať skôr predaju a propagácii techniky. Odrazu boli všetky rady dostupné jedným klikom na internete. Vznikla diera na trhu, ktorá pretrváva doteraz. Na Slovenku nemáme nikoho (ani v národných denníkoch), kto by sa dlhodobo venoval fotografickej publicistike a odbornej kritike v oblasti výtvarnej fotografie. Navyše trh so

záujemcami o takýto tip periodika nie je dostatočne zastúpený ani v odborných výtvarných kruhoch. Možno je to tým, že fotografia sa stala najdostupnejšou formou výtvarného umenia a číta-telia nemajú záujem o zložitejší odborný recenzný obsah.

Kľúčovým fotografickým periodikom, ktorý predchádzal vzniku Fotonovín bol vznik časopisu IMAGO. Vydávalo ho združenie FOTOFO od roku 1995 až po rok 2010. Bol vydávaný v angličtine dvakrát ročne. Prezentovali v ňom fotografickú tvorbu zo strednej a východnej Európy s orientáciou na západný trh. Redakčná rada bola zložená z renomovaných kurátorov a historikov fotografie v zložení: Vladimír Birgus a Josef Moucha z Českej republiky, Ruxandra Balaci z Rumunska, Galina Moskalevová z Bieloruska, Jerzy Olek z Poľska, Peeter Linnap z Estónska,

Jevgenij Berezner z Ruska, Aurel Hrabušický a Václav Macek ako iniciátor celého projektu zo Slovenska.

Galéria Fotoport na čele s Filipom Vančom ešte vydávala od roku 2007 do roku 2017 štvrťročník PORT NO. 21. Bol to časopis o fotografii a vizuálnom umení, ktorý svojou podstatou bol veľmi blízky Fotonovinám. Mal oproti ostatným magazínom veľmi netradičný formát B3 (35 x 50 cm) a vychádzal dvoj-jazyčne v slovensko-anglickej mutácii. Formát spôsobil problém v malom pokrytí distribúcie a nikdy sa nestal celoplošným periodikom ako Fotonoviny. Jeho tvorcovia mali netradičný prístup a každý kus ručne pečiatkovali logom, dizajn časopisu Juraja Sukopa bol v roku 2009 ocenený Národnou cenou za dizajn. Bol to prvý ocenený fotografický magazín v histórii, ktorý získal túto cenu. V podstate sa časopis PORT NO. 21 ako štvrťročník zameriaval na to isté ako Fotonoviny, mal ambíciu priblížiť fotografiu laickej a profesionálnej verejnosti a informovať ju o dianí na fotografickej scéne. Informoval o kvalitných domácich a zahraničných výstavách, prezentoval súčasných slovenských i prevratných tvorcov z fotografických dejín. Jediný rozdiel bol asi v tom, že sa nebránili ani presahom do iných vizuálnych médií, teda oblasti filmu a výtvarného umenia vo všeobecnosti.

Rok pred vznikom Fotovín v roku 2006 vychádzalo na Slovensku päť fotografických magazínov. Prvým bol

[Small text and logo at the bottom of the image, including 'PORT NO. 21' and '13. ročník 2021']

sprievodca svetom fotoaparátov DiGi REVUE, zameraný iba na fototechniku (fungoval do roku 2010), ďalej vyššie spomínané časopisy Fototip, Imago a Watt Foto-Video a PORT NO. 21. Všetky tieto fotografické magazíny sa líšili rôznym ekonomickým modelom, periodicitou alebo spôsobom práce redakcií. Príčiny zániku všetkých týchto fotografických časopisov určite nespôsobil iba nezaujímavý trh, ale najmä podiel stále sa znižujúcich štátnych dotácií z Ministerstva kultúry, najmä v prípade magazínov Fototip a Imago. Ďalej to pravdepodobne spôsobil aj konkurečný trh so zahraničnými fotografickými periodikami. Možno vydavateľia stratili zmysel v tlačných periodikách v digitálnej dobe? S istotou možno povedať, že v roku 2021 fungujú Fotonoviny momentálne ako jediný slovenský tlačný fotografický magazín.

História a charakteristika časopisu Fotonoviny

Časopis Fotonoviny - občasník informácií o fotografickom dianí na Slovensku vychádza od roku 2007 štyrikrát ročne. Vznikol z potreby občianskeho združenia FOTOFO prezentovať svoje aktivity (program galérie Stredoeurópskeho domu fotografie, workshopy, festival Mesiac fotografie, vydavateľská činnosť, knižnica, udeľovanie ocenení Osobnosť slovenskej fotografie a Fotograf roka, neskôr Múzeum fotografie, a ďalšie) a zároveň rozširovať povedomie o aktuálnom fotografickom dianí na Slovensku na poli výtvarnej fotografie.

FOTOFO vzniklo v apríli 1992 ako nadácia vďaka Judite Csáderovej, Václavovi Macekovi, Vladimírovi Vorobjovi, Jozefovi Sedlákovi, Pavlovi Breierovi a ďalším. Od roku 1997 sa kvôli novému zákonu transformovali na občianske združenie. V jej činnosti v nasledujúcich rokoch sa potom naplňovali všetky programové ciele formulované v stanovách – realizácia výstav, konferencií, workshopov, vydávanie katalógov a kníh, budovanie fotografickej zbierky a pod.

Od roku 2007 vydáva Fotonoviny FOTOFO v náklade 3000 kusov s finančnou podporou Ministerstva

kultúry Slovenskej republiky (MKSR). Od roku 2015 sa vtedajší grantový program ministerstva zmenil a vznikol tzv. Fond na podporu umenia (FPU), a okrem prezentácie umeleckých diel a aktivít začal podporovať aj vznik a tvorbu samotných umeleckých aktivít, aj tvorbu umeleckých tlačенých časopisov. Existencia Fotonovín ako nekomerčného umeleckého projektu je závislá od štátnej dotácie z FPU. Bez tejto podpory by iba ťažko bojovali Fotonoviny o prežitie a pravdepodobne by zanikli. Už niekoľko rokov je využitie dotácie zamerané najmä na tlačové náklady, čo predstavuje najvyššiu položku z rozpočtu. Ďalej je to distribúcia - poštovné a symbolické autorské honoráre.

Obsah Fotonovín je zameraný najmä na výtvarnú fotografiu, je to jediné periodikum výlučne zamerané na fotografickú scénu. Hlavným cieľom obsahovej stránky je kritická a recenzná činnosť. Spomedzi slovenských výtvarných periodík ešte píšú okrajovo o fotografickom médiu v magazíne Flash Art a v časopise Profil. Oba časopisy reflektujú fotografiu ako súčasné umenie. Tri roky po vzniku Fotonovín do roku 2010 ešte vychádzalo IMAGO, zamerané na stredo a východoeurópsky región. Práve z IMAGO vychádzajú aj niektoré stále rubriky vo Fotonovinách - umelecké portfólia alebo kalendárium. Základným pilierom vo Fotonovinách sú však recenzie fotografických výstav a fotografických publikácií, kritické články, rozhovory s osobnosťami z domácej

a zahraničnej scény. Dôležitou súčasťou je nepriama reklama resp. prezentácia všetkých aktivít FOTOFO, ktoré sú z pochopiteľných dôvodov dôležitou súčasťou každého čísla. Je to program SEDEF, najmä recenzie na výstavy, festival Mesiac fotografie, ďalej workshopy, detské denné tábory, festival Mesiac fotografie, inzercia (napr. na 2% z daní pre OZ FOTOFO, tlačiareň FO ART, festivalový open call a pod.). Jesenné číslo je vždy venované festivalu Mesiac fotografie, zvykom býva už tradičný rozhovor s vystavujúcou osobnosťou na festivale, umelecké portfólio, tipy na festival a obálka venovaná festivalovému „highlightu.“ Všetky tieto textové a obrazové formy majú za úlohu prilákať ľudí z odbornej i laickej verejnosti a zvýšiť návštevnosť festivalu. Dá sa povedať, že číslo festivalových novín pomaly nahrádza festivalový programový bilten.

V roku 2010 pribudlo v strednej časti Fotonovín dvojstranové autorské portfólio, kde dominujú fotografie na celých stranách. V roku 2017 bola táto rubrika rozšírená na štyri strany. Od roku 2007 bola vytvorená spolupráca s autorskou spoločnosťou LITA a vznikla užitočná rubrika Autorské právo a fotografia, ktorá sa ale vyčerpala v roku 2012. Venovala sa jej terajšia riaditeľka LITA Jana Vozárová a jej kolegyňa Lucia Miklásová. Riešila sa v nej problematika autorského práva vo vzťahu k fotografii, čo bolo veľmi užitočné nielen pre profesionálov, ale aj laikov. Asi najkri-

tickejšou časťou sú šéfredaktorské úvodnky - editoriály, ktoré mal na starosti Václav Macek, neskôr Branislav Štěpánek, občas bol úvodník prenechaný aj niekomu z redakcie.

Vzhľadom na to, že oficiálne sa Fotonoviny nedajú kúpiť v kioskoch ani kníhkupectvách (avšak už niekoľko rokov je uvedená cena 0,50 eur na každom čísle) sú Fotonoviny dostupné zadarmo. Distribučnými kanálmi sú kultúrne centrá, galérie, múzeá, umelecké školy, kníhkupectvá, vybrané kaviarne po celom Slovensku, dokopy sa zasiela približne na 200 rôznych miest poštou v ráde niekoľkých kusov. Nedá sa však tvrdiť, že náklad 3000 ks je masovým médium, ale v rámci cieľovej skupiny zaujímajúcej sa o takýto formát je postačujúci. Niekedy sa stane, že nové číslo sa „rozchytá“ veľmi rýchlo a je ho nedostatok, no niekedy naopak nie je po Fotonovinách dopyt a staré čísla nájdeme rozhodene po galériach aj niekoľko mesiacov po vydaní.

Je pozoruhodné, že Fotonoviny sa najskôr distribujú do regiónov, až posledná je Bratislava, kde je o ne najvyšší záujem, keďže sa tu koná najviac kultúrnych podujatí. Po vydaní aktuálneho čísla sú Fotonoviny k dispozícii na webovej stránke Stredoeurópskeho domu fotografie (www.sedf.sk/fotonoviny) vo formáte PDF ako online verzia Fotonovín.

Autorské honoráre sa pohybujú od začiatku fungovania iba v symbolickej

výške. Často recenzenti publikujú na dobrovoľnej báze bez nároku na honorár. Počet recenzentov je v každom čísle tak malý, že ho možno spočítať na jednej ruke. Väčšina redaktorov a redaktoriek pracuje pre Fotonoviny, lebo je to pre nich radosť a nedostatočný honorár zatiaľ neberú ako nevýhodu.

Rubriky a redakcia Fotonovín

Rubriky Fotonovín sú zreteľne stanovené od začiatku vzniku Fotonovín. Dokonca sú až do roku 2016 a čísla 37 vymenované na obálke: recenzie, rozhovory, články, program SEDF, Mesiac fotografie, fotografické kalendárium a inzercia. V roku 2010 pribudlo portfólio, ktoré sa stalo dôležitou platformou na prezentovanie tvorby domácich aj zahraničných autorov a autoriek. So vznikom Múzea fotografie v roku 2018 možno spojiť vznik rubriky Príbeh z depozitu Múzea fotografie a Múzeum fotografie, ktoré fungujú od Fotonovín číslo 44.

Redakcia Fotonovín bola zo začiatku štvorčlenná - šéfredaktor, výkonná manažérka, jazyková korektorka, grafik a dopĺňali ju externí redaktori a redaktorky. Od roku 2007 až po rok 2017 bol šéfredaktorom Václav Macek, zodpovedný za ideový obsah a hlavný autor editoriálov. V januári 2018 do leta 2019 (od čísla 42 do čísla 48) vystriedal šéfredaktorskú stoličku na sedem čísiel Branislav Štěpánek. Veronika Pašteková

bola zodpovedná redaktorka za výkonný manažment a administráciu. Koncom roka 2016 ju na pár mesiacov nahradil Jakub Michel a od roku 2017 Kristína Devínska, neskôr nakrátko v čísla 47 a 48 pomáhala aj Zuzana Pustaiová. Jazyková korektorka Zuzana Mojžišová spolupracuje s Fotonovinami vo všetkých päťdesiatich číslach. Hlavným grafikom a autorom grafického návrhu je Sandro Fiala - interný grafik tlačiarne FOART, ktorá Fotonoviny tlačí. V roku 2017 sa o redizajn postarali v rámci študentského konkurzu Lukáš Kollár a Jakub Tóth, v roku 2020 externá redaktorka Renáta Gašparová. Za inzerciu bola v prvých číslach zodpovedná manažérka SEDF Elena Šoltýsová, od roku 2012 to bol lektor SEDF Martin Kusý. Vzhľadom na to, že redakcia Fotonovín bola od začiatku nestabilná a prispievatelia sa dosť často menili, nie je možné presne opísať jej zloženie. No pravidelnými a dôležitými ľuďmi pre Fotonoviny sa stali Petra Cepková, Viera Budská, Pavol Erdziak, Petra Hanáková, Aurel Hrabučický, Bohunka Koklesová, Josef Moucha, Michaela Pašteková, Branislav Štěpánek, Václav Macek, Vladimír Birgus, Lucia L. Fišherová, Zuzana Lapitková, Jana Vozárová a Lucia Miklásová (LITA), Andrej Bán, Michaela Bosáková, Pavel Mária Smejkal, Tamara Archlebová, Ivana Pástorová, Veronika Markovičová. Teoretikov a historikov fotografie môžeme na Slovensku spočítať na jednej ruke. Je škoda, že Fotonoviny občas slúžia na vybavovanie si osobných účtov (často

nájdem príklady v šéfredaktorských úvodníkoch) a nie na objektívne zhodnotenie fotografických diel, výstav, festivalov a fotokníh. Príkladom toho nie je len prvý šéfredaktor Václav Macek (a jeho článok Trapas roka z roku 2008, alebo Petra Hanáková o výstave Nepokojně médium z roku 2011), ale aj druhý šéfredaktor Branislav Štěpánek a jeho konflikt s Martinom Čulíkom z roku 2018.

Pri všetkých týchto prípadoch absentuje nezaujatost', objektívnost' a profesionalita. Prevyšuje ju bohužiaľ ješitnosť. Nevedno si predstaviť takéto príklady v iných zahraničných fotografických magazínoch či médiách, pripomína to skôr detinské hádky na vidieku namiesto konštruktívnej polemiky odlišných názorov profesionálov z oblasti teórie a histórie fotografického umenia. Fotonovinám sa teda dá vyčítať malo-meštiacke zmýšľanie prispievateľov, aj keď väčšina článkov a recenzii našťastie taká nie je. To čo chýba po celý čas existencie Fotonovín až doteraz je nezávislá redakčná rada, ktorá by sa stretávala aspoň dvakrát ročne, kriticky zhodnotila obsah magazínu a posunula ho smerom vpred.

Obálky Fotonovín

Obálka je asi jedna z najdôležitejších častí ktoréhokolvek tlačeného magazínu. Od obálky závisí či si čitatelia a čitateľky otvoria takýto magazín, a začítajú sa do jeho riadkov. Ak je vizuál nezaujímavý tak iba ťažko pritiahne svoje publikum. To však nie je problém Fotonovín, pretože dá sa povedať, že vizuál obálky skutočne vždy prechádzal dôsledným výberom. Na každej obálke je veľmi silná a pútavá fotografia. Navyše dáva priestor nielen domácim slovenským autorom a autorkám, ale aj zahraničným ikonickým historickým dielam. Dôkazom sú napríklad obálky čísla 20 - Robert Capa a jeho Americkí

FOTO **NOVINY**
Občasník informácií
o fotografickom dianí na Slovensku

Č. 20 / 2012 • Stredoeurópsky dom fotografie • Prepoľská 4, P. O. Box 290, 814 99 Bratislava • www.sedf.sk

recenzie • rozhovory • články • program SEDF
• mesiac fotografie • fotografické kalendárium • inzercia

FOTO **NOVINY**
Občasník informácií
o fotografickom dianí na Slovensku

Č. 32/2015 • Stredoeurópsky dom fotografie • Prepoľská 4, P. O. Box 290, 814 99 Bratislava • www.sedf.sk

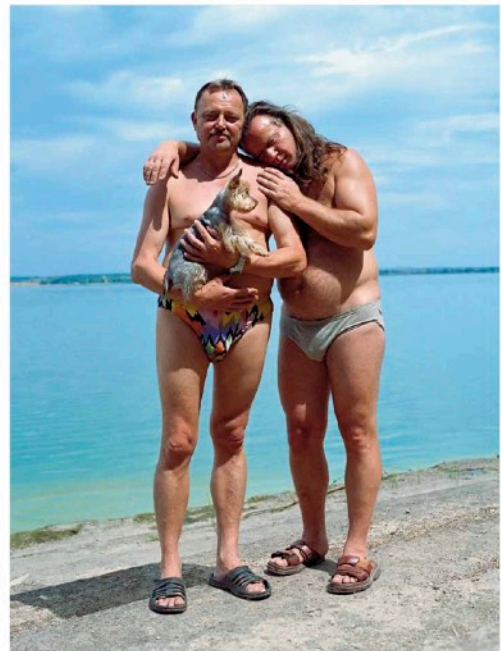
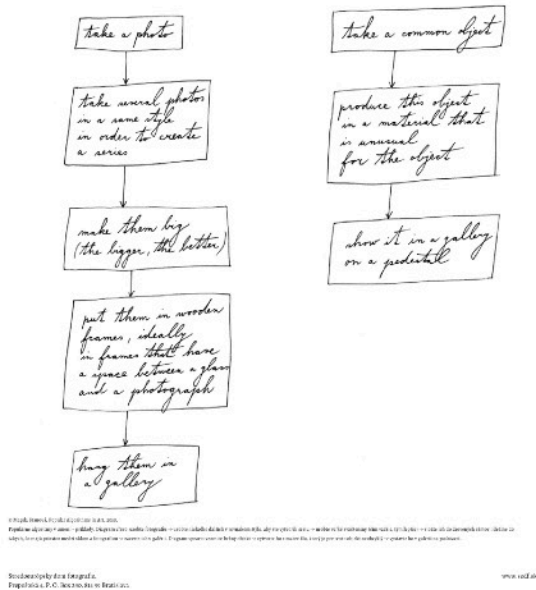

recenzie • rozhovory • články • program SEDF
• mesiac fotografie • fotografické kalendárium • inzercia

vojaci v Troina na Sicílii z roku 1943, alebo obálka číslo 32 a Božk od Roberta Doisneau z roku 1950 alebo obálka č. 45 od Marca Ribouda, a jeho Muž maľujúci Eiffelovu vežu z roku 1953.

Z celkového počtu päťdesiatich čísiel dominuje na polovici obálok portrét, z toho trinásť je čiernobielych snímok a ostatné sú farebné zábery rôzneho žánru od zátiší až po krajinu. Iba na dvoch obálkach nie sú fotografie. Jedna vznikla za šéfredaktorskej éry Branislava Štepánka, na ktorej je výtvarné dielo Magdy Stanovej s názvom Populárny algoritmus v umení z roku 2010. Je na nej znázornený diagram vzniku fotografie. Diagram vľavo hovorí - urobte fotografiu, urobte niekoľko ďalších fotografií

POPULAR ALGORITHMS IN ART
(EXAMPLES)

recenzie • rozhovory • články • program SEDF
• mesiac fotografie • fotografické kalendárium • inzercia

v rovnakom štýle, aby ste vytvorili sériu, urobte veľké zväčšeniny (čím väčšie, tým lepšie), vložte ich do drevených rámov, ideálne do takých, ktoré majú medzeru medzi sklom a fotografiou, zaveste ich v galérii. Diagram vpravo: vezmite bežný objekt, vytvorte ho z materiálu, ktorý je pre tento objekt neobvyklý, vystavte ho na podstavci v galérii. Keď som videla túto obálku poprvýkrát tak ma osobne pobúrila, ako si mohol vtedajší šéfredaktor dovoliť publikovať niečo iné ako fotografiu? Navyše s takýmto naoko zábavným klišé vo svete fotografov. S odstupom času to neberiem tak tragicky, chápem, že umelkyňa naznačuje vzťah k fotografií a ako nad ním rozmýšľajú iní. Druhým číslom, kde nie je prítomná fotografia na obálke je s číslou 50. Trochu nevyužitý potenciál a okázalý

spôsob oslavy päťdesiateho čísla, no koniec koncov ak si niekedy rozložíte všetky čísla a porovnáte ich, päťdesiatka bude slúžiť na rýchlu orientáciu. Na viacerých obálkach sú provokatívne fotografie s humorným prvkom, a určite sa nad nimi recipient pozastaví. Na obálke Fotonovín číslo 6 od Ulte Mahler je babička v karatis-tickom kimone, číslo 12 je zase Marcos Lopéz a žena mäsiarka držiaca v jednej ruke kosť a v druhej kudlu, za ňou sú povešané kusy hovädzieho dobytku. Fotonoviny číslo 19 zase pobavia s obálkou Evžena Sobeka, kde sú dvaja objímajúci sa páni v plavkách na pláži pri mori a jeden z nich drží malého psíka pripomínajúceho plyšové zvieratko. Očividná ironia má za úlohu vytrhnúť ľudí z bežného vnímania vizuálneho smogu. Najmenej estetická

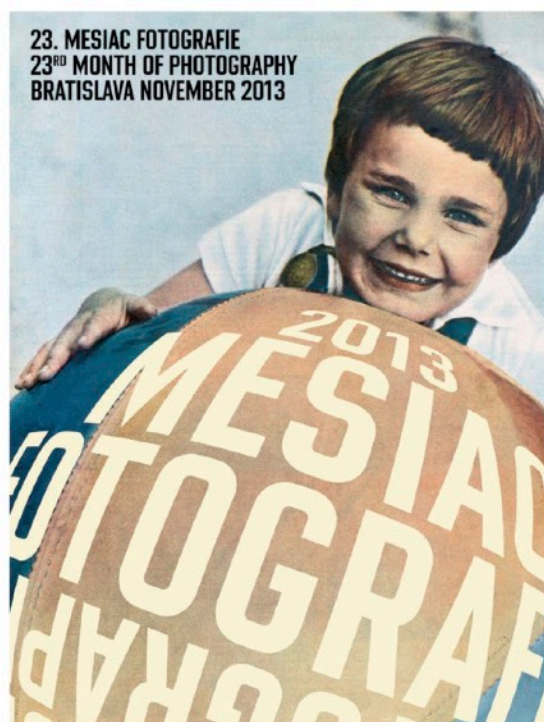

recenzie • rozhovory • články • program SEDF
• fotografia a autorské práva • fotografické kalendárium • inzercia

obálka je číslo 33, kde je v spodnej časti znázornená mapka - trasa do Múzea kultúry Maďarov v archíve SNM, a nad ňou je fotografia vchodu tejto budovy. Chápem, že sa šéfredaktor snažil o navigáciu divákov na toto výstavné miesto počas festivalu Mesiac fotografie, no je to dosť nešťastná voľba a nevyužitý potenciál, keďže je to vizuálne neatraktívny obraz strohej budovy. Pokojne mohla byť mapka radšej vo vnútri. Ročne vznikne neskutočné množstvo kvalitných snímok a na obálku Fotonovín majú šancu dostať sa iba štyri z nich, je škoda ich nevyužiť.

Niektoré z obálok by sa dali kategorizovať ako „ľúbivé.“ Sú na nich deti, zvieratká alebo sex, to sú tri kategórie, ktoré najviac predávajú aj v

reklame. Obálka číslo 14 a abstraktné prsia slovenského fotografa z Miroslava Švolíka, obálka číslo 21 kde je delfín z National Geographic Society od Vincenta J. Musiho, obálka číslo 23 (ktorá je zároveň obálkou z časopisu Život z roku 1958) od Ota Richtera, kde je kolorovaný snímok vysmiateho chlapca držiaceho obrovskú loptu. Logo 13.ročníka festivalu Mesiac fotografie je zámerne schované v lopte. Patrí sem aj obálka číslo 28, jedna z víťazných fotiek Sony World Photo Awards od Chloe Bartram, z roku 2014. Je na nej malé zamyslené dievčatko, ktoré češú dospelé ruky v pozadí. Pôsobí ako bábika počas príprav na súťaži krásy pre deti.

recenzie • rozhovory • články • program SEDF
• mesiac fotografie • fotografické kalendárium • inzercia

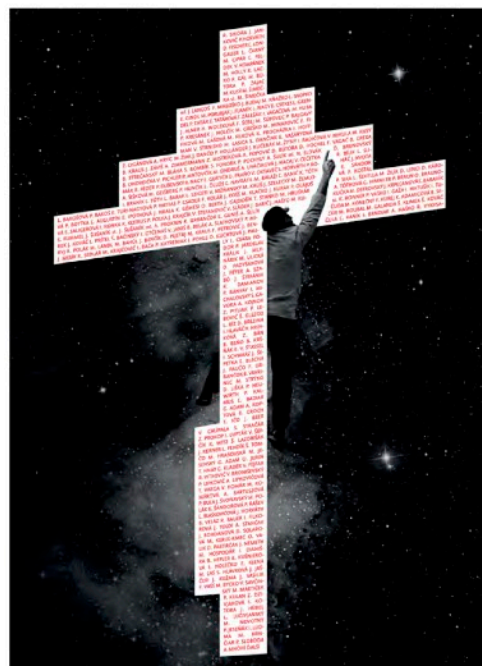

© Jodie Bieber / World Press Photo, 2010

Redizajnované zeri fotografické
Fotoportál a P. O. Box 200, 804 99 Bratislava

www.sedlak

Redizajn Fotonovín od čísla 38 priniesol zmenu aj na obálke. Na dvoch obálkach sa objavili aj víťazné fotografie z pres tížnej fotografickej súťaže World Press Photo. Obálka Fotonovín číslo 15 je zároveň fotkou roka WPP 2010, ktorú od fotila juhoafrická fotografka Jodie Bieber. Je na nej žena z Afganistanu Bibi Aisha, ktorej odrezal uši aj nos jej manžel a švagor. Ďalšou víťaznou fotografiou na obálke číslo 39, ktorá získala 2. miesto v kategórii portrét. Odošiel ju novozélandský fotograf Robin Hammond, má názov Motlitba za zázrak. Snímok vznikol v roku 2017 a je

Radu Florescu, 2017 (www.fox.com, 2017, www.fox.com)

Redizajnované zeri fotografické
Fotoportál a P. O. Box 200, 804 99 Bratislava

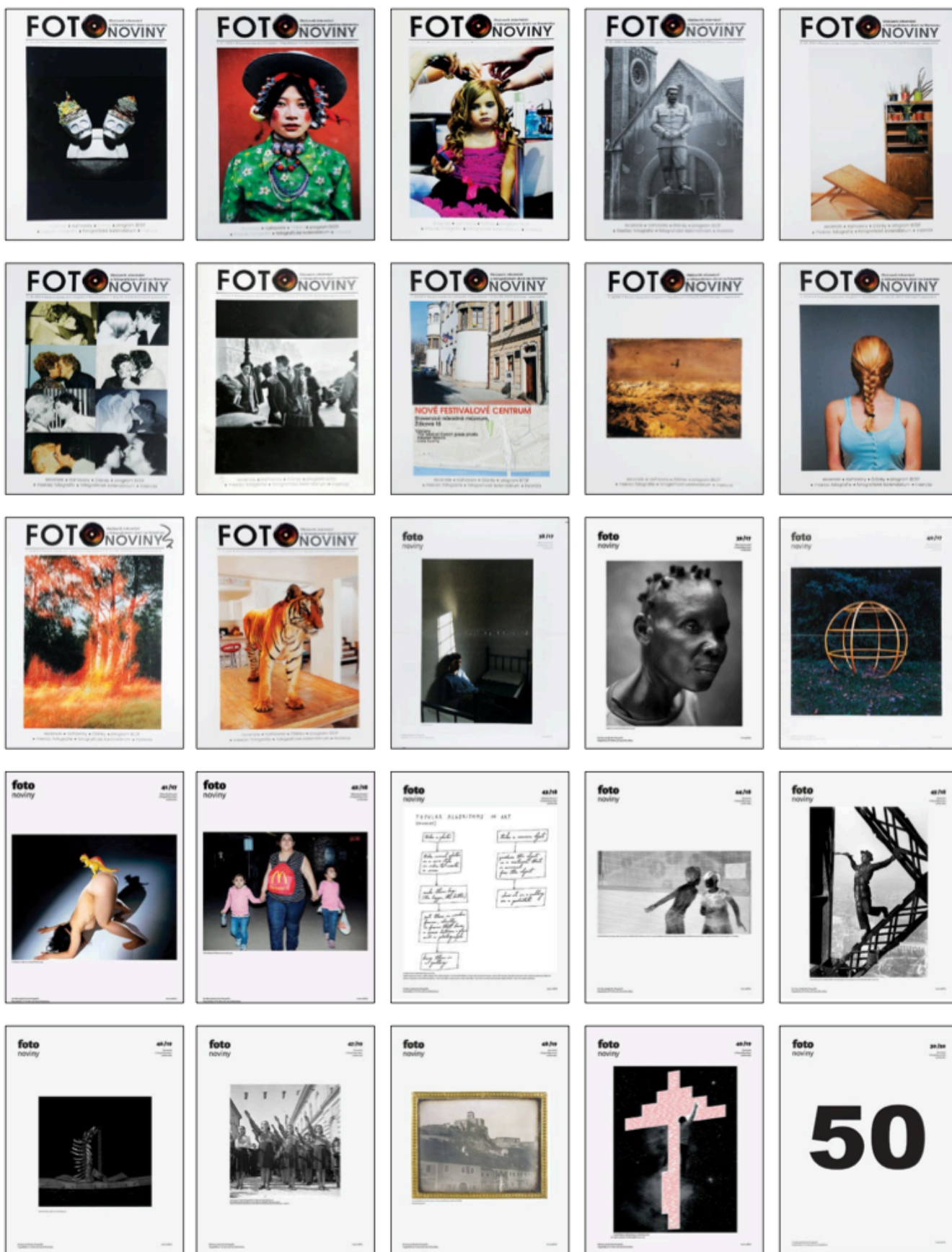
www.sedlak

na nej dojímavý portrét juhoafričanky Hellen. Autor snímkom humanizuje ľudí s mentálnymi problémami. Pod fotografiu prvých 37 čísiel bol vždy vymenovaný obsah: recenzie, rozhovory, články, program SEDF, mesiac fotografie, fotografické kalendárium a inzercia. Názov a autori snímok sa nachádzajú rovno pod fotografiou namiesto vnútornej prvej strany a malého náhľadu fotografie pri editoriále.

Náhledy všech obálok Fotonovin od čísla 1 až po číslo 25.

Náhľady všetky obálky Fotonovín od čísla 26 až po číslo 50.

Analýza obsahu jednotlivých čísiel Fotonovín

FOTONOVINY Č.1

Historicky prvé číslo Fotonovín vzniklo v roku 2007 ako Občasník informácií o fotografickom dianí na Slovensku. Dáva si za úlohu publikovať recenzie, rozhovory, články, program Stredoeurópskeho domu fotografie, festivalu Mesiac fotografie, fotografického kalendária a inzercie. Na obálke je výrez zo snímku slovenskej fotografky Petry Bošanskej, pohľad na spln cez mesto.

V šéfredaktorskom úvodníku Václav Macek spomína, že ideálnym vzorom Fotonovín sa stal nemecký mesačník Photonews. Vyjadruje v ňom jasné kritické stanovisko s tým, že sa chce venovať fotografickej tvorbe určujúcich osobností na Slovensku. Jeho záväzkom je to, že Fotonoviny dokážu rozlíšiť o čom sa oplatí diskutovať a na čo rýchlo zabudnúť. Na druhej strane možno nájsť krátku históriu budovy Stredoeurópskeho domu fotografie, ktorý bol postavený na začiatku 17. storočia v renesančnom štýle, neskôr ho prestavali do barokového štýlu, no jeho renesančná dispozícia s mázhausom a obytnými priestormi po oboch stranách bola zachovaná až doteraz. Úplne prvý rozhovor pripravila Petra Cepková s Luciou Nimcovou, jednou s kľúčových predstaviteľiek mladej generácie slovenského fotografického dokumen-

recenzie • rozhovory • články • program SEDF
• mesiac fotografie • fotografické kalendárium • inzercia

tu. Z rozhovoru sa možno dozvedieť, že Nimcová je nielen kurátorka a vizuálna historička orientujúca sa na východoslovenský región, no najmä veľmi úspešná sociálna fotografka. Stala sa víťazkou 12. ročníka Ceny Oskára Čepána a získala šesťtyždňový pobyt v New Yorku. V tom čase sa chystala na pobyt na Rijksakademii v Amsterdame, a vyhrala taliansku cenu Fotografia Baume & Mercier Award, a pripravuje výstavu s knihou v Ríme. Skutočne výnimočné svetové úspechy napriek skromným odpovediam v rozhovore. Nimcová paradoxne hovorí, že je momentálne vedúca staničných lahôdok namiesto rodičov, ktorí šli na dovolenku. Na štvrtnej strane nájdeme dva veľmi stručné články. Prvý je o novovzniknutej galérii zameranej na súčasné umenie PF 01,

MESIAČ FOTOGRAFIE

PETER ŽUPNÍK
 Nové veľké prírodné generácie zobraza
 2. 11. – 30. 11. 2007
 Dom umenia
 Nám. SNP 12, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – nedeľa: 12 – 19
 ústredie: 10 – 18
 (pre všetky vstupy)
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

ALEXANDER VALCHEV
 Parazitárne portréty
 1. 11. – 30. 11. 2007
 Bulharský kultúrny inštitút
 Jassens dho 7, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – piatok:
 9 – 12, 13 – 17
 3. 11., 4. 11., 10. 11., 17.
 Kontakt: 0942 2 5441 0140
 www.aef.sk

PAOLO PELLEGRIN
 Slapy vojny v horbe
 fotografická fotografia
 2. 11. – 30. 11. 2007
 Dom umenia
 Nám. SNP 12, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – nedeľa: 12 – 19
 ústredie: 10 – 18
 (pre všetky vstupy)
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

KATEDRA FOTOGRAFIE A NOVÝCH MEDIÍ VŠVU V BRATISLAVE
 Výstava študentských prác v 16 ročnej histórii
 3. 11. – 30. 11. 2007
 Galéria Mestium
 Hlavná zbraňovníca 18, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 ústredie – nedeľa: 10 – 17
 ústredie: 12 – 19
 Kontakt: 0942 2 5441 6334
 www.aef.sk

GEORGES ROUSSE
 Akračná premena
 prírody
 31. 10. – 30. 11. 2007
 Francúzsky inštitút
 Bratislava 7, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – piatok:
 9 – 18, 3. 11., 4. 11., 10 – 18
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8021
 www.aef.sk

ZOJÁN MOLNÁR
 Žofť sedemdesiatich rokov
 1. 11. – 30. 11. 2007
 Kultúrny inštitút Maďarskej republiky
 Bratislava 55, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – piatok: 10 – 17
 3. 11., 4. 11., 10. 11., 17.
 Kontakt: 0942 2 5441 2942
 www.magn.konst.hu

CARL DE KEYZER
 Život
 2. 11. – 30. 11. 2007
 Dom umenia
 Nám. SNP 12, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – nedeľa: 12 – 19
 ústredie: 10 – 18
 (pre všetky vstupy)
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

SIMONE MICHELIN
 Nedeľa na meste
 Mníchovský štát
 5. 11. – 2. 12. 2007
 Slovenská národná akadémia
 Pribitkova ulica, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – nedeľa: 10 – 21

PAVEL ŽEK
 Práhy
 3. 11. – 23. 11. 2007
 Kultúrny inštitút
 Nám. SNP Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok, ústredie:
 Bratiska: 10 – 18,
 Bratiska: 9 – 18,
 Bratiska: 9 – 18
 3. 11., 4. 11., 10. 11. – 18
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 2014

GYULA FODOR
 Obdivné dielo mysle
 3. 11. – 31. 12. 2007
 Bratislava kultúrne fórum

HARIS KAKAROUHAS
 Spätná odboha modernej
 kúba od glóbiálneho
 fotografa
 31. 10. – 2. 12. 2007
 Galéria mesta Bratislavy –
 Palfyho palác
 Právna 16 Bratislava

MESIAČ FOTOGRAFIE

NUMO RAMA
 Ilyácká pešia
 v prastarách jaskyňach
 2. 11. – 30. 11. 2007
 Open Gallery
 Bratislava 5, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – piatok: 12 – 18
 3. 11., 4. 11., 10. 11. – 18
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

ANNABEL ELGAR
 Mýtická rodná krajina
 2. 11. – 30. 11. 2007
 Galéria PFF
 Panský náhon 29, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 ústredie – nedeľa: 13 – 18
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

PAULA LUTRINGER
 Výstava výtvarnej tvorby
 2006 v rámci Mesiacu
 fotografie z výstavy Bratislava
 4. 11. – 30. 11. 2007
 Galéria PFF
 Gálova 77
 Panský náhon 29, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 ústredie – nedeľa: 13 – 18
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

JOANNE KANE
 Mýtické krajiny od
 anglického fotografa
 5. 11. – 2. 12. 2007
 Slovenská národná akadémia
 Pribitkova ulica Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – nedeľa: 10 – 21
 (denné: 6. 11., 16. 11. 2007)
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

FRANCISCO MATA ROSSAS
 Skrátené filmy v Mestku
 5. 11. – 2. 12. 2007
 Slovenská národná akadémia
 Pribitkova ulica Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – nedeľa: 10 – 21

6. 11. – 30. 11. 2007
 Galéria FRAME
 Panský náhon 29, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 ústredie – nedeľa: 13 – 18
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

PETRA BOŠANSKÁ
 Mýtická rodná krajina
 2. 11. – 30. 11. 2007
 Galéria PFF
 Panský náhon 29, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 ústredie – nedeľa: 13 – 18
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

DOMINIKA HORÁKOVÁ
 Od romantického prírodného
 objektu konceptu horby
 od stáročného výjavu
 v Bratislave
 2. 11. – 30. 11. 2007
 Galéria PFF
 Panský náhon 29, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 ústredie – nedeľa: 13 – 18
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

BERTIEN VAN MANEN
 Fotografická fotografia
 6. 11. – 30. 11. 2007
 Vládkyňa Palfyho
 umenia

31. 10. – 18. 11. 2007
 Galéria Mestium
 Michalova 1, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 ústredie – nedeľa: 13 – 18
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

INSTITUT TVOŘÍCÍ FOTOGRAFIE PFF SU V OPAVE
 Výstava mladých
 ukrajinských
 akademických
 umelcov
 3. 11. – 2. 12. 2007
 Česká centrum
 Na vluku 1, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – štvrtok: 10 – 17
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

MLADÉ ČESKÉ FOTOGRAFKY
 Výstava mladých
 ukrajinských
 akademických
 umelcov
 3. 11. – 2. 12. 2007
 Česká centrum
 Na vluku 1, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – štvrtok: 10 – 17
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

IG-OR KUDUZ
 Fotomontáže od
 chorvátskeho
 umelca
 1. 11. – 30. 11. 2007
 SRM – Mestský kultúrny
 Centrum na Slovensku,
 Trnava 16, Bratislava
 Návštevné hodiny:
 pondelok – piatok: 10 – 16
 ústredie: 10 – 17
 Kontakt: 0942 2 5441 8214
 www.aef.sk

JURAJ & IVAN DUDÁŠ
 Slovenský dom
 fotografie
 1. 11. – 30. 11. 2007
 P.O. BOX 200
 814 99 Bratislava, Slovakia
 tel./fax: 0942 2 5441 8214
 email: info@aeff.sk
 www.aef.sk

Foto: Miroslav Trnava

Foto: Miroslav Trnava

ktorú založila Milota Havránková, no dnes už nefunguje. Druhý článok je venovaný výstave absolventov ateliérov fotografie Vysokej školy výtvarných umení s názvom Dobrý ročník v Open gallery. Redaktorka Monika Mikušová skôr vymenúvava vystavujúcich autorov a autorky akoby kriticky hodnotila kvalitu ich prác. Piata strana je prvou nemilosrdnou kritikou samotného šéfredaktora Václava Maceka. Kritizuje fotografickú knihu Záznamy a odkazy z roku 2006, od filmára Dušana Hanáka. Tvrdí, že jeho snímky sú „ušľachtilo nudné“ a autor je netaľentovaný a kopirant, ktorý len opakuje, čo pred ním mnohokrát už objavili iní. Exteriérová výstava s rovnomenným názvom legendárnej výstavy Ludská rodina, ktorú v roku 1955 otvoril Edward Steichen v Múzeu moderného umenia v

New Yorku a putovala do 38 krajín. Z výstavy sa podarilo predat až 4 milióny výťažkov katalógu. Žiaľ výstava na Hviezdoslavovom námestí v parku je iba reklamou na cestovné zájazdy, pretože Martin Črep fotí exotické tváre v Afganistane a dozvedáme sa, že ju inštalovala cestovná kancelária AfgaTour. Autor článku humorne navrhuje zmenu názvu výstavy z Ludskej rodiny na reklamný slogan Príďte k nám! Šiesta strana je venovaná krátkemu rozhovoru s Juditou Csáderovou o prvom Európskom kongrese profesionálnych fotografů. V ďalšom odstavci redaktorka Veronika Pašteková definuje ciele klubovej činnosti Klub priateľov fotografie. Na siedmej strane sú vymenované všetky činnosti Stredoeurópskeho domu fotografie, ktorý sa má stať „centrom fotografického umenia národov Strednej

Európy, mostom medzi Východom a Západom." Výstavy, publikačná činnosť, knižnica, edukatívna a zbierkotrvorná činnosť, ale aj kaviareň, experimentálne divadlo a premietanie videoartu, to všetko sú bohaté aktivity ktoré SEDF ponúka. V polstranovom odseku sa dočítate, že výstava Pospolu v Stredoeurópskom dome fotografie je preprezentatívnym súborom študentov a pedagógov Katedry fotografie pražskej FAMU. Na ôsmej a deviatej strane propagujú Fotonoviny fotografické dielne, knižnicu Vladimíra Vorobjova a program alternatívneho divadla MED - VEĎ, ktorý je súčasťou multifunkčného priestoru galérie vo večerných hodinách. Stredoeurópsky dom skutočne prepája rôzne druhy umenia, keďže na desiatej strane píše Martin Kaňuch, šéfredaktor časopisu Kino-ikon, o štvrtkových filmových večeroch s názvom Hladné oko. Na stranách číslo 11 až 13 nájdeme kompletný prehľad programu medzinárodného festivalu Mesiac fotografie. Pri každej z nich je názov, miesto a otváracie hodiny a kontakt. Pre návštevníkov a návštevníčky festivalu to bol určite veľmi účinný nástroj na to ako sa orientovať vo festivalových výstavách. Veľká škoda, že všetky autorské fotografie sú čiernobiele, napriek tomu, že mnoho z nich sú pôvodne farebnými snímkami. Takýto prehľad výstav sa neskôr stane tradíciou jesenného čísla Fotonovín a čitateľom je dostupný perfektný prehľad festivalových tipov na jednom mieste, bez toho aby si museli

zakúpiť programový bilten alebo navštíviť webové stránky. Na predposlednej štvrtnej a pätnastej dvojstrane sú sprievodné podujatia festivalových akcií ako Prehliadka portfólií (Portfolio review, známe takmer z každého významného svetového fotografického festivalu, kde účastníci prezentujú svoju tvorbu s cieľom získať výstavu, vydať fotoknihu alebo sa zoznámiť s ľuďmi s brandže) a koncert rôznych poľských, českých, slovenských a maďarských interpretov. Fotografické kalendárium sa stane po prvýkrát tradičnou rubrikou na konci Fotonovín. Mapuje výstavy alebo fotografické podujatia po celom Slovensku, ktoré sa oplatí vidieť. Posledná šesťnástá strana je už farebná a je výlučne venovaná inzercii. Nachádzajú sa tu partneri Mesiaca fotografie 2017, Kníhkupectvo EX LIBRIS, prenájom profesionálneho fotoateliéru SEDE, kaviareň EX CAFE, ponuka plotrovacích prác, ale aj reklama na nový fotoparáť fujifilm s optickým stabilizátorom.

Historicky prvé číslo Fotonovín určilo pravidelné rubriky o slovenskej fotografii, ale svojím obsahom deklarovalo, že bude predovšetkým propagovať aktivity združenia FOTOFO, program Stredoeurópskeho domu fotografie, festival Mesiac fotografie a ďalšie spomenuté činnosti. Práve prvými kritickými článkami, ktoré napísal šéfredaktor Václav Macek sa snaží nielen opisovať čo sa deje na slovenskej fotografickej scéne, ale aj

utvárať vizuálne kritické myslenie voči novým fotografickým výstupom v podobe výstav a kníh.

ROK 2008 (čísla 02 - 05)

V prom kalendárnom roku Fotonoviny vychádzajú stále na kancelárskom papieri, avšak posledné číslo v roku 2008 už je na pokriedovanom kvalitnejšom papieri, avšak stále s čienobielymi fotografiami vo vnútri. Od čísla dva sa zaviedlo systém „hviezdičkovanieho“ hodnotenia. Redaktor alebo redaktorka článku sa majú hodnotiť danú výstavu alebo knihu na škále od 1 = nespokojný až do 10 = spokojný. Takéto hodnotenie je zvyčajné pre ankety pri viacerých hodnotiteľoch, kde sa dosiahnuté body zrátavú a výsledné číslo je priemer obľúbenosti alebo neobľúbenosti viacerých. Z toho dôvodu je takéto hodnotenie čisto subjektívnou záležitosťou jednotlivých recenzentov a recenzentiek. Dovolím si tvrdiť, že nemá zmysel, keďže treba brať do úvahy určitú zaujatosť k výberu obsahu článkov. Táto zaujatosť je zjavná napríklad v kritike konkrétnych osôb, ktorá je evidentná. Je teda škoda, že niekedy sa Fotonoviny využívali na kritiku osôb a nie na kritiku fotografických diel. Dôkazom toho je ostrá reakcia Václava Maceka v treťom vydaní Fotonovín na péefku dokumentárneho fotografa Luba Stacha s názvom Trapas roka. V prvom rade nie

Rozhovor s THOMASOM HOEPKEROM

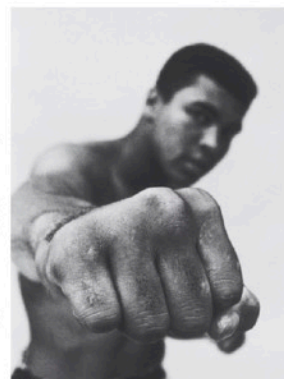

Foto: © Thomas Hoepker

Thomas Hoepker (rozostriehy v r. 1926 v Nemecku), medzinárodný fotograf pokračujúci členom špeciálnej fotografickej agentúry Magnum, svoje výtvarnosti na fotografickej mediaci fotografie v Bratislave. Pracoval pre Stern a Geo, bol i prezidentom út. spoločnej agentúry Magnum Photo. Tento foto fotograf. Žijúciho v Holandsku v New Yorku, charakterizuje pomery v štýle Avedona, počesť životnej reality, kritiku konumu a opytanosti sveta, opozovania o samoty prameniacom zdávaní spolia „agofodých“ okrem upozornenie na umierajúcich ľudí v bezpečnejšíh fínskosti symbolov viery, kritiku politikov, národnosť a tak odobráva - zafpknúcih či politikom, ale v jeho tvorbe môžeme čítať i odrazy na filozofické dielo. Tieto metakotry a symboly odos, teda odrazy sveta, nespokojnosťou odos, ktoré ako o humanizme, ktorý je nad všetkým. Ako povie Hani Casse-Bresson: „Magnum je spoločom mlčanliv, zakázané ľudskosti, zve- obávať na to. Čo sa deje vo vnútri, rozpádť toľmu, o čo ukladne ide, o túžba opísať to vultúra.“

Jedného dňa roku 1959 som išiel do redakcie časopisu *Münchener Illustriert*, a keď vybeholí saosť moje portfólio, hneď ma prijal. A tak som sa z jedného dňa na druhý stal fotografom.

Aj keď máte záujem na súčasných foch, ľstevného napätia medzi fotografickej a umenie, medzi obrazom sveta a jeho interpretáciou?

Fotografiu máli sa presládiť ako zovaf svet tak, ako je, bez väšej osobnej interpretácie. I keď často je najlepšie fotografie vylučujú jedno miesto - a to buď pozitívne alebo negatívne. Teda nielen anafotografia, ale aj interpretácia svet. Samozrejme, vždy zoznáva dôležitú úlohu i estetická stránka obrazu. Dobrá sa teda môžu ajof umenie. Rieje sa na tom, čo je - tak ako sa plánuje rozoznať medzi stof fievšným cieľom (myšlienka Ernesta Hemingwaya). Takže, ak si ľudia myslia, že fotografie, ktoré skanújú súčasnú udalosť na

Zvyšok je ibaž pešou o žasto mnoho fotografici. Čas je veľmi obmedzený faktor. Nemôžeme očakovať, že spravíme dobré zábery, ak nemáme čas dostať na to, aby sa skutočne vyvinula, a na chvíľu veľko, teda na šťastný zafotografovať okamih.

Ako sa posadíte na výjmečné alebo konceptuálne fotografie z hľadiska spracovania záberov i obsahu?

Nemám nič proti „konceptuálnym“ fotografiam. Ako často som napísal, každé foto umelcových mlčanlivcov, pre dôležitú úlohu ostáva nejvyšší. Zdá sa, že niektorí konceptuálni umelci sa myslia, že umelcovské dielo by malo byť ako tajomná, než aby komunikovali s divákmi. To vultúra predstavuje, že: „Ak neoznačíte obraz, tak je to umenie, ak obraz rozoznáva, je to fotografia.“ Preto má možno osobného nároku, fotografia má samozrejme rozpoznať príbeh a v tom je jej najväčšia sila.

Keďže vaše fotografie rozozávajú predovšetkým príbeh ľudí, ako sa posadíte na pretváranie človeka v dnešnej spoločnosti, aké odkazy by podľa vás malo i vaše vaše fotografie nuda stáročia?

Fotografie môžu buď zachyťvať momenty našej doby, môžu komunikovať a informovať, a zároveň môžu byť potlačujúca alebo zdobivá diela napríklad. Či digitálna, ktorá má, predstavujú, ktoré dielo je jednoduchšie a jedine. Mnoho by zjednodilo máho sveta, to stať.

S čím druhom fotografickej praxou? Ako sa posadíte na analógovú fotografiu a jej kvality po „dobe“ digitálnych fotoaparátov?

Keď prišla digitálna fotografia, pochopil som, že veľká pešosť a výhody zafotografovania, arofotografovania i komunikácie obrazu. Keď sa okolo c 2002 objavili na trhu profesionálne digitálne fotoaparáty s veľkým nastavením, začal som používať digitálnu súľ fotoaparát. Časť používam Canon SD a som nao

je dôvod venovať pozornosť jednej fotografii, v tomto prípade diptychu jeho rodiacej ženy a insitného figurálneho betlehemu v médiu ako sú Fotonoviny, keďže to bola súkromne zaslaná fotografia. V článku sú prítomné osobné útoky Macek na Stacha a urážanie nielen jeho tvorby, ale aj osoby. Aby však Macekova bola korektná, tak dal priestor aj na protireakciu. Na tretine strany je publikovaný aj protichodný názor Jany Geržovej s názvom Koho trapas?, ktorá Macekovu kritiku považuje za nemiestnu a neetickú. Čitatelia tretieho čísla v roku 2008 museli byť z toho zmätení, možno aj znechutení. V roku 2008 boli vydané až štyri rozhovory - s Janou Ilkovou, Tiborom Huszárom, Rudom Sikorom a

© FOTO NOVINY FOTONOVINY

Thomasom Hoepkerom, ktorý zároveň vystavuje na 18.ročníku festivalu Mesiac fotografie.

Rozhovory s vystavujúcimi autormi a autorkami na festivale sa stanú od začiatku vzniku Fotonovín už tradičnou platformou na prezentovanie tvorby a zároveň prilákanie návštevníkov a návštevníčky na festival.

Druhé vydanie Fotonovín bolo obohatené o novú užitočnú rubriku s názvom Fotografia a autorské právo, ktorá vzniká v spolupráci s autorskou spoločnosťou LITA, zastupujúcou organizáciou pre autorov a autorky výtvarných diel. Právničky Lucia Mikalsová a Jana Vozárová rozoberajú vo forme otázok a odpovedí užitočné témy ako reprografické rozmnožovanie fotografií, použitie fotografií s autorským súhlasom, licencovanie fotografií, autorské práva a osoby disponujúce právami, alebo ako autorské právo chráni autorov. Sú to aj dnes nadčasové témy, ktoré by mal ovládať každý kto nejakým spôsobom disponuje s médiom fotografie alebo ho minimálne tvorí.

Zaujímavé je, že jedna z vtedajších kurátoriek SEDF Zuzana Lapitková píše o brazílskom fotofestivale FotoArte 2017. Recenzia na festival vytrča spomedzi ostatných, ktoré reflektujú slovenské dianie, no zároveň je oživením. Vďaka takýmto recenziam sa aj v Európe dostáva do povedomia latinsko-americká fotografia.

Fotografka a pedagogička Judita

Csáderová predstavuje ako predsedkyňa Združenie Slovenských profesionálnych fotografov (ZSPF) a pod týmto článkom zase Ľubo Špirko prezentuje Asociáciu profesionálnych fotografov SR (APFSR). Môže vyznievať pre čitateľov a čitateľky mäťúco, nie je zrejмый rozdiel, keďže obe iniciatívy združujú profesionálnych fotografov a reprezentujú ich v zahraničí a na domácej scéne pre nich organizujú výstavy. V treťom vydaní Fotonovín absentuje šéfredaktorský úvodník. Namiesto neho sa dozvedáme o špeciálnom programe galérie SEDF počas dôležitého kultúrenho podujatia Noc múzeí a galérií v Bratislave. Piate vydanie fotonovín je festivalové číslo, keďže bolo vydané na jeseň 2008 počas 18.ročníka medzinárodného festivalu Mesiac fotografie.

V piatom vydaní dostal priestor Peter Orviský, šéfredaktor DIGI REVUE, ktorý v článku s názvom Podpora fotočasopisov kritizuje nedostatočné financovanie slovenských magazínov vo fotografii. Z priloženej tabuľky jasne vyplýva, že od roku 2006 po rok 2008 podpora fotomagazínov klesla. V roku 2006 bolo schválených z verejných dotácií Ministerstva kultúry 1 036 000 Sk (34 389 eur) a v roku 2008 to bolo už len 150 000 Sk (4 979 eur), treba však vziať do úvahy zánik časopisu Fototipu pre koncom roku 2007, čiže namiesto štyroch predkladateľov boli už len traja. Štátne dotácie sú v tomto segmente nevyhnutné na fungovanie týchto médií a takéto škrty sú častokrát pre nich

likvidačné. Náš trh s fotografickými magazínmi ešte deformuje konkurencia, keďže v tom čase bolo distribuovaných na Slovensko ešte aj české médiá. V tom čase bolo u nás aktuálne dostupných 6 titulov, asi príliš na to, aby bol záujem o všetky na tak úzko profilovanom segmente akým sú fotočasopisy. Možno sa domnievať, že tento článok vyšiel vo Fotonovinách ako apel pre úradníkov a úradníčky, aby v budúcnosti rozhodli o pridelení dotácií v prospech slovenských fotočasopisov.

V piatom vydaní sa nachádza aj trojstranový program festivalu Mesiac fotografie. Efektívne tým nahrádza festivalový bilten, keďže slúži na jednoduchú orientáciu - aká výstava, kde a kedy sa chystá. Navyše k viacerým výstavám je vybraný aj reprezentujúci obrázok z výstavy, ktorý má za úlohu navadiť na výstavu. Jedinou nevýhodou je však to, že všetky fotografie sú čiernobiele, a vizuálne to vyrušuje pri tých, ktoré sú ikonicky známe ako farebné. Napríklad notoricky známa séria Poetických obrazov medzi snom a skutočnosťou od českej fotografky Terezy Vlčkovej, na ktorej je známy portrét dvojčiek zachytených v lese v čiernobielej farbe zaniká. Tvorbe Ladislava Bielika sa venujú dva články. Prvý napísala publicistka Marta Stachová-Bezúchová o jeho exteriérovej výstave na Šáfárikovom námestí. V recenzii s názvom V správnom čase na správnom mieste rozoberá príbeh jednej z

najpopulárnejších historických snímok 20. storočia - Muža s odhalenou hruňou z 21. augusta 1968. Fotoreporét Laco Bielik odvážne zaznamenal dianie v bratislavských uliciach pre vydanie denníka Smeny keď do hlavného mesta vtrhli ruské okupačné vojská. Snímka

RECENZIE • ROZHOVORY • ČLÁNKY

V správnom čase na správnom mieste
výstava fotografií Ladislava Bielika

**Galéria pod hviezdou
v parku na Šáfárikovom námestí
Bielik, 26. 5. - 12. 9. 2022
Hodnotenie: ★★★★★**

Izračilo to okolo mňa spomienkami, nostalgou a výčitkami, započítanými aj nesúhlasnými odhadmi kládajúcimi mým alebo len samým sebe... Dni boli mimoriadne krásne, za tieto však bežali zmrznutými. Prázdnice som dieťaťom zmlátil, no Bratislavskému „Šofér“ medzi fotografiami vnímavými čias a bytľavých náku-
spit do toho? Bielik bol som dieťaťo študoval na vysokej škole, ponúkla do učebnice na „podobnosti“ veľkú zo stávkou. Bratislavské spády a pohľad z oňa ma bežne pre-
nisi porovnávanie sa opasuje knihu „Slovník“.
Ráno 21. augusta bolo už nite-
mnoho zbežkov „späťkolených“
omšou a mediálnymi nezd-
mami. Aká sa pohľadná doba
rozomf slobody. Šafárikovo

rozomf ako vedel, mohť, čili...
Znamení a menších, väčších
bani akási. Fotografovať Laco Bielik
odvážne zameraní dianie
na Bratislavskom námestí
a uliciach. V mimoriadnom vyzna-
šmeny, už na stany dani výstava
fotografie muža s odhalenou
hruňou. Prázdno, prázdno, prázdno
(čo ho parí Emil Gallo). Prázd-
nu zarádi ako symbol odporu
proti agresívnej sile vojakov
svoj zmysly v Československu do
novej výstavnej kolekcie World
Press Photo.

„Nadáv, v domi „romantizovať“
hodnotiť, byť, Bielikou občanom
skročnosť a profekcionu poro-
fotograf trati. Musel opustiť redakciu
Smeny. Žil so ako športový foto-
graf a práve aj foto práca si ho
roku 1968 našlo smú. Mal len 45
rokov. Neodmysliteľná úloha sa
jeho meno v tom čase príliš nepo-
máča. Fotografie mal s od-
vážou, hruňou bola ako sama o sebe
populárna a veľmi často, najmä

v zahraničí, reprodukováná, no
bude chybné („Jako opar“ „fotogra-
fijní form Bielik“), medzi ulicami
nešťastných. Dňa sa nevedelo
ani o ďalších záberoch, ktoré k nej
patrí. A je veľkým šťastím, že sa
nás, keď ide o skutočný obsah
šofera kolmer dvesto políčok s mi-
moriadne cenými obsahom.
Kompletný dokument Ladislava
Bielika a doplnených udalostí 1968
príjeli s osobitými výjavmi pred
Bielikmi sami v Umelckej Bielik
čú rama prejavu KONKRETY pruhová
a do USA už vyber bol vyfot-
vorný roku 2006 v galérii Kufim
v priestoroch Slovenskej poštovní
duma fotografickej. Teraz, od 26. mája
do 12. septembra, možno vidieť
nastávajú organizáciu Camera
Classica Bielikov syn Peter je
tu prepracovan spravení rady
opár celý úbor vďačí v Bratislave
no. Šafárikovom námestí. V prázdn-
nom parku je tu na ovádkach
bielikových situáciach do hrny
otvorenej päťcípej hviezdy

Marta Stachová-Bezúchová
publicistka

Foto © L. Bielik

bola veľmi populárna a reprodukovávaná v zahraničí, dokonca si ho privlastnil aj nemecký magazín Stern. O ďalších záberoch sa dlho nevedelo, a nakoniec sa našli kinofilmu obsahujúce vyše dvesto políčok s vzácnymi okamihmi našej histórie. Boli súčasťou výstavy v parku na dvanástich betónových panelov nainštalovaných do tvaru otvorenej päťcípej hviezdy. Na nich bol impozantne natiahnutý 90 metrový pás Bielikových fotografií. Publicista Pavol

Erdziak v ďalšom čísle píše o knihe Ladislava Bielika: August 1968, kde podrobnejšie rozoberá historické súvislosti príbeh za fotografiou.

ROK 2009 (čísla 06 - 09)

Druhý rok fungovania Fotonovín pokračuje už v stálych rubrikách ako sú rozhovory, recenzie, fotografia a autorské právo, workshopy, kalendárium. Rovnako sa dost propaguje aj medzinárodná prehliadka portfólií na festivale, dokonca v dvojstranových článkoch (napr. Fotonoviny číslo 6 a strana 12 až 13).

Rozhovory boli venované iba slovenským a českým autorom a autorkám - Jane Hojstričovej, Vladimírovi Židlickému, Omarovi Mirzovi, Lucii Nimcovej a Vladimírovi Birgusovi. Najkontroverzným príspevkom za celý rok bola kauza k fotografickej výstave Chcem vidieť šťastného chlapca. Šlo o výstavu poľského dua Zuzany Krajewskej a Bartoka Wiczoreka, ktorý nafotografovali mužské akty a homosexuálne páry, výstavu kurátoroval Adam Mazúr. Vystavili ich v rámci festivalu Mesiac fotografie v Galérii Cypriána Majerníka, ktorá spadá pod mestské zastupiteľstvo bratislavského Starého Mesta, ktoré chcelo výstavu cenzurovať. Nakoniec mal škandál aj dohru a skutočne odvolali riaditeľa Richarda Gregora a galériu o pár rokov

RECENZIE • ROZHOVORY • ČLÁNKY

Kauza: Fotografická výstava – Chcem vidieť chlapca šťastného

Autori: Zuzana Krajewská a Bartok Wiczorek
Miesto: Galéria Cypriána Majerníka
Termín: 9. 11. – 30. 11. 2009
Kurátor: Adam Mazúr

Článk v súvislosti s výstavou:
„Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem. Samozrejme, ak sa snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem. Samozrejme, ak sa snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Ing. Marián Procházka
Predseda Demokratickeho klubu
13. 11. 2009

Článk v súvislosti s výstavou:
„Výstava je veľkým oslobodením a určuje nový vkus občanov Starého Mesta. Chceme vidieť šťastného chlapca.“

Článk v súvislosti s výstavou:
„Výstava je veľkým oslobodením a určuje nový vkus občanov Starého Mesta. Chceme vidieť šťastného chlapca.“

Článk v súvislosti s výstavou:
„Výstava je veľkým oslobodením a určuje nový vkus občanov Starého Mesta. Chceme vidieť šťastného chlapca.“

Článk v súvislosti s výstavou:
„Výstava je veľkým oslobodením a určuje nový vkus občanov Starého Mesta. Chceme vidieť šťastného chlapca.“

Článk v súvislosti s výstavou:
„Výstava je veľkým oslobodením a určuje nový vkus občanov Starého Mesta. Chceme vidieť šťastného chlapca.“

Výstava autorov výstavy

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Foto: © Zuzana Krajewská & Bartok Wiczorek

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

Výstava „Ja viem, keď sa výtvarník snaží byť umelcom, aby v očích ľudí vyvolával pocit záujmu, ktorý podnieti ich záujem.“

10

zrušili. Kauza v tom čase dominovala na stránkach väčšiny kultúrnych denníkov. Je však obdivuhodné, že na dvoch stranách nechali priestor nielen obom protistranám - autorom výstavy a sťažovateľom - zástupcom Demokratickeho klubu, ale aj vtedajšej poslankyne NR SR Tatiany Rosovej (neskôr starostky bratislavského Starého Mesta) a kurátorky SNG Beaty Jablonskej. Obe sa postavili na stranu poľských umelcov a vyjadrili im podporu. Citát z vyhlásenia Demokratickeho klubu obsahuje aj tento výrok: „Výstava je vrcholom dekadencie a uráže dobrý vkus občanov Starého Mesta. Ohrozuje morálny a mravný vývoj mladej generácie.“ V roku 2021 by kvôli odhalenému mužskému prirodzeniu galérie nezatvárali a

všetko firma Enel podporuje. Evidentne im logo medzi partnermi na zadnej strane nestačilo. Podobne rozpačito pôsobí aj článok o fotografickom portáli ePhoto.sk vo Fotonovinách číslo 8, z ktorého skôr srší mediálne partnerstvo s Fotonovinami ako niečo užitočné pre čitateľov. Je príjemné, že sa dozvedáme aj o výstavách na východe Slovenska. Fotograf Pavel Mária Smejkal napísal recenziu na výstavu Zóna: Okraj vo Východoslovenskej galérii v Košiciach. Zaujímavá je aj recenzia knihy Praha objektívom tajnej polície od Josefa Mouchu. Počas prenasledovania vzniklo niekoľko tisíc záberov ľudí, ktorí nevedeli, že sú prenasledovaní komunistickým režimom a ŠTB. V recenzii sa autor zmýšľa, či môže umenie vytvárať niekto, kto je súčasťou tajnej polície - „operativec sledky“ a či majú snímky vytvorené za týchto okolností umeleckú hodnotu. V článku je aj sugestívny citát fotografa Vladimíra Bosáka, ktorý tvrdí, že „v histórii svetovej fotografie je to unikát, je na nich zachytená Praha v 70. a 80. rokoch tak, ako by ju fotil Robert Frank alebo Garry Winogrand.“

Publicistka Viera Budská napísala recenziu na piaty ročník výstavy NO comment, kde sa prezentujú víťazi Novinárskej ceny. Už v názve článku spomína, že No comment netreba komentovať. Kvalitu novinárskych fotografií vôbec nevidí ružovo a tvrdí, že slovenská novinárska fotografia stojí na križovatke. Starší odchádzajú, a mladšia

generácia stagnuje, absentuje kvalita, kreativnosť a talent.

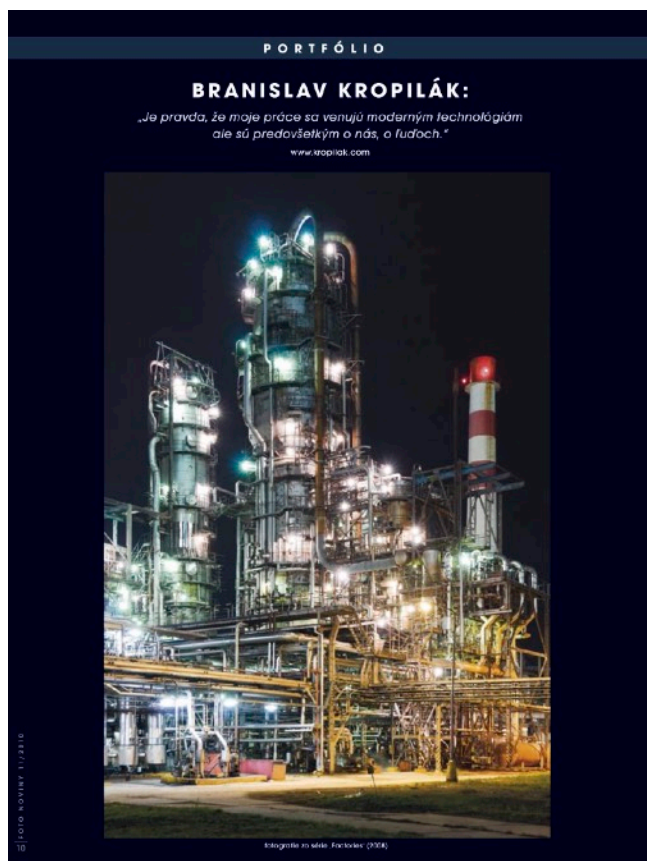
Po prvýkrát Fotonoviny neobvykle publikujú nielen výsledky ocenenia Osobnosť Slovenskej fotografie, ale aj výsledky súťaže Osobnosť českej fotografie, kde bez výsledku len v krátkosti vymenúvajú prvú desiatku nominovaných.

Na zadných stranách obálky Fotonovín sa vyskytujú farebné inzercie s rôznou tematikou: 2% z daní pre SEDEF, Deň otvorených dverí SEDEF, aukcia fotografií k 19.ročníku festivalu Mesiac fotografie, inzercia tlačiarne FO ART, prenájom ateliéru SEDEF, inzercia na časopis IMAGO, inzercia na 1.ročník podujatia Fotoslovakia, na ktorom sa prezentujú novinky z fotografického technického sveta. Za zamyslenie stojí aj článok vo Fotonovinách číslo 9 s názvom Digitálna technika v krajine. Anton Fiala v ňom rozoberá problematiku používania techniky v krajine, a zamýšľa sa nad tým, čo znamená vlastniť kvalitný fotoapráť a byť fotografovať. Zároveň sa oprávnene udivuje, prečo majú u nás známi ľudia ako moderátori, speváci alebo náš vtedajší prezident vydaných 24 fotografických knižných titulov a niektorí profesionáli nemajú ani jednu obrazovú publikáciu.

ROK 2010 (čísla 10 - 13)

Dôležitou zmenou prešli Fotonoviny v roku 2010. Okrem toho, že Fotonoviny majú z pôvodných 16 strán už 20 strán, od čísla 11 už sú všetky strany a fotografie vo vnútri farebné, čo okamžite pridalo na celkovom dojme v pozitívnom slova zmysle. Ako bonus pribudla na strane 10 a 11 nová rubrika Portfólio a stala sa tak neoddeliteľnou súčasťou Fotonovín. Inšpirácia tejto rubriky prišla pravdepodobne z časopisu IMAGO. Na dvoch stranách sú prezentovaní umelci a umelkyne so svojim portfóliom, kde predstavujú svoje farebné snímky na celej strane. Dovtedy boli fotografie publikované maximálne na jednej štvrtine strany, a

konečne dostali autori a autorky priestor na efektívne vyznenie ich tvorby. Snímky pripomínajú plagátovú formu obrazu vzhľadom na ich veľkosť. Keďže strany Fotonovín nie sú viazané lepenou alebo inou väzbou dajú sa fotografie z portfólií odložiť alebo skromne vystaviť. V historicky prvom portfóliu sa prezentoval Branislav Kropilák so sériou Továrne z roku 2008. Na dvojstrane vidíme monumentálne vysvietené budovy továrni v tme. V nasledujúcom čísle to bol Anton Fiala s prírodným vodopádom z Tahiti. Je to nie moc podarená cestopisná fotografia z dovolenky, bez akejkoľvek pridanej hodnoty. V čísle 13 sú v sekcii Portfólio dva portréty mužov od slovenského fotografa Petra Ančiča so sériou Husáková generácia. Sú to ľudia

narodení medzi rokmi 1972 - 1982 v bývalej Československej socialistickej republike.

Fotograf, kurátor a pedagóg Ľubo Stacho hodnotí brnenskú výstavu Dvadsať rokov Inštitútu tvorivej fotografie v Opave. Autor recenzie výstavu chváli: „Remeselne precízne vytlačené fotografie, perfektne nainštalované, lakované kvalitne blyšiaci sa katalóg, séria avizovaných reinštalácií v Prahe, Oxforde, Kolíne, Bratislave a Ostrave by nikoho nemala nechať na pochybách, že ITf má stále veľké ambície byť dobrou školou.“ Je nejasné prečo dostala recenzia osem hviezdičiek z desiatich.

Editoriál z Fotonovín číslo 10 rieši malicherný list predsedníctva APFSR (Asociácia profesionálnych fotografov SR), ktorí sa rozhodli nezúčastniť súťaže Osobnosť slovenskej fotografie a Fotograf roka 2009 preto, lebo nikdy nedostali možnosť prezentovať sa v priestoroch SEDF a nikdy ich okrem súťaže neoslovili na spoluprácu, o ktorú už aj tak nemajú záujem. V Macekovom komentári SEDF sú zase vyhlásené výsledky tejto súťaže, víťazmi sa stali Ivan Kozáček a Alan Hyža.

Novinkou v totožnom čísle je aj sekcia v čiernom rámečku s titulom Desať najdôležitejších udalostí vo fotografii na Slovensku v roku 2009 podľa redakcie časopisu Fotonoviny. Toto hodnotenie sa objaví aj v ďalších číslach časopisu. Prvé miesto spomedzi najdôležitejších udalostí získal Miro Švolík, ktorý sa stal

vedúcim tretieho fotografického ateliéru na VŠMU. Na porovnanie desiate miesto získala realizácia výstavy Magnum Photos v Dvorane Ministerstva kultúry SR. Hneď pod týmto rebríčkom sa nachádza aj ohliadnutie za päťročným pôsobením Stredoeurópskeho domu fotografie. Vznikol v roku 2005, keď nadviazal na činnosť Galérie Profil (začiatky siahajú až do konca šesťdesiatych rokov) a činnosť občianskeho združenia FOTOFO, ktoré vzniklo 1992. Za päťročný úspech neznámy autor považuje otvorenie knižnice Vladimíra Vorobjova v roku 2010, ktorá obsahuje vyše 6000 zväzkov fotografických kníh a katalógov. Potom je to chystaný krst dlhoročného projektu knihy Dejiny Európskej fotografie 1900-1938, ktoré sa stane v budúcnosti vlnkovou loďou vo vydavateľskej činnosti FOTOFO. Do roku 2016 vzniknú ešte dva diely tejto fotografickej encyklopédie o európskej fotografii.

Pravidelná prispievateľka študentka Králiková pripravili na 12 a 13 strane krátku správu o aukcii fotografii Special / Spatial Emotion, ktoré realizovala galéria Design Factory spolu so Stredoeurópskym domom fotografie. Aukcia vznikla na podporu mladej generácie slovenských fotografov. Z ponúkaných 49 diel sa vydražilo iba 5 fotografií od nasledujúcich autorov a autoriek: Milota Havránková, Jana Ilková, Jana Šturdíková, Peter Župník a Karol Kállay. Zuzana Zacharová,

ROZHOVOR S MARTINOM PARROM

„Na fotografiu ma fascinuje jej schopnosť premeniť realitu na fikciu. Bavi ma sledovať a zachytávať momenty, ktoré vznikajú v dôsledku spoločenských predsudkov.“

Martin Parr

Martin Parr (1952) je britský dokumentárny fotograf. Od roku 1994 je členom fotografickej skupiny Photographs. Okrem fotografovania sa venuje aj pedagogickej a edičnej činnosti, kurátorskú a zbierateľskú. Jeho meno sa spája s inovatívnym prístupom k dokumentárnej fotografii 90. rokov minulého storočia a s etablovaním takejto fotografie v Európe. V Británii, v rámci Mesasa fotografie, predtlačil svoj najnovšíLuxury (črepy).

ZF: Mohli by sme začať vašu výstavu v rámci Mesasa fotografie.
MP: V Británii pravidelným výber z mojich mediálnych príjmov. Luxus, ktorý je zameraný na vzťah ľudí s peniazmi a bohatstvom. Toto tému som spracoval v rôznych druhoch, ako sú knižničné dokumentárne spracovania filmu, chudobu. Chcel som ukázať, ako si bohatí sľavujú úľavu a tak som sa zameral na predstavy, ako sa od nich pohybuje, napríklad na umelé dieťa v letisku, ktoré dostáva alebo márne zaskákuje, keď sa chodíka zabavuje, popíjať ale zároveň sa o pracovnú a pracovnú etiku je pre nie prirodzené. Moje fotky zachytávajú vstuhy bohatých ľudí, ako sa zúčastňujú a mliekajú, a to nielen v anglických západnej Európe, ale aj v ekonomicky rozvíjajúcich sa krajinách. Na tomto projekte som začal pracovať v časoch ekonomického rozmachu, no medzitým sa situácia zmenila. Mnohí ekonomickí lídri a ja som mal pocit, že som premenil ten spoločný moment. Svoím spôsobom tento projekt funguje ako späť táj drý, ktorá sa už skončila.

Foto: © Martin Parr

Foto: © Martin Parr

Foto: © Martin Parr

ZF: Tento projekt už bol vystavený v mnohých mestách a regiónoch a rozdielnymi ekonomickými podmienkami. Funguje v tejto súvislosti ráno na rôznych miestach? Sú rozdiely na odlišné?
MP: Povedal by som, že ani nie.

Na prázdnom sa, že novotvorených vzhľadov na svoju prácu, takže v podstate ani nevím presne odpovedať.

ZF: Na jeseň sa opäť koná biennale fotografie v Brightone, britský scénik

najväčšieho festivalu fotografie v Británii. Ako kvalifikovať scéniku a čo to nazývajú New Documents. Čo je jeho cieľom a obsahom? MP: Nový dokument sa v súčasnosti v kultúrnej javovosti skladá so z pravečne menej známymi fotografami, ktorých mená sa nemajú zistiť, vďaka na medzinárodnej scéne a ktorí produkujú významný príspevok k formám dokumentárnej fotografie. Okrem samotných prác je súčasťou výstavy aj predstavenie, ktoré bude zodpovedať jediná osoba.

ZF: Te je zaujímavý prípad, vyhodnotiť na to, že keďže sa prístup vyvíjajúca a fotoart fotografie prispôbiť obrovský význam v zmysle individuálneho prístupu fotografu. Mnohým fotografom je od týchto začiatkov spáje s technologickým vývojom, ktorý ho spúšťa ovplyvňuje esteticky aj obsahovo. Prechod od diablovoho fotografu k svetovej ktorý v 60. rokoch v USA realizoval Willem Eggleston a nesláv v 70. rokoch Stephen Shore a Joel Meyerowitz, sa ale úplne naplno realizoval až v 90. rokoch 20. storočia. Vy ste v roku 1982 začali pracovať na projekte (art Resort, v ktorom ste sa zamerali na dovolenkový rezort New Brighton. Keď to váš prvý projekt vo fotke. MP: Svetom som tvorbu v USA, príklad: Stephen Shore a jeho hra s farbami mi svojim spôsobom dodala odvahu. V Británii bol prvou výstavou takejto fotografie od roku 1960 Peter Mitchell v galérii Impression v Londýne roku 1979. Ďalšou inšpiráciou mi boli pohľadnice, ktoré som narobil zobrazením obdobia, ktorým sa zaoberám a špeciálny jazyk. Chcel som si ho vyvinúť, začať som tak fotografovať a už som nikdy nemal príležitosť vrátiť sa späť k diablovemu vzhľadu. Dnes to už, samozrejme,

M. FOTO NOVINY IFFERE

to boli rozhovory so slovenskými dokumentárnymi a reportážnymi fotografmi: Andrejom Balcom, Joem Klamarom a Robom Kočanom. Vo festivalom čísle sa nachádza rozhovor s ikonou britskej, ale aj svetovej dokumentárnej fotografie Martinom Parrom. Z rozhovoru sa dozvedáme, že Parr vystavuje v rámci festivalu Mesiac fotografie svoju nedávnú sériu Luxury (Luxus) zameranú na vzťah ľudí k peniazom a bohatstvu. Podstatnou súčasťou pravidelných rubriek sú aj recenzie na zahraničné festivaly. Každoročná recenzia na festival Mesiac fotografie je samozrejmom vecou, no vo Fotonovinách dostávajú postupne dostávajú priestor aj zahraničné festivaly u našich susedov a inde v zahraničí, ktoré majú za úlohu rozšíriť obzory a inšpirovať na poli fotografie. Vo Fotonovinách číslo 11 stručne píše kurátorka SEDF Zuzana Lapitková o jednom z najväčších fotografických podujatí na svete, bienále FotoFest Houston. V čísle 12 zase Václav Macek recenzuje 13. ročník najznámejšieho španielskeho fotografického festivalu PhotoEspaña v Madride, Zuzana Lapitková v rovnakom čísle recenzuje fotofestival v Lodži. Vladimír Birgus vo Fotonovinách číslo 13 podrobne recenzuje fotografické festivaly v Lodži a v Krakove.

obchodná riaditeľka Design factory zhrňuje výsledok aukcie takto: „Fotografia ako umelecké dielo nie je v očiach slovenskej verejnosti dostatočne docenená. Je to škoda, nakoľko v zahraničí sú aukcie fotografií veľmi atraktívne a vyhľadávané. Možno je to spôsobené aj potencionálnou reprodukovateľnosťou fotografie alebo snád pomýleným vnímaním profesie umeleckého fotografa?“ V desiatom čísle sa prvýkrát objaví vo Fotonovinách aj nekrológ osobnosti z fotografickej scény. Ide o Otakara Neheru, fotografa folklórneho súboru Lúčnica, a baletu Slovenského národného divadla. Rozhovory stále zotrývajú na druhej strane vo Fotonovinách, niekedy pokračujú aj o stranu ďalej. V roku 2010

ROK 2011 (čísla 14 - 19)

V roku 2011 vyšlo až šesť čísiel Fotonovín, čo je takmer dvakrát viac ako obvykle.

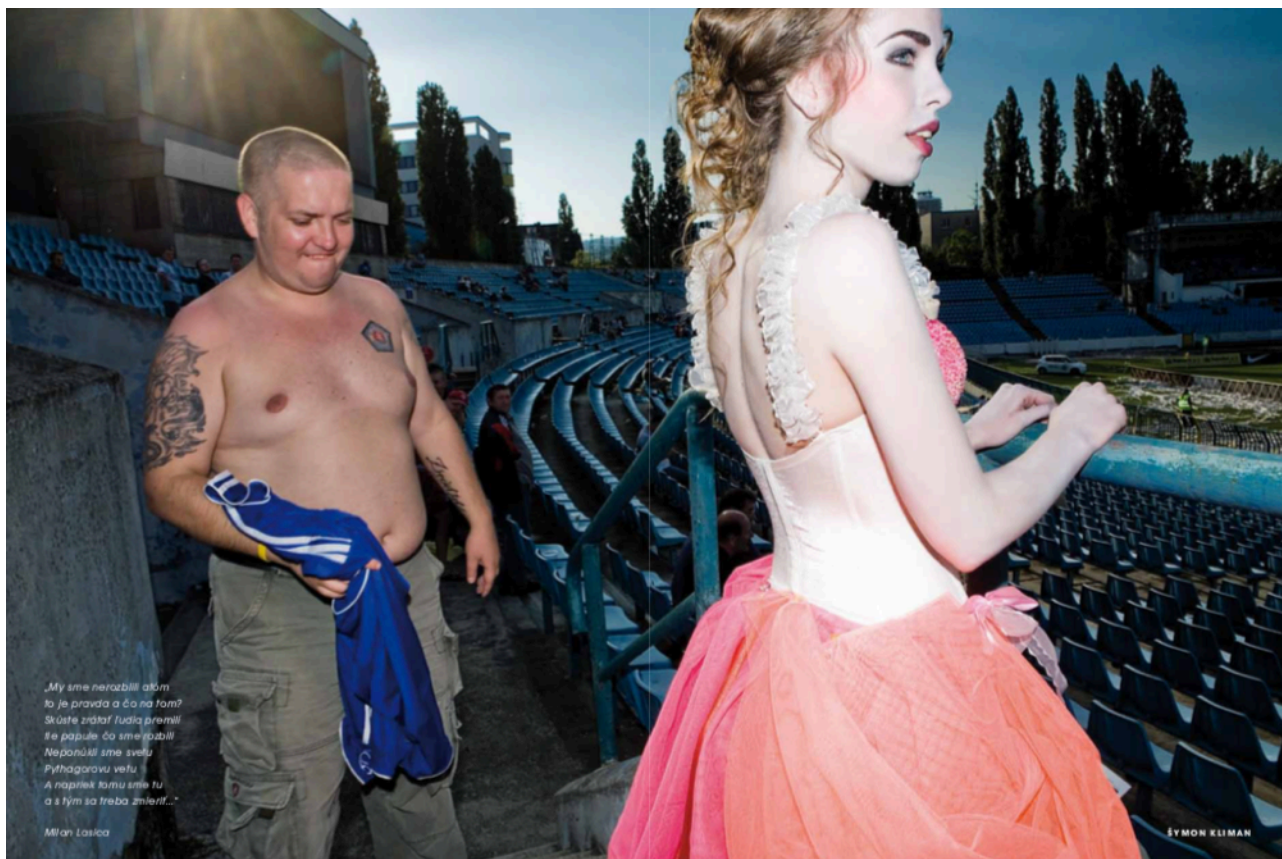
V editoriály Fotonovín číslo 14 rieši šéfredaktor škandál s maďarským inštitútom kvôli výstave diel Pétera Pettendi Szabóa. Výstava bola zrušená resp. zakázaná na festivale Mesiac fotografie. Do príprav výstavy vstúpilo maďarské ministerstvo zahraničných vecí a oznámili, že autorove fotografie sú hanbou Maďarska. Úradníkom zrejme prekážal kontrast medzi jednoduchým svetom chudobných dedinských ľudí a lákavou vysvietenou veľkomestskou Budapešťou. Pri úvodníku sú dokonca aj “making of” fotografie. Fotograf zachytil baču s ovečkami pred natiahnutým plátnom nočnej vysvietenej Budapešti.

Šéfredaktor Macek poslednou vetou zhrňuje úvodník takto: „Pettendiho dielo nie je hanbou Maďarska, ale hanbou krajiny je minister a úradníci ministerstva zahraničných vecí.”

Publicistka Viera Budská venovala recenziu výstava Františka Drtikola v Slovenskej národnej galérii, ktorú pripravil kurátor Jan Mlčoch. Budská skôr opisuje Drtikolovu tvorbu akoby kriticky hodnotila výstavu. Novou prispievateľkou v Fotonovinách číslo 14 sa stala slovenská významná historička a teoretička fotografie Bohunka Koklesová (momentálne prvá ženská

rektorka VŠVÚ v Bratislave). Kriticky hodnotí novú knihu známeho slovenského speváka Richarda Müllera s názvom Enter. Autora konfrontuje s pseudokurátorským prístupom pri tvorbe kapitol, ktorá je skôr pripravená na základe farbenej príbuznosti záberov. Na Slovensku bol a asi aj stále pretrváva trend, že fotografujú speváci, moderátori, ktorí vydávajú knihy či vystavujú, no pritom nie sú fotografmi (napríklad Peter Nagy a Martin Nikodým). Aj vo svetovej fotografii nájdeme tiež takýchto pseudofotografov (napríklad Bryan Adams a Lenny Kravitz.). Koklesová nakoniec recenzie uznáva, že z jeho tvorby zostáva v rozpakoch, no uznáva, že kúsok talentu a priamočiarosti Müller v knihe ukázal. Kurátorka SEDF Michaela Bosáková píše poprvýkrát recenziu na Paris Photo 2010, Lubo Stacho sa zase venuje Bienále výtvarných médií vo Varšave, Vladimír Birgus zase 20. ročníku festivalu Mesiac fotografie. Koklesová ešte viac kritickejšie píše vo Fotonovinách číslo 17 o výstave Davida LaChapella v Galérii mesta Bratislava. Vyčíta autorovi prvoplánovosť v polarite konzumného a náboženského sveta, a na príkladoch dokazuje, že jeho dielo nie je nič novým, pretože tento postoj zaujímali mnohí fotografi už v 80. a 90. rokoch 20. storočia. Publicista Pavol Erdziak pozitívne hodnotí knihu Bohunky Koklesovej s názvom V tieni tretej ríše,. Sú v nej

archívne fotografie Slovenskej tlačovej kancelárie (STK) zachytené počas obdobia slovenského štátu od roku 1938 po rok 1945. Historička fotografie a kurátorka Anna Maximová recenzuje monografiu Petra Župníka. Recenzia teoretičky fotografie Petry Hanákovej na festivalovú výstavu *Nepokojné médiu* venovanej slovenskej fotografii neodpustila trom kurátorom - Lucii L. Fišerovej, Anne Maximovej a Václavovi Macekovi absolútne nič. Hanáková tvrdí: „Projektu nechýba odvaha, tvrdohlavosť a ostré gesto, ale aj (už tradičné) tieňové vlastnosti macekovských produkcií: určitý rýchlokvas a jemu vlastná nedôslednosť volieb, nekritické forsírovanie inscenovanej fotografie, diskontný princíp („čím viac, tým lepšie“) a,

samozrejme, inštalačné vulgarizmy (napríklad miznutie exponátov ešte počas trvania výstavy).“ Kritička je nielen neúprosná ku kurátorom, ale aj k samotným autorom. Spomína, že jednotlivé súbory sú prekvapivo fádne ako diela Martina Kollára. Výstava je ale zaradená na desiate miesto do rebríčka *Desať fotografických udalostí roku 2010* podľa SEDF, prvé miesto získal Ľubo Stacho, ktorý bol vymenovaný prezidentom Ivanom Gašparovičom za profesora fotografie. Tak trochu z toho srší Hanákovej zaujatosť voči všetkému čo organizuje FOTOFO alebo SEDF, na iných autorov a autorky pri recenziách je zdá sa menej prísna. Nebýva zvykom, že kurátori výstavy odpovedajú na tvrdú kritiku, no kurátorské trio Fišerová, Macek a Maximová sa rozhodli v

nasledujúcom čísle Fotonovín č. 15 reagovať. V článku Sedem zastavení pri Nepokojnom médiu vyvracajú Hanákovvej argumenty v siedmych bodoch. Nie som si istá či by dostali priestor vo Fotonovinách aj iné výstavy, ak by boli takto zbombardované Hanákovvej názormi. Veď aj kritická recenzia je v podstate iba názor jednej osoby, no kurátori sa evidentne cítili dotknutí a rozhodli sa reagovať ako sami tvrdia na jej „dezinformácie.“ Toto je dobrý príklad toho ako sa malicherne vybavujú osobné účty cez médium Fotonovín.

V roku 2011 vyšli rozhovory s Mirom Švolíkom, Karolom Kállayom, Oljou Triaškou Štefanovič, Borisom Némethom a Martinom Kollárom. Festivalové číslo bolo venované interview s Chrisom Steelom-Perkinsom, s hviezdou reportážnej fotografie (získal prestížne ocenenia ako Cenu Oscara Barnacka, Zlatú medailu Roberta Capu a World Press Photo, stal sa najpredávanejší fotograf z Magnum Photos).

Pri portfóliach niekde absentuje názov série, no vo všetkých číslach v roku 2010 je prítomná buď jedna fotografia na dvojstrane alebo dve fotografie. Prezentuje sa štvorica Slovákov: Šymon Kliman, Andrea Juneková, Peter Homola a Jaroslav Žiak. Súčasťou portfólia sú aj citáty od Milana Lasicu, Michala Hvoreckého, Susan Sontag a Josefa Čapeka. Je otázne prečo je voľba niekedy až

patetických citátov nutne zvolená práve v portfóliu, možno aby rozvinula viac emócií pri pohľade na fotografie? Teoretička fotografie Michaela Pašteková kriticky hodnotí výstavu občianskeho združenia PHOS (Photography of society) venujúcej sa sociálnej fotografii na Slovensku. Tvoria ju štyria fotografi - Michal Fulier, Andrej Lojan, Laco Maďar, Matúš Zajac a dvaja teoretici – Ivana Pástorová a Marián Paukov. Autorom vyčíta nevýrazný vizuálny rukopis, ktorý podľa Paštekovvej zostal ukotvený v 90. rokoch. Každá séria splyva s inou, pretože každému z autorov chýba osobitosť. V nasledujúcom čísle Fotonovinách č.16 dostala priestor teoretička združenia

STREDOEURÓPSKY DOM FOTOGRAFIE

Desať udalostí roku 2011 podľa redakcie Fotonovín

1. David LaChapelle - Galéria mesta Bratislavy, 14. 9. 2011 - 15. 11. 2011, výstava mala enormy počet návštevníkov - 17 500
2. Juraj Čipák - identity Petrálik, Vyslano letného Slováci, Agentúra O.R.C.
3. Irena Hegtová - Zosta neo, Povozská galéria Žilina, 14. 7. 2011 - 28. 8. 2011
4. 21. ročník Mesiaca fotografie Bratislava, 1. - 30. november 2011
5. Karol Kállay - Bratislava moja, Vychovávateľský dom Bratislava 2011
6. Nové Slovensko, Slovenská národná galéria, 1. 7. 2011 - 15. 1. 2012
7. Pavel Šmejkal, výstava v rámci výstavy 2011 Les Rencontres d'Arles, From Here On exhibition, Arles, FR, 4. 7. 2011 - 16. 9. 2011
8. Ocenenie Fotograf icko získal Róbert Nemeth, Ocenenie Odborníci slovenskej fotografie boli udeľovaní Milou Gregorou
9. The History of European Photography, Stredoeurópsky dom fotografie, FOTOFO o Eyes on Wien 2010
10. Foto roka, organizované Nadáciou Váň, vyhrala Demitrika Jasulaková

20 | FOTO NOVINY 16. 2011

fotografů PHOS Ivana Pástorová, která odpovídá na Paštekovej kritiku Hlas, který zatíal' nepočít' článkom Každý hlas sa oplatí vypočít'. Je to nešstandartný postup pri kritikách. Názor si musí publikum vytvorit' samo po návšteve výstavy.

V roku 2011 dostali priestor aj dve dôležité recenzie na fotografické dejiny. Václac Macek pozitívne hodnotí obsiahlu knihu Vladimíra Birgusa a Jana Mlčocha: Česká fotografie 20.století, ktorá však podľa termínu úvodnej vizitky nebola vydaná v roku 2010, ale v roku 2005. Poľský historik fotografie Krzysztof Jurecki zase píše pozitívnu kritiku na prvý diel Dejín európskej fotografie 1900-1938, ktorú vydalo FOTOFO.

V dvoch číslach v roku 2010 sa objavil aj krátky text Veroniky Paštekovej, manažérky SEDF, s názvom Kto dá meno galérii? kde verejne vyzýva potenciálnych mecenášov a ponúka názov galérie SEDF na 1.poschodí, keďže bývalý podporovateľ Fuji film žiaľ odstúpil z partnerstva galérie.

Osemnásť číslo Fotnovín je iné v tom, že sa v ňom nachádzajú dve portfóliá. Strana 11 až 14 je venovaná portrétom žien Silvie Saparovej (séria Iné ženy). Na strane 14 a 15 sú zase portréty poľských bosoriek, liečiteľiek zo série Ženy múdrosti od poľskej fotografky Katarzyny Majak. Fotonoviny majú v totožnom čísle namiesto 20 strán už 24 strán. Fotonoviny číslo 19 sa ale znova vrátili k predchádzajúcemu počtu strán

20 a iba k jednému umeleckého portfóliu. Je ním portfólio litovského fotografa Romualdasa Požerskisa. V 19. čísle Fotonovín píše už aj známa kultúrna redaktorka Jana Močková. Ide o výstavu Petržalka Identity od Juraja Chlpíka a výstavu holanďanky žijúcej na Slovesku Illah van Oljen.

Pribudol aj ďalší nekrológ významného slovenského fotografa Viliama Malíka, ktorý píše kuáror a teoretik umenia Aurel Hrabušický. V 18.číisle sa nachádza nekrológ Ester Plickovej, ktorá bola kmeňovou členkou fotografickej sekcie Zväzu slovenských výtvarných umelcov a neter slávneho fotografa a filmára Karola Plicku. Článok Desat' udalostí roku 2011 podľa redakcie Fotonovín má výnimočnú obrazovú dokumentáciu na celej strane, predtým to bol strohý textový rebríček. Hlavnou udalosťou je výstava Davida LaChapella, ktorá dosiahla enormných 17 595 návštevníkov. Medzi rebríček sa zaradili aj tri knižné publikácie: Juraj Chlpík -Identity Petržalky, Karol Kállay - Bratislava moja, a Dejiny európskej fotografie na Eyes on Wien. Ocenenie Fotograf roka získal Boris Németh a Foto roka organizované Nadáciou VÚB vyhrala Dominika Jackuliaková.

ROK 2012 (čísla 20 - 22)

Editoriál 20. čísla Fotonovín pripravila pre zmenu Bohunka Koklesová. Rieši v ňom kauzu oficiálnych maľovaných portrétov predsedov Národnej rady SR. Kritika sa smerovala k poukázaniu na mrhanie financiami daňových poplatníkov a sebestrednosť politikov. Autorka však prirovnáva maľované portréty Stana Bubána ku kultu osobnosti 50. rokov a propagandistickým portrétom. Z tejto reakcie sa stala opäť kauza, ktorá má ešte doznenie v 23. čísle Fotonovín, kde filozof a estetik Peter Michalovič reaguje na tému a nesúhlasí s Koklesovou, ktorá tvrdí, že portréty vyzerajú smiešne. Stáva sa z toho nekonečná diskusia keďže na protilahlej strane je opäť cez viac ako polovice strany textu Koklesovej ako ďalšia protireakcia.

Najparadoxnejšie na tom celom je, že sa dozvedáme z oboch reakcií, že autor portrétov Bubán bol nepríjemné medializovaný na stránkach v iných slovenských denníkoch a tieto denníky mu neboli schopné uznať autorské práva a vyplatiť mu honorár za uverejnenie. Stano Bubán sám vstupuje do tejto polemiky na niekoľkých riadkoch a snaží sa vyvrátiť tvrdenie o nekvalite jeho portrétov tým, že opisuje ako jeho iný obraz vybrala komisia National Portrait Gallery v Londýne na výstavu PB Portrait Award 2013. Tým chce deklarovať kvalitu svojho umenia.

Je to veľmi bizarná diskusia, ktorá koniec koncov ani nesúvisí so slovenskou fotografiou, možno mohli tento priestor vo Fotonovinách autori venovať hodnotejším polemikám.

V ďalšom úvodníku zase rieši Václav Macek štúdium fotografie na vysokých školách na Slovensku, na záver konštatuje, že: „uživiť sa fotografiou, napriek tomu, že každý rok končia štúdium desiatky absolventov/tiek, je podstatne ťažšie. Nie nemožné, ale určite náročnejšie než pred dvadsiatimi-tridsiatimi rokmi.“

V roku 2012 boli vytvorené rozhovory s tromi slovenskými fotografmi: Rudo Prekop, Andrej Bán a Ján Kekeli. Aurel Hrabušický a Václav Macek napísali spoločnú recenziu na knihu Zuzany Bartošovej (bývalej riaditeľky SNG v rokoch 1990-1992) s názvom Napriek totalite: Neoficiálna slovenská výtvarná scéna sedemdesiatych a osemdesiatych rokov 20. storočia. Obaja recenzenti sa plánovali zamerať iba na fotografickú časť publikácie, no zistili, že na 360 stranách knihy samotná fotografia ako súčasť vizuálneho umenia nie je prítomná. Problémom je, že fotografia bola pred rokom 1989 vnímaná mnohými slovenskými aj českými kritikmi ako doplnková disciplína s úžitkovou funkciou.

V Fotonovinách číslo 21 je prítomný nekrológ významného slovenského fotografa Karola Kállaya, ktorý napísal Václav Macek.

Lucia Čarnecká a Viera Burešová z Divadelného ústavu spracovali článok o prvom ročníku Bienále divadelnej fotografie 2012. Grand Prix Bienále divadelnej fotografie 2012 získal Lukasz Wojciechowski za súbor fotografií z inscenácie František Švantner: Nevesta hôl', divadlo Pôtoň. Špeciálna cena bola udelená pre divadlo za súbor fotografií, ktoré sú najreprezentatívnejšie z hľadiska dokumentácie a získalo ju divadlo Andreja Bagara v Nitre za súbor fotografií dalibora Krupku z inscenácie Tennessee Williams: Sklenený zverinec. Do tretice sa umiestnila Študentská cena Bienále divadelnej fotografie 2012 – Deana Kolenčíková za súbor fotografií z inscenácií Martin McDonagh: Stratit' ruku v Spokane. Odvtedy sa informácie o týchto oceneniach vo Fotonovinách neobjavili.

Medzi 10 najvýznamnejších udalostí pre fotografickú kultúru v roku 2012 podľa redakcie Fotonovín sa na prvom mieste umiestnila výstava Judy Csáderovej v Galérii Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch, ktorú kurátorovala Monika Mikušová.

Recenziu na 22. ročník festivalu Mesiac fotografie pripravil Vladimír Birgus, a dozvedáme sa v nej o výstavách svetového formátu: „Největšími diváckými lákadly Měsíce fotografie (samozrejme vedľa expozície remeselně dokonalých, ale místy rutinných snímků z měsíčníku National Geographic) byly výstavy dvou klasiků světové fotografie Roberta Capy a Lewis W. Hinea.

Capovu retrospektivu pripravilo Maďarské národné múzeum v Budapešti, ktoré pred štyrmi lety kúpilo z Mezinárodného centra fotografie v New Yorku pres deväť set nových zväšenin z pôvodných negatívů.” Dušan Kochol', riaditeľ festivalu OFF zase podáva správu o udeľovaní cien ON_award za najlepšiu vystavenú sériu na treťom ročníku festivalu s témou Generetion Y.

Branislav Štěpánek, v tej dobe zatiaľ ako čerstvý prispievateľ a publicista hodnotí 1. ročník súťaže Slovak Press Photo. Optimisticky sa pozerá na organizáciu súťaže, no je skeptický voči oceneným fotografiám a úroveň snímkov považuje za kolísavú. Hlavnú cenu získal ateliérový portrét Karola Kállaya, ten hodnotí výborne. Nevyhne sa však cynickým slovám pri hodnotení

MESIAČ FOTOGRAFIE

Mesiac fotografie, Bratislava – 22. ročník
November 2012

EUROPEAN MONTH OF PHOTOGRAPHY
EMOP
EUROPEAN MONTH OF PHOTOGRAPHY
EUROPEAN MONTH OF PHOTOGRAPHY

V galériách a múzeách Bratislavy oficiálne v novembri 2012 inkubujúcih mladých výstav od súborov z celého sveta.

Kľúčovými udalosťami mesiaca sú dve nepopulárne, ale veľmi výnimočné výstavy ROBERTA CAPY (1913 – 1984) maďarskoamerického fotografu a fotografa MARY SARGENTovej (1915 – 1992) amerického fotografky. Zhráme sa aj na fotografku z prvej polovice 20. storočia, ktorá sa objavovala v jazyku USA (Cherry). Fotografka fotografka a poľská estetická foto mladá praxom vydala málo a popadne mesto so ženskými hľadiskami v rámci výstavy 100 x 20 CM FRANÇOISE FORDJARE, ktorá fotografuje súčasne – Rusko – predstavujú napríklad Z MAJDUŠI BIRKE, FICOCORARE (v súčasnej koncepcii) Leungjaja Savelowa a Inky Company.

Hlavnou témou fotografického festivalu je ŽIVOTI MENĚN – Rômov (v súčasnosti) – a negatívne spoločnosti. Prerodivšieho hľadiska výstavného amerického fotografu LEWISA HINEA (1874 – 1942) vidat' sa jeho obrazy fotografu z výstavu Simple Black Building výstavy MARIANA GEORGIOVICI bude hlavným hľadiskom. Mesiaca fotografie v Bratislave organizuje Bratislava gallery (dom kultúry) v spolupráci s: súč. kv. Bratislava, múzeum Zámok, sklad sa koná v: Pavil, Mladý, Beľina, Rima, Mladý a Luxemburgu.

LEWIS HINE 1874 – 1942 (USA)
Časová miera Bratislava (všetky)
Pozná 10. Bratislava
1. 11. – 9. 12. 2012

JOSEF HOFER 1903 – 1947 (SR)
Múzeum vedy Bratislava
Batizova 1, Bratislava
3. 11. 2012 – 8. 2. 2013

ROBERT CAPA 1913 – 1984 (HU, USA)
Slovenské národné múzeum – Etno
Múzeum, Bratislava
Žitná 8, Bratislava
27. 10. – 2. 12. 2012

TÓN ZSÉLYN FRANCÚZSKÉJ
FORDJARE
Loom umenia, Bratislava SP 12.
Bratislava
31. 10. – 1. 12. 2012

VILÉM RICHMANN 1908 – 1991 (CSK)
Časová miera Bratislava SP Bratislava
10. 11. – 30. 11. 2012

MIANO FISAR (SR)
Výstavná sieť Prátno, Bratislava,
Zámocká 40, Bratislava
2. 11. – 30. 11. 2012

HENI OZBUNA (HU)
Open Gallery, Bratislava 6, Bratislava
2. 11. – 8. 12. 2012

ANIKETI J. BIRCH (RU)
Poskyt' informácie SP 27.
Bratislava
1. 11. – 30. 11. 2012

WILLIAM SARGENT (SR)
Prezentácia dvoch fotograf.
Právnika, Bratislava
2. 11. – 9. 12. 2012

HA CIBTE
Kolektívna výstava autorov Michala
a Lily Surtis (SR), Kamil Čušík
a Inky (SR) v spolupráci s (HU)
a Tamazom Rovosa (HU)

Dom umenia, Bratislava SP 12.
Bratislava
31. 10. – 1. 12. 2012

MIROSLAV KALLAY (HU)
Dom umenia, Bratislava SP 12.
Bratislava
31. 10. – 1. 12. 2012

FRANÇOISE FORDJARE (FR)
Múzeum vedy Bratislava na
Slovensku, Žitná 8, Bratislava
4. 11. 2012 – 27. 1. 2013

JUDY CSÁDER (SR)
Slovenské národné múzeum –
Výstavná sieť Prátno, Bratislava,
Zámocká 40, Bratislava
3. 11. 2012 – 27. 1. 2013

MARIANA GEORGIOVICI (SR)
Dom umenia, Bratislava SP 12.
Bratislava
31. 10. – 1. 12. 2012

portrétov Matúša Zajaca „, sú tak trocha z kategórie fotografických príkazaní „v Antarktíde odfotografuješ svojho tučniačika a v Afrike svojho malú černošku s veľkými smutnými očami.“ Výsledky súťaže o najlepšiu fotografickú publikáciu v Strednej a východnej Európe 2012 prináša Michaela Bosáková. 7 ročník tejto súťaže je súčasťou sprievodného programu festivalu Mesiac fotografie a organizuje ju SEDF ako bienále. Do súťaže bolo zaslaných 136 kníh z celého sveta, čo je na slovenské pomery úctyhodný počet. V roku 2012 boli súčasťou portfólií traja slovenskí autori: Ján Sipöcz, Olja Triaška Stefanovič, a William Ropp. Pri všetkých však chýbajú popisky k fotkám, názvy sérií, roky vzniku fotografií. Pri každej fotosérii sú však patetické citáty, nevedno či ich tam pridal samotný autor, alebo niekto z redakcie. Napríklad pri fotografiách Jána Sipöcza je nasledujúci citát: „Vnímanie človeka je také otupené, že reaguje len na veľké, blikajúce a farebné veci... A pritom sa život skladá z malých, jednoduchých vecí.“

ROK 2013 (čísla 23 - 26)

Editoriály boli venované prezentácií festivalu, filozofickému problému s dejinami (kedy historici rozhodujú čo „prežije a uchová sa a na čo sa naopak zabudne), problému s platením resp. neplatením honorárov v umení a

otázke darovania. V jednom úvodníku bol citát z knihy Martina Martinčeka, keďže v tomto roku bolo 1. poschodie Stredoeurópskeho domu fotografie pomenované po tomto slovenskom fotografickom veľikánovi a vznikla Galéria Martina Martinčeka.

K 100. výročiu sa organizátori rozhodli pripraviť jeho výstavu mimo rodného Liptova a dokonca zorganizovali finančnú zbierku na podporu Martinčekovej výstavy. Na výstavu prispelo 9 umelcov a umelkýň dokopy 215 eur, ktorých mená boli prítomné na výstave aj vo Fotonovinách. Vyzbieraná suma však nestačila a nakoniec sa hlavným sponzorom výstavy stala Nadácia VUB.

Fotograf a kritik Josef Moucha recenzuje knihu o Františkovi Drtikolovi: Etapy života a fotografického díla / Secese – Art deco – Abstrakce od skupiny autorov Anna Fárová, Stanislav Doležal a Jana Šmejkalová. Monografia tohto významného majstra je výnimočná v tom, že má veľkorysé rozmery (33x24 cm) a vyobrazenie snímok je 1:1. Autor recenzii zhodnotil, že sa dvojalbum klasika českej fotografie podarilo.

Ivana Pástorová, študentka teórie umenia na univerzite v Petrohrade, napísala recenziu na knihu Oľgy Bleyovej - Môj životný dialóg s fotografiou. Táto kniha predstavuje komplexný súhrn premien i vývoja jej tvorby od 60. rokov až po súčasnosť.

Zážitek z Drtikola

Knihy: Fernand Drtikol, Obyčejné a fotografické
tituly / Svesaca – Art Deco – Adalberto
Autor: Aneta Fábová, Dominika Štepanková,
Jana Šmajklová
Vydavateľstvo: Holíčskostrojník Bratislava, 2012
recenzia: *****

U nás je jediným fotografom Art Deco (a približne 1933 - 1934) - 13. júna 1931 v Prahe) je náhodou považovaný fotografického diela na umelcký povolaný človek. Žiaľ, toto je téma nového monografiu nepopráva. Jeho zachované diela, ktoré sa objavia v knihe, sú iba zoznamom, čo a ako bolo, kde a kedy.

Nečakané knihy
Do študentskej doby Drtikola (1891-1933) nájdeme najmä v jeho knihe Obyčejné a fotografické tituly. Jeho životný dej je rozdelený na dve časti: predvojnovú a po vojnovú. Druhá časť (2012 a 2013) v knihe predstavuje život a tvorbu kníhkarťa Drtikola (1914 - 1933) v študentských rokoch. Táto časť monografiu je rozdelená na dve časti: prvú časť, ktorá sa zaoberá jeho životom v študentských rokoch, a druhú časť, ktorá sa zaoberá jeho životom v rokoch 1933 a 1934.

Po ôsmi rokoch výtvarnej kariéry následujú nové diela v oblasti grafického dizajnu. Drtikol je najmä fotograf, ktorý sa zaoberá najmä portrétmi a krajinnými scénami. Jeho diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jeho tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Drtikola a jeho tvorby. Tento knihu je veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Drtikola a jeho tvorby.

Knihy o človeku
V knihe Obyčejné a fotografické tituly je Aneta Fábová (1978 - 2012) sleduje jeho život a tvorbu. Táto kniha je veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Drtikola a jeho tvorby. Tento knihu je veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma.

Publikačný život Drtikola sa začína v roku 1931, keď je prijatý do redakcie časopisu Obyčejné a fotografické tituly. Jeho diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jeho tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Drtikola a jeho tvorby. Tento knihu je veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma.

Foto: (C) Fernand Drtikol, diela: (C) Aneta Fábová a Dominika Štepanková

Za hľadiskovo v roku 1933, keď sa objaví v knihe Obyčejné a fotografické tituly. Jeho diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jeho tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Drtikola a jeho tvorby. Tento knihu je veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma.

Publikačný život Drtikola sa začína v roku 1931, keď je prijatý do redakcie časopisu Obyčejné a fotografické tituly. Jeho diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jeho tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Drtikola a jeho tvorby. Tento knihu je veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma.

Publikačný život Drtikola sa začína v roku 1931, keď je prijatý do redakcie časopisu Obyčejné a fotografické tituly. Jeho diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jeho tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Drtikola a jeho tvorby. Tento knihu je veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma.

Foto: (C) Aneta Fábová a Dominika Štepanková

Listy redakcii

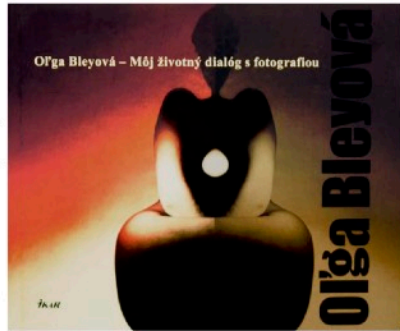
Vážené redakčné kolegy, som rád, že som sa mohol podieľať na tomto projekte. Je to pre mňa veľká honorifikácia. Súhlasím so všetkým, čo ste napísali. Preto by som sa rád zapojil na ďalšie projekty. S pozdravom, Michal Fulier.

...na ktorých stále je „obľúbenejšie“. Očakávam, že priemernej počtu ľudí, ktorí sa budú zaujímať o tento druh fotografie, sa bude postupne zvyšovať. Preto by som sa rád zapojil na ďalšie projekty. S pozdravom, Michal Fulier.

...o ktorých stále je „obľúbenejšie“. Očakávam, že priemernej počtu ľudí, ktorí sa budú zaujímať o tento druh fotografie, sa bude postupne zvyšovať. Preto by som sa rád zapojil na ďalšie projekty. S pozdravom, Michal Fulier.

Oľga Bleyová – Mój životný dialóg s fotografiou

Knihy: Oľga Bleyová – Mój životný dialóg s fotografiou
Autor: kollektív autorov
Vydavateľstvo: VEDA
Bratislava, 2010
Recenzia: *****

Fotografiu v živote Oľgy Bleyovej hrá veľmi dôležitú úlohu. Jej diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jej tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Bleyovej a jej tvorby.

Fotografiu v živote Oľgy Bleyovej hrá veľmi dôležitú úlohu. Jej diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jej tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Bleyovej a jej tvorby.

Fotografiu v živote Oľgy Bleyovej hrá veľmi dôležitú úlohu. Jej diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jej tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Bleyovej a jej tvorby.

Oľga Bleyová (1914 - 1988) bola jedna z najväčších slovenských fotografiek. Jej diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jej tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Bleyovej a jej tvorby.

Oľga Bleyová (1914 - 1988) bola jedna z najväčších slovenských fotografiek. Jej diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jej tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Bleyovej a jej tvorby.

Oľga Bleyová (1914 - 1988) bola jedna z najväčších slovenských fotografiek. Jej diela sú veľmi krásne a zaujímavé. Preto je kniha o jej tvorbe veľmi zaujímavá a stojí za to ju mať doma. Rozhodnite sa, či sa chcete stať fanúšikom Bleyovej a jej tvorby.

Michal Fulier stručne odpovedá na kritiku Branislava Štepanka na predchádzajúci článok o 1. ročníku Listy redakcii sa zastáva Matúša Zajaca. Už sa stáva vo Fotonovinách pravidlom, že hocikto napíše niečo kritické, tak automaticky dostane protistrana priestor v ďalšom čísle. Kritika sa stáva urážkou a subjektívny pocit cynizmom. Je podivuhodné, že šéfredaktor Václav Macek zvolil stratégiu - nepáči sa ti kritika, ktorú niekto napísal? Napíš protireakciu. Je to začarovaný kruh. Portfólio vo Fotonovinách číslo 23 dopĺňa hĺbový citát Anselma Adama v angličtine „there are always two people in every picture: the photographer and the viewer.“ (na každom zábere sú dvaja ľudia, fotograf a pozorovateľ). Ďalšími umelcami v portfóliu sú Adriana Vančová, Dominika Horáková, a

kórejský fotograf vystavujúci na festivale Mesiac fotografie Youngho Kang. Branislav Štepanek píše o historicky prvej výstave Združenia slovenských profesionálnych fotografov. Výstava vznikla po neuveriteľných 63 rokoch od založenia združenia. Konceptia prierezovej výstavy zahŕňovala reprezentatívne práce od roku 1950 do roku 2012 (najmä fotografie, ale aj katalógy, kalendáre a reklamné publikácie) od 52 autorov od najstaršej generácie až po najmladšiu. Realizačný tím výstavy sa skladal z Judyty Csáderovej, Jany Šimkovej, Valérie Zacharovovej a kurátorky Zuzany Lapitkovej. K výstave v Slovenskej výtvarnej únii vznikol aj katalóg, ku ktorému má autor recenzia výhrady, pretože každý autor a autorka sú zastúpený v katalógu iba jedinou

reprodukciami a vytráca sa tak prehľadový charakter. Ďalšou Štepánkovou recenziou je výstava Také je Slovensko v Slovenskom národnom múzeu - Historickom múzeu na Bratislavskom hrade. Šestica autorov Šymon Kliman, Martin Baláž, Roman Benický, Ilah van Oijen, Boris Michalíček, Ján Kuchta dokumentovala Slovensko s cieľom pripomenúť si 20. výročie od jeho vzniku. Štepánek je opäť kritický: „Slabšia je naopak obsahová stránka – námety fotografií sa pohybujú od hlbavejších polôh cez absurdné kollárovské momentky až po dvojplánové komparácie historickej architektúry s modernou výstavbou, ktoré snáď už patria do amatérskej sféry. V kontexte slovenskej dokumentárnej tvorby je preto otázny aj zmysel celého projektu – akoby vznikol narýchlo nie z presvedčenia, ale „na objednávku“ sám pre seba.“ Autori mali totižto nafotografovať našu krajinu v obmedzenom čase s obmedzeným rozpočtom. Asi ťažko očakávať slovenskú verziu Farm Security Administration. Čas ukáže či si niekto niekedy spomenie na katalóg z tejto výstavy.

V roku 2013 dominovali rozhovory so španielskym umelcom Dionisom Gonzálesom, Aurelom Hrabušickým, Rafaľom Milachoma Janom Pohribným. Bohunka Koklesová pripravila vo Fotonovinách č. 24 recenziu na výstavu Viliama Malíka v Slovenskej Národnej Galérii. Malík je významný

dokumentárny fotograf 20. storočia, ktorý dokumentoval po celý život. Ťažiskom výstavy sa stali 30. a 40 roky. Pri príležitosti organizácie výstavy došlo i k vydaniu monografickej publikácie Viliam Malík 1912 – 2012. Pripravili ju Aurel Hrabušický a Filip Vančo, v rámci edície Osobnosti slovenskej fotografie - knižnej sérii o historických ikonách v slovenskej fotografii. Malíková monografia vznikla ako úplne prvá, dnes ich je dokopy päť.

Vo Fotonovinách číslo 25 sú na dvojstrane až tri nekrológy. Trojica fotografov Tibor Huszár, Bohumil Puskaier a Igor Grossman zanechali na fotografickej scéne vizuálny odkaz, každý svojším spôsobom v dokumentárnej, umeleckej aj reportážnej fotografii.

Reportážnej fotografii v roku 2013 sa na troch stranách venuje Branislav Štepánek vo Fotonovinách číslo 26. Článok je rozsiahly kvôli tomu, že jeho autor hodnotí všetky dôležité súťaže - Novinársku fotografiu a následne výstavy No Comment organizovaných Nadáciou otvorenej spoločnosti, druhý ročník Slovak Press Photo, výstavu Sony World Photography Awards v rámci Mesiaca fotografie (tradičné World Press Photo sa už z rozpočtových dôvodov do programu nedostalo), a napokon Czech Press Photo. Štepánkov príspevok je podnetným zhodnotením domácej aj zahraničnej úrovne novinárskych fotografických súťaží,

doteraz bolo vo Fotonovinách maximálne jednostranové hodnotenie. Publicistka Jana Lapitková recenzuje menšiu výstavu s názvom Zrkadlo s pamäťou na Bratislavskom hrade v SNM, kde boli vystavené najstaršie portrétne fotografie na Slovensku 1840 – 1850 s 35 vystavenými dagerotypiami. Dozvedáme sa, že na tejto edukačnej výstave bol súčasťou inštalácie aj model dageroskopu a výstava bola obohatená o informačný panel o Jozefovi Maximiliánovi Petzvalovi, rodákovi zo Spišskej Belej, ktorý prispel k rozvoju dagerotypie návrhom a výpočtom podstatne svetelnejšieho objektívu, než aký používal Louis Jacques Mandé Daguerre.

Zástupca šéfredaktora českého časopisu FOTO Peter Vilgus recenzuje festival Mesiac fotografie a OFF festival v Bratislave v článku Fotografie nad Dunajom. V texte sa prihovára českým návštevníkom: „Málokde se český zájemce o (zejména) středoevropskou fotografii osobně setká jak s významnými autory, tak s hutnou koncentrací výstav, které probíhají prakticky vedle sebe – v nevelkém historickém centru slovenské metropole.“ Pre festival sú totižto zahraniční návštevníci kľúčoví, keďže ide o medzinárodný festival a bez nich by festival stratil tento punc multikultúrnosti. Medzi top 10 udalostí v slovenskej fotografii za rok 2013 patrí na prvom

mieste slávnostné otvorenie Galérie Martina Martinčeka v Stredoeurópskom dome fotografie zo dňa 3.7. 2013. Druhé miesto obsadila výstava Foto roka 2013 na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave a tretím miestom si vyhlasovatelia uctili Tibora Huszára, ktorý zomrel vo veku 61 rokov.

ROK 2014 (čísla 27 - 29)

Prvý úvodník v roku 2014 pripravila Bohunka Koklesová, v ktorom opisuje aké dôležité je obrazové svedectvo doby, po tom čo svet zaplavali snímky z ukrajinského vojnového konfliktu na kyjevskom Majdane.

V rozhovoroch sa prezentovali Boris Németh, Steve McCurry a Luciou L. Fišerovou ako hlavnou kurátorkou výstavy Slovenská nová vlna 80.rokov. Portfóliam sa už tradične venovala dvojstrana. V roku 2014 sa predstavila Dominika Jackuliaková, Vladimír Židlický a slovinský fotograf Ciril Jazbec - víťaz Oscar Barnac Award za rok 2013. Jednou z najvýraznejších recenzií vo Fotonovinách číslo 27 je recenzia Josefa Mouchy na výstavu Novej slovenskej vlny v pražskom Dome fotografie, ktorú pripravilo kurátorské duo Tomáš Pospěch s Luciou L. Fišerovou. V tom čase bola výstava obrovským hitom nielen v Bratislave. Do novej slovenskej vlny možno zaradiť autorov tvoriacich v 80. rokoch minulého storočia, ktorí spolu študovali a neformálne tvorili

O nové vině slovenskej fotografie

Miesto: Galerie Hlavného nádražia
Ročník: – Druh fotografie
Autori: Jano Pavlík, Rudo Prekop,
 Vasil Stanko, Tono Stano,
 Miro Švolík, Martin Štrba,
 Kamil Varga, Peter Župník
Kurátori: Tomáš Pospíšek, Lucia L.
 Tárnová
Termín: 17. 12. 2013 – 16. 3. 2014
Hodnotenie: *****

Slovenská nová vlna, 80. léta 21. století a nové výtvory postavené na pre-miérovej apoliturnosti a odvoze prababineho Domu fotografie v Bratislave. Časová časová osť od roku 2000 do súčasnosti je ovplyvnená tým, že do organizovania výstavy či modelov, pre fotografov a do súčasného diskurzu v Bratislave sa dostali aj mladí Češi a Slováci. Vlna predchádzala diskusiu o Slovensku 80. a 90. let od čias komunistického režimu, keď sa Slovensko otvorilo svetom. Roku 1990 sa obrátilo dianie. Otvorenosť, ktorá bola vtedy vnímaná ako pozitívna, sa stala súčasťou súčasnosti. Slovensko sa otvorilo svetom, ale zároveň sa otvorilo vnútorne. Slovensko sa otvorilo vnútorne, čo sa prejavilo v 90. rokoch 20. storočia. Slovensko sa otvorilo vnútorne, čo sa prejavilo v 90. rokoch 20. storočia.

Rudo Prekop: Bez názvu, 1983 – 1984

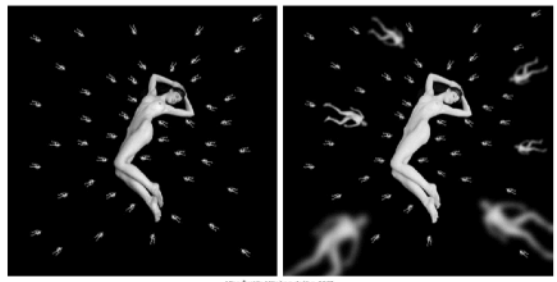
o obrázkoch (Sedláči) a kompozície (Právnosť / Táto je tá žena / Ženy nové a staré) a estetických aspektov (Symptomy bolesti / Zdieľaný a estetický kľúč / Ženy nové a staré / Ženy nové a staré). Tieto prístupy umožnili nielen neobvyklé práce, fotografické i literárne, ale aj dokumentárne filmy a komunity. Ten vlna i iné, ktoré sa objavili v Bratislave. Hľadajú podstatu a učia sa improvizovať vo vzťahoch s inými ľuďmi.

Kamil Varga: Píchnu, 1985

Katolícka Filozofia vyvolala takúto konverziu mimo iné výtvarníkov. Slovensko sa otvorilo vnútorne, čo sa prejavilo v 90. rokoch 20. storočia. Slovensko sa otvorilo vnútorne, čo sa prejavilo v 90. rokoch 20. storočia.

Katolícka Filozofia vyvolala takúto konverziu mimo iné výtvarníkov. Slovensko sa otvorilo vnútorne, čo sa prejavilo v 90. rokoch 20. storočia. Slovensko sa otvorilo vnútorne, čo sa prejavilo v 90. rokoch 20. storočia.

Miro Švolík: Mladá žena, 2007

formálnymi, improvizácia diania a tancom, odlišnosť obrázkov, veľké obrázky a subjektívna interpretácia reálnosti fotografie. Tieto a Tono Stano pichajú diera do fotokamery. Tieto a Tono Stano pichajú diera do fotokamery. Tieto a Tono Stano pichajú diera do fotokamery.

Jano Pavlík: Ohoľ!, 1988 – 1989

formálnymi, improvizácia diania a tancom, odlišnosť obrázkov, veľké obrázky a subjektívna interpretácia reálnosti fotografie. Tieto a Tono Stano pichajú diera do fotokamery. Tieto a Tono Stano pichajú diera do fotokamery. Tieto a Tono Stano pichajú diera do fotokamery.

formálnymi, improvizácia diania a tancom, odlišnosť obrázkov, veľké obrázky a subjektívna interpretácia reálnosti fotografie. Tieto a Tono Stano pichajú diera do fotokamery. Tieto a Tono Stano pichajú diera do fotokamery. Tieto a Tono Stano pichajú diera do fotokamery.

počas štúdia na FAMU. Jano Pavlík, Rudo Prekop, Vasil Stanko, Tono Stano, Miro Švolík, Martin Štrba, Kamil Varga a Peter Župník sú umelci improvizátori so spontánnym až surreálnym inscenovaným fotografickým štýlom. Ako spomína autor „svojou tvorbou sa dokázali vyšvihnuť patrične vysoko nad dobové realie.“

Branislav Štepánek otvára v roku 2013 kontroverznú tému a na troch stranách vyčerpávajúco píše o problémoch na Katedre fotografie VŠVU v Bratislave. Na povrch vyplávalo zásadný problém v očakávaní študentov a vo vnímaní vlastného pôsobenia pedagógov potom, čo vyšla recenzia Filipa Vanča na tzv. Zimný prieskum (prezentáciu záverečných študentských prác na VŠVU Katedry fotografie), v ktorej kritizoval beznázorovosť a formálnosť študentských prác. V poznámke pod

článkom Štepánek uvádza, že tému diskutoval a svoje názory konfrontoval s pedagógmi, študentmi a absolventmi Katedry fotografie a nových médií VŠVU v Bratislave, Ateliéru fotografie TU v Košiciach, Ateliéru reklamní fotografie fakulty masmediálnych komunikácií UTB v Zlíne a Institutu tvůrčí fotografie ITF Slezské univerzity v Opave. Po týchto všetkých konzultáciách sa Štepánek snaží objektívne zhodnotiť organizáciu štúdia, komunikáciu medzi pedagógmi a študentami a prezentáciu školy navonok. Zvláštna diskusia, ktorá na troch stranách nemá riešenie. Vo Fotonovinách číslo 27 je na zadnej obálke výzva na podporu založenia Múzea fotografie, ktorá odkazuje na vznik Stredoeurópskeho domu fotografie v roku 2005. S blížiacimi desiatimi narodeninami tejto inštitúcie vznikla túžba po budovaní fotografickej

zbierky a vytvorenie zázemia - profesionálneho múzea. Dokonca sú pod výzvou abecedne podpísaní aj jej podporovatelia: Pavol Breier, Judita Csáderová, Anton Fiala, Milota Havránková, Ján Krížik, Václav Macek, Marián Pauer, Pavel Mária Smejkal, Lubo Stacho a František Tomík. Dvojstrana vo Fotnovinách číslo 28 je venovaná spomienke na Galériu fotografie Na okraji a Výstavnej sieni fotografie, ktorá bola otvorená v roku 1983 až do roku 1990, v podstate predchodkyne Stredoeurópskeho domu fotografie. Galéria bola určená amatérom a nachádzala sa v Spoločenskom dome Trnávka na Bulharskej ulici č.60 (časť bratislavského Ružinova). Viedli ju traja metodici: Václav Macek (1982 – 1986), Peter Krivda (1984 – 1985) a Aurel Hrabušický (1985 – 1990). Nostalgický článok ponúka aj detailný výstavný program galérie a archívne obrazové materiály galérie. V úvodníku Fotonovín číslo 29 sa Václav Macek rozčuluje, že vedenie ministerstva kultúry SR na jar rozhodlo, že v roku 2014 podporí výstavu Slovak Press Photo sumou 15 000 € a tridsaťjeden výstav 24. ročníka Mesiaca fotografie sumou 30 000 €. V úvodníku tiež propaguje výstavný program festivalu. Lubo Stacho píše vo Fotonovinách č.29 osobné laudacio na prof. Jinřicha Štreita: „Jindřich Šreit pripravil tisíc sto autorských výstav a mnohých kolektívnych sa zúčastnil. Vydal 30 kníh,

Rozhovor

Američan Steve McCurry patrí už viac ako tri desaťročia medzi svetovú špičku súčasných fotografov. Prestíží sa ikonickými dokumentárnymi fotografiami, ktoré vytvoril na nespočetných miestach po celom svete. Vo svojej tvorbe zachytáva vojnové konflikty, miznúce kultúry, starobylé tradície a modernú kultúru, ale vždy si zachováva ľudský prístup a jeho farebné portréty sa tak stávajú silnými obrazmi. Je držiteľom mnohých novinárskych ocenení pre fotografov, medzi najvýznamnejšie patrí World Press Photo, Magazine Photographer of the Year, Robert Capa Gold Medal, National Press Photographers Award. Od roku 1986 je členom Magnum Photo a dlhé roky pracuje pre National Geographic a iné svetové magazíny. McCurryho individuálna výstava, o zdravotnej preméne na Slovensku, sa uskutoční počas júla a augusta 2014 v Stredoeurópskom dome fotografie.

Ako vidíte zmeny v dokumentárnej fotografii po výve historických nástrojov? Technológia napríklad fotografu na mediodobových portrétach vo veľkej miere. V prednom plánoch majú kvetiny, ktoré musel film doplniť soľou do špeciálnej agentúry, alebo napríklad, v súčasnosti moderné portréty integruje prostredníctvom emailu a tlačovného média na sieť.

Ako si vyberáte krajiny a miesta, ktoré chcete fotografovať? Ktoré miesta si viete najobľúbenejšie a prečo? Ja som milovník. Každý deň som v Bratislave, ale som na veľkých cestách, ako napríklad Barma, pretože ma zaujíma ich kultúra a ľudia.

Zameriavate sa predovšetkým na ľudí a snívate fotografujú ľudskú fotografiu. Mohli by ste nám opísať, akým spôsobom nachádzate svoje subjekty a ako s nimi komunikujete?

© Steve McCurry, Štrabaj Gula, afgánske dievča, v ústrednom kempu Near Beg, ústie Páňovú, Pakistan

© Steve McCurry, Červený oštep, Nal Festival, Bombay, India

© Steve McCurry, Rybníky na Anabek, Walgatta, St Lanka

je zastúpený v najvýznamnejších zbierkach doma a v zahraničí a bolo o ňom natočených niekoľko filmov. Český prezident Václav Klaus mu udelil v roku 2007 vysoké štátne vyznamenanie a v roku 2009 ho menoval profesorom. Pre mňa osobne je najlepším českým dokumentaristom človečenstva našej doby, a preto som presvedčený, že si titul doctor honoris causa plne zaslúži.” Jedna strana je príliš malá plocha na to (a zároveň zložitá úloha) čo všetko možno obdivovať na Jindřichovi Štreitovi, autor sa o to aspoň náznakom pokúsil. Josef Moucha pripravil krátku recenziu na výstavu a monografiu Vladimíra Birgusa: Fotografie 1972 - 2014, ktorú kurátorovala Štepanka Bielezová v Múzeu umenia v Olomouci. Málokedy

V úvodníku číslo 30 Macek píše O (ne)úspechu Kunsthalle v Bratislave, ktorá svojim programom schváleným iba odbornou verejnosťou nepritahuje divákov (platí aj doteraz). V úvodníku číslo 33 na to nadviaže s tým, že po dvadsiatich rokoch festivalu Mesiac fotografie nebude výstavný program festivalu v Dome umenia (najväčšom výstavnom priestore v centre Bratislavy hneď po SNG), keďže noví programoví riaditelia neschválili Macekov program. Šéfredaktor v článku sklamane poznamenal: „Jedným z protiargumentov na moje pripomenutie našej histórie, toho, že by nebolo správne ju zrušiť, nasledovala symptomatická reakcia. Richard Gregor replikoval tvrdením, že ani komunistov už nemáme, prečo by mal byť Mesiac fotografie v Dome umenia? Pre neho je 25 číslo, a nie štvrtstoročie.”

Vo Fotonovinách č.32 šéfredaktor bilnuje posledné roky tvorby Fotonovín: „Rozhodovanie o štruktúre čísla, jeho dramaturgii určuje odstup, snaha, aby z viacročného pohľadu Fotonoviny dávali rovnaký priestor prezentácii diela nielen nastupujúcej generácii mladých autorov, ale aj osobnostiam, ktoré už možno majú zenit tvorby za sebou, ale v minulosti významne obohatili slovenskú fotografiu. Názov pripomína dvojdomosť nášho časopisu – sme novinami, ktoré majú prinášať najmä aktuálne informácie, nie triediť, ale zaznamenávať, ale súčasne chceme, aby

pretrvali dlhšie než len do ďalšieho vydania, máme ambíciu byť fotografickou revue. “ Macekovi viacerí vyčítali, že časopis vzniká „na kolene” a limity v rozpočte bránia k zvýšeniu kvality časopisu. Rád by viac reflektoval zahraničné aktivity v oblasti fotografie, zmenil grafiku časopisu, no kvôli ekonomickým dôvodom je zatiaľ vôbec rád, že Fotonoviny vychádzajú.

45. ročník festivalu v Arles - naposledy pod vedením Francoise Hébelu recenzuje už tradične Vladimír Birgus, článok bol prebratý z českého časopisu Fotograf 14/2014.

Dvojstrana s úspechmi a výsledkami súťaží dokazuje aktívnosť inštitúcie SEDF. Fotografom roka 2014 sa stal Martin Kollár a titul Osobnosť slovenskej fotografie za rok 2014 získala Milota Havránková. Medzi top 10 udalostí v Slovenskej fotografii patrilo na prvom mieste udelenie ceny Oscar Barnack Prize Martinovi Kollárovi počas Medzinárodných fotografických stretnutí v Arles vo Francúzsku. Na druhom mieste skončilo udelenie ceny Fotografia roka od Nadácie VÚB a získal ju Tomáš Halász za fotografiu prezidenta Andreja Kisku s názvom Pred mítingom. Tretie miesto bolo venované udelenie titulu doctor honoris causa Vysokej školy výtvarných umení Jindřichovi Štreitovi. Nájdeme tu aj výsledky súťaže o najlepšiu fotoknihu. V rámci sprievodných podujatí 24. ročníka Mesiaca fotografie sa uskutočnil už 8. ročník súťaže o najlepšiu fotografickú

publikáciu, ktorá sa odovzdáva v dvoch hlavných kategóriách: 1. miesto v kategórii historická fotografická získala publikácia Eva Fuka – Pábení (vydavateľ: Leica Gallery, Praha) a 1. miesto v kategórii súčasná fotografická publikácia dostala kniha Balkan Pank (autor: Jože Suhadolnik vydavateľ: Akina Books, Slovinsko). Rok 2015 je významným aj pre Stredoeurópsky dom fotografie, ktorý oslávil svoju dekádu. Václav Macek píše na jednej strane stručnú históriu budovy domu fotografie. Text vznikol na základe spomienok Márie Kovačovej, Luba Stacha a z podkladov Eleny Šoltýsovej.

Vo festivalovom čísle Fotonoviny č. 33 nájdeme namiesto zadnej inzeretnej strany navigačnú mapku s festivalovými výstavami. Bohužiaľ mapka je tak malá a ulice mesta nečitateľné, že sa v nej pravdepodobne nikto nedokázal zorientovať, no aspoň je pod mapkou vymenovaný celý program s 29. výstavami festivalu.

ROK 2016 (čísla 34 - 37)

Rok 2016 je posledným rokom Fotonovín v pôvodnom grafickom dizajne, ktorý pripravil Sandro Fiala v tlačiarňi FO ART.

Potom čo sa v roku 2015 Macekovi nepodarilo presadiť festivalový výstavný program novými riaditeľmi Černý-Gregor Kunstahalle / Domu umenia v

OFF_festival prebúda svieže fotografické talenty

OFF_festival Bratislava už piaty rok dopĺňa program Mesiaca fotografie a platformu pre svieže talenty fotografickej scény. O jeho vzniku, myšlienkach i úspechoch sme sa zhovreli s Dušanom Krištofom (D.K.), fotografom, umelcom, kurátorom, došľachovcom na inštitúte tvorivej fotografie v Opave, šéfredaktorom časopisu FORM a samozrejme zakladateľom a organizátorom OFF_festivalu.

Cieľom tohto kultúrneho podujatia už piaty rok zostáva smotanie výnimočne kvalitných podmienok na prezentáciu a podporu začínajúcich umelcov pracujúcich s médium fotografickej scény. Aké je jeho poslanie? Festival súčasnej fotografie sa uskutočňuje v roku 2015 ako platforma pre amatérov novémén v oblasti fotografii s cieľom poukávať na ich tvorbu v oblasti širokej verejnosti. V zariadení je bezplatná zberateľnosť, že hlavný festival je doplnený o alternatívne hodnotené snímky. My sme túto iniciatívu podporili v roku 2015. Tento výstavu v rámci mladých umelcov, ktorí v roku 2011 najmä hľadali vzťah medzi Bratislavou a svetom. Rokom 2012 sa niesol v duchu osobného ponorenia kráľov a bábomati a rok 2013 spracovával celokrajový pohľad na smotanie generácie v.

Piaty ročník OFF_festivalu prináša revolúciu v umení. Dvadsaťdva výstav, vyše osmidesiat fotografov zo sedemdesiatich krajín sveta. Ako sa myšlienka mesiaca fotografie dokázala prekonať do konkrétnych diel vystavujúcich súčasných?

Je to veľmi výzvy v rámci festivalu, bol odhodlaním osobitného umelca každého prispieť a vypracovať nábor, ktorý poukazuje na potrebu reformy v rámci kultúrneho, politického či spoločenského alebo osobného kontextu. Príjemný, otvorený nastavenie k obrazu, chceli sme v prvej polovici programu vybrať najmä festivaly, ktoré spočívajú v tvorbe, ktoré sme mali rozprávať a rozprávať príslušníkov k sebe – od istých výstav, ktoré prispievajú k rozvoju charakteru. Spolu však vytvorili celok, nás noví vlny autorov vďaka po zmesi. Napríklad Danilo Tichonov v Bratislave sa zaoberá otázkou vnútorného stavu v modernom spoločnosti, ako Holanďania z Mladého prázdnika nazývajú každý podľa voľného výkladu, v Libe, Dhanu Malhotra z Indie predstavuje otázku ľudského existencie, úľahy vnútorného a kultúrneho. Nám z Bratislava upozorňuje na možnosť deformácie celku.

Nová vlna predstaviteľov vo fotografii už určitý opakujúci sa výška svojho výtvaru. V čom je teda tento silnejší autorov noví?

© Wikimedia Commons

Foto na programe: Veronika Konečná

Ukážte v pohľadoch a v príbehoch, súčasne situácii. Ako reakcia na druhú, v ktorej žijú. A tá je veľmi odlišná od tej preschádzajúcej. Všetkých je OFF_festival ale zároveň hľadajúci sa. Snaha o vyjadrenie svojho názoru, byť vypočutý a byť vidieť.

Už tiež spomínate, že festival sa so svojimi výstavami odohráva v jednom priestore, a to v Plastovom paláci. Má to svoj význam?

Plastovný palác je už druhé storočie pozorovateľom spoločenských zmien. Stavená v čestnej pamiatke mesta. Do 19. storočia bol mestom rokom 19. storočia lakárnym Fialom Plastovm v Lučanskej ulici palácov a ostal odtiaľ svedcom tragických rokov vlády režimu a nasledujúceho komunistickej vlády. Boli dva veľké zemetenia: nacistická ríša, nacistická Letinová mizéria. Od týchto spomienok sa opätovne objavila, nachádza svoj nový priestor organizácie Mäsa Oľgy a prispievajú k tvorbe Bratislava. Staré mesto a táto sa priestorom otvoreným kultúrou a vzájomnou náklonnosťou. Genka loci Plastovného paláca organizuje a podnecuje kreativitu. Táto je predpokladom k ľuďom vyvolať a meniť. Nič ako táto miesto predstavuje nádražie na ktoromkoľvek ľuďom.

Podľa akého kritéria si vyberáte autov v rámci festivalu?

Kritériá má festival snívajú jasným definovaným. Do smotania skupky máme šesť zameraných smerov, na základe ktorých máme autov zvoliť svoje projekty. Niektoré zariadenia zariadenia OFF_festivalu, ktorá vyberá jednotlivých „autorov“ autov pre výstavu na festivalu. To predstavuje v 60% 70 % z výberu, zvyšných 30 % zahŕňajú autov, ktorých oslovujeme. Len, keď sa rozhodne pramiť, čo sa líniy alebo platno na festivalu, ktorý napríklad explicitne pre festivalu.

Bratislave, v nasledujúcom čísle začína niekoľko ročný slovný boj o výstavné priestory. Svedčí o tom aj jeho editoriál vo Fotonovinách číslo 34 s názvom Viac umenia do Domu umenia, kde po prvýkrát v histórii Fotonovín je úvodník s tvrdými argumentami proti fungovaniu Kunstahlle až na dvoch stranách.

Dôležitým Macekovým editoriálom je aj úvodník k vydaniu tretieho dielu knihy História európskej fotografie, a tak sa úspešne završuje desaťročný ambiciózný knižný projekt, ktorý si dáva za cieľ prepísať históriu európskej fotografie, ktorá má podľa autorov brať do úvahy aj dejiny stredo a východoeurópskej fotografie, nielen západné krajiny.

Lucia Sekerková - Vrājitoare / Veštice, 2014

Jedná sa o sociologické portréty rumunských rómskych žien, ktoré sa zaoberajú okultizmom.

„Tvoja tvrdá práca bude odmenená úspechom. Si bojovníčka, ktorá vždy víťazí. Neznášaš ľudí, ktorí ti kážu, čo a ako máš robiť. Tvoj priateľ myslí len na teba, ale ty ho testuješ, či je naozaj ten pravý. Tvoje ústa sa často smejú, ale v duši máš veľký smútok, ktorý vzrastie, lebo do tvojho života vstúpi smrť.“

[veštica Loventa, Bukurešť, Rumunsko]

V roku 2016 boli vo Fotovinách rozhovory s dvoma fotografkami s Oljou Triaškou Štefanovič a Martinou Šimkovičovou. Tretím bol rozhovor s Rogerom Ballenom, juhoafrickou hviezdou fotografie, vystavoval na Mesiaci fotografie. Významný je aj rozhovor s kurátorom výstavy Radovanom Koderom k festivalovej výstave Farm Security Administration 1935 - 1943.

Do umeleckých portfólií sa zaradili Kirill Ovchinnikov, Eduard Kudláč, Roger Ballen, Lucia Sekerková a Michal Huštáty.

Judita Matyášová tentokrát napísala recenziu na jubilejný 25. ročník festivalu Mesiac fotografie, článok bol prebratý z rubriky Lidových novín z roku 2015, pre ktoré redakorka píše pravidelne.

Pavel Mária Smejkal, ako etablovaný recenzent Fotonovín mapujúci východoslovenskú fotografickú scénu, pripravil krátku recenziu na kočický fotografický festival Fovember. Festival mal potenciál stať sa Mesiacom fotografie na východe, v podnázve má dokonca heslo “takmer mesiac fotografie.”

Medzi desať udalostí roku 2015 podľa redakcie Fotonovín patrilo na prvom mieste založenie Múzea fotografie v Bratislave, ktoré vzniklo 1. Januára 2015. Druhé miesto obsadila kniha Ľubo Stacho – Obchodná 1984 – 2014, dokumentárna séria o Obchodnej ulici, kde autor zachytával výklady obchodov celých tridsať rokov. Medzi top 3 udalostí bolo zaradené aj ocenenie Fotografia roka (organizované Nadáciou

poetikou a inscenovanou hrou. Na protihľadnej strane sa nachádza recenzia na dôležitú výstavu v Stredoeurópskom dome fotografie, ktorá prezentuje posledných 26 rokov tvorby študentov z oddelenia úžitkovej fotografie školy úžitkového výtvarníctva Josefa Vydru v Bratislave. Článok napísali dvaja pedagógovia z tejto školy Judita Csáderová, Jaroslav Žiak. Odvolávajú sa na to ako je pre túto školu podstatné nielen zvládnutie digitálneho procesu, ale študenti musia zvládnuť aj odbornú prípravu a prácu s veľkoformátovou fotografiou. Stredoškóľáci tak majú výbornú príležitosť zoznámiť sa s rôznymi fotografickými technikami 19. storočia, čo im pomôže lepšie pochopiť dejiny fotografie a fotografické remeslo komplexne.

Najvýznamnejšou udalosťou v roku 2016 bolo otvorenie Múzea fotografie 1. júna 2016. Hlavným kurátorom sa stal Martin Kleibl, ktorý sa stará o dramaturgiu múzea a zároveň je správcom fotografickej zbierky. V stručnom texte vymenúva aktivity a ciele múzea. Výstavný priestor má slúžiť na prezentáciu a výskum nových poznatkov z oblasti slovenskej fotografie 19. a začiatku 20. storočia. Stála expozícia múzea prezentuje vývoj fotografického média na území Slovenska v rokoch 1839 – 1918.

Vo Fotonovinách číslo 36 je venovaná dvojstrana fotografií z inštalácií výstav vydaných kníh pod hlavičkou Photoport. V roku 2006 Filip Vančo založil

občianske združenie Photoport a otvoril výstavné priestory na Grösslingovej ulici. Photoport, potom sa presťahovali s galériou na Pražskú ulicu, kde oslavili 10 rokov. V súčasnosti sídli galéria v Petržalke za kultúrnym domom Zrkadlový háj a patrí medzi neoddeliteľnú súčasť fotografickej výstavnej scény v Bratislave.

Kurátorka Domu fotografie Ivana Lojan Pástorová na dvojstrane píše o výstave Tomáša Agata Błońskiego v Galérii umelcov Spiša (GUS) v Spišskej Novej Vsi. Výstava vznikla v koprodukcii s Domom fotografie v Ružomberku a v kurátorskej koncepcii Lucie Benickej. Išlo o najväčšiu prehliadku Błońskiego tvorby za posledných 20 rokov. Jeho tvorba má interemediálne presahy, autor sa ironicky vyjadruje k postaveniu človeka v súčasnej konzumnej spoločnosti a zamýšľa sa nad otázkou identity ľudí, zvierat a vecí.

Historička umenia Monika Mikušová sa ohliadla v krátkom nekrológu za prácou Anny Gregorovej, dlhoročnou pracovníčkou Slovenského národného múzea a významnej osobnosti slovenskej muzeológie, ktorá sa však venovala i estetike a teórii fotografie. Pavel Mára recenzuje zaujímavú výstavu Bílá místa slovenské fotografie v Leica Gallery Prague. Snímky vznikli v dobe tvorivej neslobody v 70. a 80. rokoch a mnohí českí a slovenskí študenti nachádzali azyl na pražskej FAMU. Výstava vystihuje situáciu aká na

MESIAČ FOTOGRAFIE – HIGHLIGHTS

bratislava, 24. novembra 2018
PROGRAM FESTIVU MESAČ FOTOGRAFIE 2018

SLOVENSKO
Dušan Kocina – Autopsie a hľadanie zverovania – Galéria Anika
Slovak Black – Sam fotografuje – Slovenský časopis foto – Jarmila
Zuzana Konečná – Jarmila Konečná v Bratislave – PHOTOCORCALIBRY
100 rokov fotografickej techniky – Slovenské národné múzeum, Vstupné
posledná hodnota
Slovensko – Pamiatka na slo – foto a fotografická politika – Katarína
Zuzana Konečná
Slovenská fotografická doba 1918 – Zvezdovanecký dom fotografie – Múzeum
fotografie
Seni a Bratislava/ Umění a Reprodukce 1918 – 1945 – Slovenský národný
muzeálny ústav

SLOVENSKO V ZAHRANIČÍ
Jarmila Konečná a Jarmila Konečná – View of the invisible sen – Slovenský
národný muzeálny ústav
Mária Konečná – Jarmila Konečná v Bratislave – Slovenský národný
muzeálny ústav

ČESKÁ REPUBLIKA
Jarmila Konečná – Jarmila Konečná – Galéria P
Zuzana Konečná – Galéria P
Jarmila Konečná – Galéria P

MAĽARSKO
Gábor Rákos – Slovensko – Bratislava – Galéria P
Slovak Black – Slovenský časopis foto – Slovenský národný muzeálny
ústav

POČASIE
Jarmila Konečná – Jarmila Konečná – Galéria P
Jarmila Konečná – Galéria P

SLOVENSKO
Slovak Black – Slovenský časopis foto – Slovenský národný muzeálny
ústav

ČESKÁ REPUBLIKA
T10 – 100 – Jarmila Konečná a Jarmila Konečná – Galéria P
Jarmila Konečná – Galéria P

SLOVENSKO
Anika – Galéria P
Anika – Galéria P

FRANCOZSKO
Looking for the
Čierna – Francúzsky časopis
foto

FRANCOZSKO
Looking for the
Čierna – Francúzsky časopis
foto

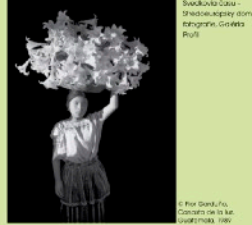
ITALIANO
Daria a Bodo – Moderna italiana fotografia 1970 – 1975 – Galéria
Marta

BRASÍLIA
Thema Macek – ASO COLLABORAZIONE – Dom umění a Katedra
Bohemia

© Jarmila Konečná, Bratislava, 2018

MEZIO

© Petr Štěpánek, Praha, 2018

BRASÍLIA

Jarmila Konečná – 2018 – Vstupné národné múzeum Bratislava

ANICKÁ REPUBLIKA

Jarmila Konečná – Slovenský časopis foto – Slovenský národný muzeálny
ústav

FRANCOZSKO

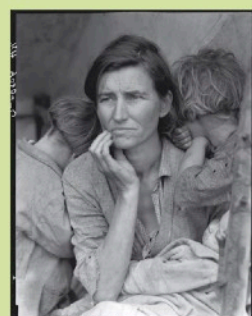
Looking for the
Čierna – Francúzsky časopis
foto

Začína sa 26.ročník
medzinárodného festivalu
Mesiač fotografie

Už po desiatich rokoch sa Bratislava stáva miestom, kde sa stretávajú
medzinárodné fotografické festivaly. Každoročne sa v Bratislave
konajú dva festivaly: Mesiač fotografie a Bratislavský fotografický
festival. Každoročne sa v Bratislave konajú dva festivaly: Mesiač
fotografie a Bratislavský fotografický festival. Každoročne sa v
Bratislave konajú dva festivaly: Mesiač fotografie a Bratislavský
fotografický festival. Každoročne sa v Bratislave konajú dva
festivaly: Mesiač fotografie a Bratislavský fotografický festival.

© Jarmila Konečná, Bratislava, 2018

© Jarmila Konečná, Bratislava, 2018

© Jarmila Konečná, Bratislava, 2018

Slovensku v tej dobe bola počas Komunistického režimu. Kurátorkou expozície bola Anna Vartecká a koncipovala výber študentských prác pätnástich tvorcov, ktorí študovali u Miloty Havránkovej. Dovjstrana so zeleným farebným podkladom vo Fotonovinách nabudzuje čitateľov a čitatelky k návštevnosti festivalu. Okrem highlightov a vystaveného porgamu sú v spodnej časti sú partneri festivalu.

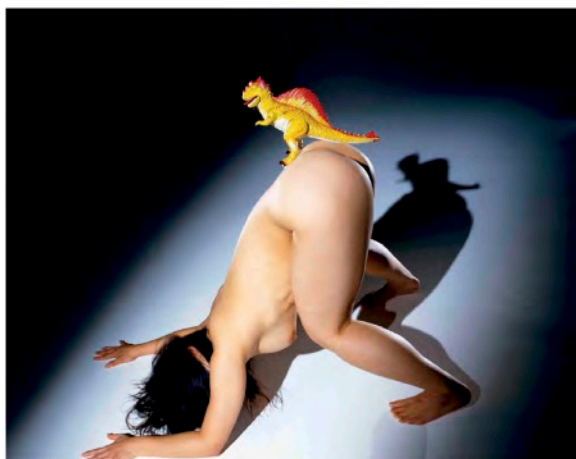
ROK 2017 (čísla 38 - 41)

Rok 2017 je posledným rokom, kedy bol šéfredaktorom po dlhé roky Václav Macek. Po desiatich rokoch od prvého vydania v roku 2017 nastal vo Fotonovinách číslo 38 obrovský prelom vďaka redizajnu, zmeny formátu a papieri.

Šéfredaktor Václav Macek dlhé roky spolupracuje s architektom a dizajnérom Pavlom Chomom, ktorý vyučuje na VŠVU. Keď pripravovali spoločne architektonické riešenie výstavy nového Múza fotografie na 1.poschodí Stredoeurópskeho domu tak mu Choma ponúkol, že vyhlási konkurz na nový grafický dizajn Fotonovín pre študentov v rámci jedného z predmetov. Z trojice prezentovaných návrhov bol najlepší návrh od Jakuba Tótha a Lukáša Kollára. Ich dizajn využívajú Fotonoviny doteraz.

Zodpovedným redaktorom sa stal Jakub Michel, ktorý mal na starosti najmä administráciu, no v ďalšom čísle už ho vystriedala Kristína Devínska, nová manažérka vo FOTOFO. Rozšírila sa aj rubrika portfólia. Namiesto pôvodných dvoch strán sa po novom portfólio nachádzalo od 10 do 14

© Krišna Krišna, www.krisna.com

Slovenský dizajn
Fotografie 4, P. O. 38630, 811 99 Bratislava

www.sdf.sk

strany, spolu teda až na štyroch stranách. Prvé portfólio v novom dizajne je venované Antonia Mayer Being Y / Viedeň 2013 - 2016, kde sú iba 3 veľké fotografie, keďže na prvej strane sa nachádza nadpis a popis série v jednej vete. Fotografie tak dostávajú ničím nerušený veľkorysý priestor. Fotografie majú vďaka veľkosti a kvalitnému pokriedovanému papieru až plagátovú formu. K ďalším portfóliam v roku 2017 patrila Jana Šturdíková a jej série Châteaux po našom a klorované portréty indického dua Waswo X. Waswo. Tvorba poľskej víťazky Grand Prix Fotofestival v Łódži Dominiky Gęsickej prezentovala jej oceňovanú sériu s názvom Toto nie je skutočný svet.

Predposledná strana je venovaná inezercii a obálka sa vymenila s kalendárom. Je to odrazu perfektne prehľadné, keďže výstavné miesta sú zoradené podľa slovenských miest. Šéfredaktor Václav Macek zase nič neodpúšťa bratislavskej Kunstahalle a Domu umenia. V úvodníku kritizuje výstavu, na ktorej je nasprejovaný veľký nápis Umelci do plynu! Dielo patrilo k výstave A je tu zas? Slovenský štát v súčasnom umení. Bola to paralelna autonómna výstava k expozícií Sen a skutočnosť v Slovenskej národnej galérii. Šéfredaktor vidí nápis sporne hneď v dvoch rovinách. Prvým je to, že situáciu umelcov v roku 2016 prirovnávajú k osudu Židov a Rómov, ktorých počas druhej svetovej vojny odvážali do koncentračných táborov. Tvrdí, že autori sa snažia priživiť na reálnych obetiach a stylizujú sa do roly novodobých obetí, pretože slovenské umenie trpí tým, že sa väčšina populácie o slovenské umenie nezaujíma. Kritika má dohru ešte aj v nasledujúcom čísle, kde je namiesto rozhovoru diskusia Umelci do plynu II. Na túto tému polemizuje štvorica odborníkov - Petra Hanáková, Nina Vrbanová, Václav Macek a Jana Geržová. Ešte malá zmena pri hviezdičkovom hodnotení kvality výstav. Dizajnéri zrušili hviezdičky a nahradil ho čierny pásik. Ak sa na čiernom pásiku objavili aj svetlejšie tóny šedej, znamenalo to, že výstava alebo fotoknihy stratili body u

O VÁZNICIACH

Výstava: Láska, láska, láska... v súvislosti s...
Miesto: Bratislava, Slovenská republika, Bratislava
Dátum: 17. 11. 2016

Prírodné, životné, životné, životné...
Láska, láska, láska...
Výstava: Láska, láska, láska...
Miesto: Bratislava, Slovenská republika, Bratislava
Dátum: 17. 11. 2016

© Miroslav Štefánik, Bratislava, 2016

Prírodné, životné, životné, životné...
Láska, láska, láska...
Výstava: Láska, láska, láska...
Miesto: Bratislava, Slovenská republika, Bratislava
Dátum: 17. 11. 2016

© Miroslav Štefánik, Bratislava, 2016

Prírodné, životné, životné, životné...
Láska, láska, láska...
Výstava: Láska, láska, láska...
Miesto: Bratislava, Slovenská republika, Bratislava
Dátum: 17. 11. 2016

© Miroslav Štefánik, Bratislava, 2016

27 ROKOV

Výstava: 27 rokov...
Miesto: Bratislava, Slovenská republika, Bratislava
Dátum: 17. 11. 2016

Prírodné, životné, životné, životné...
Láska, láska, láska...
Výstava: 27 rokov...
Miesto: Bratislava, Slovenská republika, Bratislava
Dátum: 17. 11. 2016

© Miroslav Štefánik, Bratislava, 2016

Prírodné, životné, životné, životné...
Láska, láska, láska...
Výstava: 27 rokov...
Miesto: Bratislava, Slovenská republika, Bratislava
Dátum: 17. 11. 2016

recenzenta. Trochu neprehľadné a nejasné z pozície čitateľa.

Osobnosťou slovenskej fotografie v roku 2016 sa stal Václav Macek a Fotografom roka 2016 Dušan Kochol'. V novom dizajne sú aj chronologicky vymenovaní predošlí víťazi a víťazka týchto dvoch ocenení.

Nové rozloženie textu a obrázkov prinieslo to, že fotografie medzi sebou viac dýchajú, je ponechaného aj viac priestoru medzi textom a fotografiami. Nový font pôsobí tenko, diskkrétne a moderne. Vzniklo aj nové logo Fotonovín, ktoré sa nachádza na ľavej strane obálky Fotonovín. Celý grafický dizajn a zalomenie do piatich textových odstavcov pôsobí minimalisticky a čisto. Rovnako striedmo sa pracuje aj s obrazovou časťou Fotonovín, poväčšine

na jednej strane sa nachádza maximálne jedna až dve fotografie. V rozhovoroch ešte predstavili svoju tvorbu dvaja vystavujúci autori na festivale Mesiac fotografie: španielsky fotograf May de Esteban a slávny newyorský fotograf Bruce Gilden z Magnum Photos.

ROK 2018 (čísla 42 - 45)

Nový ročník má po desiatich rokoch nového šéfredaktora, na sedem nasledujúcich čísiel sa ním stal dlhoročný prispievateľ do Fotonovín Branislav Štěpánek.

Štruktúra a obsah sú zachované z predošlých čísiel, akurát na zadnej obálke Fotonovín pribudol krátky stĺpček z novovzniknutými publikáciami. Služi na užitočnú orientáciu pre záujemcov o fotografické knihy.

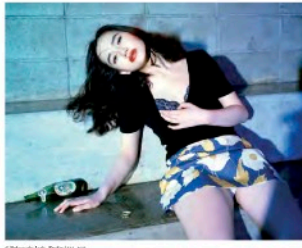
Ďalšou malou zmenou je to, že sa snaží Štěpánek zaradiť do výstavnej recenznej rubriky aj viedenské výstavy. Josef Moucha vo Fotonovinách číslo 42 napríklad recenzuje výstavu Roberta

Franka vo viedenskej Albertine. Dovtedy neboli žiadne viedenské výstavy zaradené do Fotonovín, napriek tomu, že Viedeň sa nachádza iba hodinu od Bratislavy, a vďaka štedrým financiám a podporovateľom kultúry si Rakúšania môžu dovoliť vystavovať svetové fotografické ikony. Bola by škoda, aby to slovenské publikum odignorovalo a nevyužilo možnosť návštevy takýchto produkčne bohatých výstav. Vo Fotonovinách číslo 43 pribudlo na zadnej strane okrem nových publikácií aj podobný odkaz na aktuálne zahraničné festivaly v Európe - napríklad PhotoEspaña v Madride, Aténsky Photo festival, alebo pravidelne recenzovaný fotofestival v Arles a v Lodži.

RECENZIA MESIAC FOTOGRAFIE V BRATISLAVE

Mesaie fotografické 2018
Klára Ferenčíková, Miroslav Štěpánek
Miroslav Štěpánek

Práveže je to rok, ktorý sa nazýva Mesiacom fotografie. V Bratislave sa to prejavuje najmä vďaka výstavám, ktoré sa konajú v rámci celoročného programu. Každý mesiac je venovaný inému fotografovi. V tomto mesiaci sa venuje Jozefu Křížovi. Jeho výstava sa koná v Galérii Ľudovít Kundera. Jeho diela sú veľmi zaujímavé a prístupné. Každý mesiac je venovaný inému fotografovi. V tomto mesiaci sa venuje Jozefu Křížovi. Jeho výstava sa koná v Galérii Ľudovít Kundera. Jeho diela sú veľmi zaujímavé a prístupné.

© Miroslav Štěpánek, Bratislava, 2018

Často sa píše, že Mesiac fotografie je len marketingový nástroj. Avšak v Bratislave sa to prejavuje najmä vďaka výstavám, ktoré sa konajú v rámci celoročného programu. Každý mesiac je venovaný inému fotografovi. V tomto mesiaci sa venuje Jozefu Křížovi. Jeho výstava sa koná v Galérii Ľudovít Kundera. Jeho diela sú veľmi zaujímavé a prístupné.

RECENZIA

Keď sa píše o Mesiaci fotografie, často sa píše, že je len marketingový nástroj. Avšak v Bratislave sa to prejavuje najmä vďaka výstavám, ktoré sa konajú v rámci celoročného programu. Každý mesiac je venovaný inému fotografovi. V tomto mesiaci sa venuje Jozefu Křížovi. Jeho výstava sa koná v Galérii Ľudovít Kundera. Jeho diela sú veľmi zaujímavé a prístupné.

© Robert Frank, Švajčiarsko, 1960

Keď sa píše o Mesiaci fotografie, často sa píše, že je len marketingový nástroj. Avšak v Bratislave sa to prejavuje najmä vďaka výstavám, ktoré sa konajú v rámci celoročného programu. Každý mesiac je venovaný inému fotografovi. V tomto mesiaci sa venuje Jozefu Křížovi. Jeho výstava sa koná v Galérii Ľudovít Kundera. Jeho diela sú veľmi zaujímavé a prístupné.

© Miroslav Štěpánek, Bratislava, 2018

Často sa píše, že Mesiac fotografie je len marketingový nástroj. Avšak v Bratislave sa to prejavuje najmä vďaka výstavám, ktoré sa konajú v rámci celoročného programu. Každý mesiac je venovaný inému fotografovi. V tomto mesiaci sa venuje Jozefu Křížovi. Jeho výstava sa koná v Galérii Ľudovít Kundera. Jeho diela sú veľmi zaujímavé a prístupné.

© Miroslav Štěpánek, Bratislava, 2018

Zuzana Petrášková, Bratislava, 2011

Zuzana Petrášková, Bratislava, 2011

Pravdepodobne najkontroverznejší šéfredaktorský úvodník napísal Branislav Štepánek v čísle 45. Reaguje na článok autora Martina Čulíka, ktorý bol publikovaný na fotografickom portáli www.dofoto.sk (šéfredaktorom je fotograf Matúš Zajac) s názvom Oni nie sú dokument. V článku je sporná pasáž, kde Čulík vymenúva akým spôsobom sa môže a nemôže tvoriť dokumentárna fotografia a čo považuje za súčasnú dokumentárnu fotografiu, čo sa smie a nesmie fotografovať a dokonca akým spôsobom si môžu fotografi a fotografky financovať svoju tvorbu. Jeho názor na pravdu je dosť zaujatý, naoko všeobecne kritizuje rôzne autorské prístupy, no tie sa však evidentne namierené na konkrétne

fotografické série víťazov a víťaziek novinárskych súťaží. Ak by táto kritika bola relevantná, tak by sa autor nemusel skrývať za postupy prác, ale vymenoval ich mená (na pripomenutie to boli Lena Jakubčáková, Ján Viazanička, Peter Korček, Boris Németh, Robert Tappert, Juraj Mravec ml., Dorota Holubová a ďalší autori a autorky). Pointou Štepánkovho úvodníka bolo, že všetky spomenuté výstavy Mesiaca fotografie, na ktoré čitateľov pozýva premyslene prirovnáva k Čulíkovým "zakázaným" postupom a hodnotovým kritériam, čo možno považovať za dokumentárnu fotografiu a čo nie. Najtrvdšie slová v úvodníku zaznejú keď Štepánek prirovnáva Čulíkovú kritiku k fašistickej ideológii. Myslí si, že ide o prejav

BRATISLAVA

Bratislavský filmový festival
 1. - 4. októbra 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Článok o Bratislavskom filmovom festivale
 1. - 4. októbra 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Článok o Bratislavskom filmovom festivale
 1. - 4. októbra 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

SPÍŠSKÁ NOVÁ VES

Spíšská Nová Ves
 1. - 4. októbra 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

TRNAVA

Trnava
 1. - 4. októbra 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

PRAHA

Praha
 1. - 4. októbra 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

NITRA

Nitra
 1. - 4. októbra 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

NOVÉ ZÁMKY

Nové Zámky
 1. - 4. októbra 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

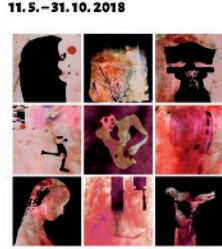
KOŠICE

Košice
 1. - 4. októbra 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

MARTIN

Martin
 1. - 4. októbra 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

DNI FOTOGRAFIE V LEVICIACH

Dni fotografie v Leviciach
 11. 5. – 31. 10. 2018

Košice
 11. 5. – 31. 10. 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Leviciach
 11. 5. – 31. 10. 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Nitra
 11. 5. – 31. 10. 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Nové Zámky
 11. 5. – 31. 10. 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Praha
 11. 5. – 31. 10. 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Spíšská Nová Ves
 11. 5. – 31. 10. 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Trnava
 11. 5. – 31. 10. 2018
 Bratislava
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

ODKAZY NA ZAHRAŇIČNÉ FESTIVALY

Bratislavský filmový festival
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Bratislavský filmový festival
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Bratislavský filmový festival
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

PUBLIKÁCIE

Bratislavský filmový festival
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Bratislavský filmový festival
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Bratislavský filmový festival
 WWW.FESTIVALFILM.BRATISLAVA.SK

Pauera o Karolovi Plickovi, z recenzie vyberám nasledujúci výstižný odsek: „Vydavateľstvo Slovart sa orientuje na široké publikum, je prirodzené, že uprednostňuje popularizačné texty, a nie odborné vedecké práce. Aj kniha o Karolovi Plickovi sa mala pohybovať v tomto priestore, lenže popularizácia tiež musí spĺňať isté pravidlá, nemôže byť znôškou výmyslov.”

Vo Fotonovinách číslo 44 je taktiež „legendárna“ kritika na výstavu diplomových prác Katedry fotografie VŠVU od Filipa Vanča s nadpisom Akože diplomovky, ktorý hovorí za všetko: „Najhoršie na celej situácii je, že študenti sú vedome zavádzaní. Udržiavaní v pocite, že to, čomu sa šesť rokov na škole venujú, je súčasné umenie, že nie je dôležitá autenticita, originalita, autorská výpoveď. Že stačí, ak sa to bude podobáť na niečo, čo poznáme z galérií. Akože inštalácia, akože video, akože fotografia. “

slovenských, ale aj zahraničných autorov. Za každou fotografiou sa skrývajú zaujímavé príbehy, ktoré vám budeme postupne odhaľovať prostredníctvom komentárov od samotných autorov.”

Prvou fotografiu je portrét branca, zo série Odvody, ktorú vytvoril Jozef Sedlák. Autor dokumentuje armádny rituál zo začiatku 80. rokov, kedy vystihuje presne situácie, keď polonahí študenti – branci – predstupovali pred komisiu zostavenú zo zástupcu robotníckeho ľudu, národného výboru, vojenskej správy a policajného zboru VB.

Osobnosťou slovenskej fotografie za rok 2017 sa stal Ivan Matejka, titul Fotograf roka 2017 získal Ján Viazanička.

Za spomenutie stojí ešte ostrá kritika Václava Maceka na knihu od Mariána

ROK 2019 (čísla 46 - 49)

Tri čísla v roku 2019 pripravil staro-nový šéfredaktor Branislav Štepánek, po nezhodách s vydavateľom Václavom Macekom sa opäť stáva šéfredaktorom jeho pôvodný zakladateľ a je podpísaný pod 49 číslom. Nedá sa zhodnotiť či Fotonoviny boli lepšie alebo horšie za jednej krátkej Štepánkovej šéfredaktorskej éry, pretože sa pokračovalo v stanovenej koncepcii štvrtročníka o fotograifckom dianí na Slovensku.

Je zvláštne, že vo Fotonovinách číslo 46 absentuje rozhovor, je to asi jediné číslo, ktoré nemá na prvých stranách rozhovor s fotografickou osobnosťou. Namiesto toho je prítomná rubrika Z histórie fotografie a Anna Fassatiová spomína na fungovanie bansko-bystrickej Galérie F, ktorá slúžila počas 80.rokoch na stretávanie slovenského a českého umenia, prepájala fotografiu a grafický dizajn.

Publicista Dama Gruska kriticky hodnotí 9. Ročník OFF festivalu: „Pri spomienke na prvý ročník Festivalu OFF, plný energie a predstavujúci skutočnú alternatívu k trochu príliš konzervatívne Mesiacu fotografie, rozmýšľam, kam sa odvtedy posunul. Nezdá sa mi, že dopredu. Deviaty ročník viac pripomína „alternatívu“ len polovičným profilom k tomu, od čoho sa vymedzoal OFF (v podstate len na

jednom mieste, v polovičnom čase, zhruba s polovičným počtom vystavujúcich atď., ale zato rovnako ponúkajúci popri veľmi dobrých i pomerne slabé veci). Energia sa nejako vytratila a až na pár výnimiek festival neponúka nič, čo by pohodlne nezapadlo do Mesiaca fotografie, či bez čoho by sa tento nezaobišiel. A to sú vážne témy na zamyslenie pre organizátorov.”

Za to fotgoraf Michal Szalast hodnotí 28.ročník festivalu Mesiac fotografie pozitívne: „Bezpochyby môžeme říci, že letošní ročník Měsíce fotografie patří k úspěšným i díky bohaté tradici sedmadvaceti předchozích. Návštěvníci si ani v tomto roce nemohli stěžovat na různorodost stylů a témat prezentovaných výstav. Expozice navazovaly na aktuální politické a společenské události (sekce O vojně), stejně jako odkazovaly na svět samotného člověka (sekce Tělo). Fanoušek umělecké fotografie bude jistě rád vzpomínat na listopadové procházky od galerie ke galerii po kouzelném bratislavském Starém městě.”

Portfólia v roku 2019 boli skutočne rôznorodé nielen tematicky, ale aj generačne. Mladá poľská študentka fotografie Karolina Wojtas predstavila víťaznú sériu Portfolia Review za rok 2018 Návčik vedomostí. Viktor Šelesták sa prezentoval snapshotmi z rokov 2011-2016, Oto Skalický so sériou Baníci a Pavol Breier so sériou zahalených socialistických pomníkov.

Kurátorka Ivana Lojan Pástorová pripravila recenziu na súťaž Slovak Press Photo, zhodnocuje že “priestor pre profesionálny rast a rozvoj fotožurnalizmu je v slovenských médiách na desivej úrovni.” Významnou výstavou v roku 2018 bola expozícia Užitočná fotografia - fotografia v súčasnom slovenskom umení v Slovenskej národnej galérii. Vznikla v kurátorskej koncepcii Aurela Hrabušického a Filipa Vanča, a kurátori sa podľa autora recenzie kurátora Luboša Lehotského snažili vytvoriť neortodoxný pohľad na možnosti využitia fotografického média v kontexte súčasného umenia. Lubo Stacho recenzuje na dvojstrane 8. ročník Mesiaca fotografie v Berlíne, ktorý je spolu s bratislavským Mesiacom fotografie súčasťou medzinárodnej siete ôsmich Európskych Mesiacov fotografie. Zaujímavá je mapa s historickými fotografickými ateliérmi, ktoré pôsobili v centre Bratislavy v rokoch 1839 až 1918. Pripravil ju Martin Kleibl v rubrike Múzea fotografie aj s krátkym textom. V Bratislave sa za tú dobu nachádzalo až tridsať päť fotografických ateliérov, boli pomenované podľa ich majiteľov, niektoré prebrali iní fotografi alebo si ich spoluprenajímali viacerí. Kleibl v texte priznáva, že na presnú lokalizáciu fotoateliérov boli využité historické katastrálne mapy z rokov 1894-95. Vo Fotonovinách číslo 47 šéfredaktor zaviedol malé recenzie na fotoknihy. Šlo o niekoľko riadkové stručné popisy

nových fotografických kníh, ktoré pripomínali stĺpčky z knižných revue dostupných v kníhkupectvách. Šéfredaktor Štěpánek propaguje aj v krátkom článku svoju fotografickú publikáciu, ktorá vychádza z jeho diplomovej práce na ITF: „Históriu Stredoeurópskeho domu fotografie do detailov zachytáva nedávno vydaná publikácia s rovnomenným názvom. Ostáva pripomenúť, že okrem nej bola nedávno dokončená i ďalšia, podrobne mapujúca vydávanie časopisu IMAGO, prvého stredo a východoeurópskeho časopisu svojho druhu zameraného na fotografické umenie, v rokoch 1995 až 2010.” V podstate ide viacmenej o PR správu doplnenú o historické fotografie. Peter Korček pripravil polemiku na nominácie súťaže World Press Photo 2019. Je skvelé, že okrem textu je prítomná bohatá sprievodná obrazová dokumentácia nominácií až na troch stranách. Nekrológ Olgy Bleyovej, výnimočnou československou fotografkou, ktorú možno zaradiť do československých fotografických dejín 60. a 70. rokov. Napísali ho Věra Matějů s Danou Bleyovou a Julianou Menclovou–Tesákovou, redakčne ho upravila a doplnila Judita Csáderová. Priestor na rozhovor dostala Bohunka Koklesová, historička a teoretička fotografie. Redaktor sa pýtal najmä na jej odbornú prácu v oblasti skúmania vzťahu fotografie a politiky, keďže sa venuje fotografii v období slovenského štátu. Prítomný je aj rozhovor s Ferom

Tomíkom a festivalové číslo je venované nenahraditeľnému španielskemu fotografovi Joanovi Fontcubertovi. Vo Fotonovinách číslo 48 Václav Macek komentuje organizáciu ocenenia Osobnosť slovenskej fotografie a Fotograf roka. Súťaž nemá príliš dobrú povest' po toľkých rokoch ani medzi fotografmi ani v médiách, pretože tvrdia, že inštitúcia udeľujúca tieto dve ocenenia trpí „lokál patriotizmom“ a oceňuje iba ľudí vo svojom blízkom kruhu. Václav Macek však pripomína, že obidve ceny nie sú „cenami divákov“, ale sú odrazom názoru expertov, úzkej skupiny ľudí, ktorí sa dlhodobo

a obvykle profesionálne venujú fotografii. Navyše vyzýva k tomu, aby sa vytvorila aj mimobratislavská inštitúcia, ktorá sa dlhodobo venuje fotografii a rozšíril sa tak odborný zoznam vyhlasovateľov súťaže. Fotografkou roka 2018 sa stala Zuzana Pustaiová.

Osobnosťou slovenskej fotografie sa stal Rudolf Sikora.

Martin Kleibl v sekcii o Múzeu fotografie pripomína 180.výročie vzniku fotografie.

Historička Simona Béréšová recenzuje dôležitú publikáciu Bohunky Koklesovej s titulom SÚMRAC DOBY - Prelamovaná história, pamäť, fotografia. Venuje sa v nej komunistickéj minulosti.

Vo Fotonovinách číslo 49 recenzuje Vladimír Birgus jubilejný 50. ročník festivalu v Arles. Mimoriadny úspech

zožala na festivale česká dokumentárna fotografka Libuše Jarcovjáková.

V roku 2018 vznikol neďaleko Viedne nový fotografický festival v kúpeľnom mestečku Baden, Festival La Gacilly – Baden. Všetky výstavy sú pod holým nebom, vyše 2000 snímok je vystavených na plochách po celom mestečku. Výhodou festivalu je, že mu nemožno uniknúť. Druhý ročník tohto festivalu recenzuje Martin Lhotzky, ktorý pôvodne vyšiel v časopise FAZ.

FESTIVAL

TRIUMF LIBUŠE JARCOVJÁKOVE NA FESTIVALU VARLES

Mimoriadny úspech
Fotografka Libuše Jarcovjáková
vymenila španielsky štýl za
výrazný štýl, ktorý je súčasťou
jej tvorby. V roku 2018 sa stala
fotografkou roka na festivale
La Gacilly v Baden. Jej výstava
je súčasťou hlavného programu
festivalu.

V roku 2018 sa na festivale La Gacilly v Baden uskutočnilo veľké podujatie, ktorým bolo otvorené desať dní výstavy. Všetky výstavy sú pod holým nebom, čo je veľmi zaujímavé, pretože väčšina festivalov sa koná v sálach. Tento festival je veľmi rozmanitý a ponúka široký výber umelcov. Libuše Jarcovjáková je jednou z najznámejších umelcov, ktorí sa zúčastnili na tomto festivale. Jej výstava je súčasťou hlavného programu festivalu.

Libuše Jarcovjáková, 2018, 120 x 120 cm

Libuše Jarcovjáková, 2018, 120 x 120 cm

Libuše Jarcovjáková je jedna z najznámejších umelcov, ktorí sa zúčastnili na tomto festivale. Jej výstava je súčasťou hlavného programu festivalu. V roku 2018 sa na festivale La Gacilly v Baden uskutočnilo veľké podujatie, ktorým bolo otvorené desať dní výstavy. Všetky výstavy sú pod holým nebom, čo je veľmi zaujímavé, pretože väčšina festivalov sa koná v sálach. Tento festival je veľmi rozmanitý a ponúka široký výber umelcov.

Libuše Jarcovjáková, 2018, 120 x 120 cm

Libuše Jarcovjáková je jedna z najznámejších umelcov, ktorí sa zúčastnili na tomto festivale. Jej výstava je súčasťou hlavného programu festivalu. V roku 2018 sa na festivale La Gacilly v Baden uskutočnilo veľké podujatie, ktorým bolo otvorené desať dní výstavy. Všetky výstavy sú pod holým nebom, čo je veľmi zaujímavé, pretože väčšina festivalov sa koná v sálach. Tento festival je veľmi rozmanitý a ponúka široký výber umelcov.

Fotonoviny číslo 50

Päťdesiate číslo je jubilejné a výnimočné v tom, že sa rozšírilo o ďalšie 4 strany, čiže dokopy má až 24 strán. Dvojstrana pred úvodníkom je venovaná všetkým päťdesiatim obálkam. Za ňou nasleduje úvodník, v ktorom Václav Macek menovite ďakuje všetkým jednotlivcom a inštitúciám, ktorí na jeseň 2019 podporili petíciu za zachovanie Domu umenia. Zdá sa, že petícia uspela a výstavné priestory získa festival Mesiac fotografie opäť naspäť v novembri. Na protihľahlej strane je nová rubrika s názvom 3-expozícia. Pripravila ju kurátorka a fotografka Veronika Marek Markovičová. V rubrike oslovuje spravidla tri osoby - fotografov, kurátorov i ľudí z iných odborov, aby stručne napísali, čo ich v poslednej dobe fotograficky zaujalo.

Dvojstranový rozhovor je venovaný Janovi Durinovi, intermediálnemu umelcovi, ktorého fotografia mŕtveho vtáka sa ocitla na vizuále festivalu Mesiac fotografie 2020. Pomerne veľký priestor je venovaný retrospektívnej výstave českého fotografa Vladimíra Židlického vystavujúceho v Danubiane. Recenziu pripravil Eric Min - belgický kritik píšuci o fotografii, literatúre a filozofii, ale aj o výtvarnom umení okolo roku 1900. Umelecké portfólio je venované ukrajinskej fotografke Krystyne Bilak. Prvá fotografia ako diptych zo série Komplement sa

nachádza už pri popisnom texte autorky, spolu má v portfóliu až 9 fotografií (vrátane fotografie z inštalácie výstavy). Recenziu na 29.ročník festivalu Mesiac fotografie napísala študentka fotografie Sonia Ščepánová. Festival sa asi inak ako pozitívne hodnotiť nedá, keďže nemá u nás konkurenciu. Mladá autorka sa vyjadrila, že by si do budúcnosti želala viac priestoru pre mladú súčasnú fotografiu. Na to je však zameraný práve OFF festival. V konci roka 2019 vznikla aj publikácia Dokument 1, na ktorej editorsky spolupracovali Veronika Marek Markovičová, Michaela Pašteková, Jan Viazanička. Texty pripravili Bohunka Koklesová, Veronika-Marek Markovičová, Jana Močková a Michaela Pašteková. Knihu o súčasných slovenských dokumentárnych

foto
noviny

50/20
Fotografie
v Slovenskej
republice

50

VLADIMÍR ŽIDLIČKÝ

RETROSPEKTÍVA

1928 – 2019

Medzi výstavy, aby zvládla svoju osobitosť, aby sa odlišila od ostatných výstav, ktoré boli v Bratislave. Vladimír Židlička sa nepozerá na svet iba cez okno štúdio, ale aj cez okno sveta. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu.

Židlička je človek, ktorý sa nikdy nezakladá na svojom úspechu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu.

Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu.

Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu.

Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu.

Photo: Vladimír Židlička

Photo: Vladimír Židlička

Photo: Vladimír Židlička

Photo: Vladimír Židlička

Photo: Vladimír Židlička

Photo: Vladimír Židlička

Židlička je človek, ktorý sa nikdy nezakladá na svojom úspechu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu.

Židlička je človek, ktorý sa nikdy nezakladá na svojom úspechu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu.

Židlička je človek, ktorý sa nikdy nezakladá na svojom úspechu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu. Jeho tvorba je plná životnej sily a lásky k životu. Jeho diela sú plné svetla a optimizmu.

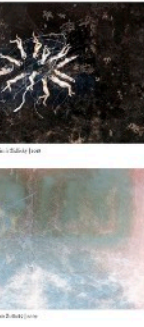

Photo: Vladimír Židlička

fotografoch a fotografkách posudzoval samotný "kmotor" projektu Jozef Sedlák. V okrúhlym čísle nechýbali ani krátke recenzie na knihy. Lubica Rašlová recenzuje knihu Mira Švolíka (Pocta všetkým mojim inšpiráciám) a knihu Jiřího Hankeho Kladenská sametová. Josef Moucha zase hodnotí českú monografiu Jitky Hanzelové. Nechýbalo ani informačné okienko o víťazoch fotografie za rok 2019. Titul Osobnosť slovenskej fotografie 2019 získal Tibor Borský, fotožurnalista a reklamný fotograf, dlhodobo dokumentoval umeleckú tvorbu Mariána Vargu. Fotografičkou roka 2019 sa stala Andrea Kalinová za spoluúčasť na fotografickej časti knihy Architektúra starostlivosti, kde fotografovala slovenské liečebné domy neskorého modernizmu zo 60. a

70. rokov 20. storočia. Nekrológ Mira Gregora, známeho fotografa čiernobielych aktov z konca 60. rokov, pripravil Vlado Tupta. V stálej rubrike Múzea fotografie sa Martin Kleibl venuje histórii bratislavských fotoateliérov a v päťdesiatom čísle píše o Ateliéri Mindszenty, ktorého bývalý ateliér stále stojí pri historickej budove Slovenského národného divadla na Hviezdoslavovom námestí. Mindszenty neustále investoval do najmodernejšej techniky, bol jedným z prvých fotografov v Bratislave, ktorí používali umelé osvetlenie. Konkurečným ateliérom bol v tej dobe Ateliér Kozics, ktorý sa nachádzal neďaleko. Rubrika Príbeh fotografie z depozitú Múzea fotografie je venovaná fotografii Rudolfa Lendla, ktorá vznikla počas

výstavby ikonického mostu SNP z roku 1972.

Ak porovnáme prvé a päťdesiate číslo Fotonovín, tak sa dá povedať, že to nie sú diametrálne odlišné Fotonoviny, veď rubriky sa stále venujú najmä recenznej činnosti. Ale v porovnaní s prvým číslom možno poznamenať, že sú to noviny, ktoré idú s modernou dobou - nielen ich formou, ale aj obsahom - prispievatelia a prispievateľky poctivo reflektujú to najlepšie z oblasti fotografie nielen doma, ale aj v zahraničí.

MÚZEUM FOTOGRAFIE

BRATISLAVA A FOTOGRAFIA VI. ATELIÉR MINDSZENTY

Národné múzeum v Bratislave otvorilo výstavu s názvom Bratislava a fotografia VI. Ateliérom Mindszenty. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii.

Bratislava a fotografia VI. Ateliérom Mindszenty

Bratislava a fotografia VI. Ateliérom Mindszenty

Bratislava a fotografia VI. Ateliérom Mindszenty. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii.

Bratislava a fotografia VI. Ateliérom Mindszenty

MÚZEUM FOTOGRAFIE

PRÍBEH FOTOGRAFIE Z DEPOZITU MÚZEA FOTOGRAFIE

Príbeh fotografie z depozitu múzea fotografie. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii.

Príbeh fotografie z depozitu múzea fotografie. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii.

Príbeh fotografie z depozitu múzea fotografie

2015 MÚZEUM FOTOGRAFIE 2020 MUSEUM OF PHOTOGRAPHY

2015 MÚZEUM FOTOGRAFIE 2020 MUSEUM OF PHOTOGRAPHY

OSOBNOSŤ SLOVENSKEJ FOTOGRAFIE 2019 FOTOGRAF ROKA 2019

Osobnosť slovenskej fotografie 2019. Fotografie Roka 2019. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii.

Osobnosť slovenskej fotografie 2019

OSOBNOSŤ SLOVENSKEJ FOTOGRAFIE 2019 FOTOGRAF ROKA 2019

Osobnosť slovenskej fotografie 2019. Fotografie Roka 2019. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii. Výstava je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dejinám fotografie v Bratislave a druhá časť je venovaná súčasnej Bratislavkej fotografii.

Osobnosť slovenskej fotografie 2019

Záver

Fotonoviny sa od začiatku svojej existencie vyprofilovali na moderný profesionálny magazín. Treba si uvedomiť, že vznikli v čase, kedy viacero fotografických magazínov zaniklo alebo sa presunulo na internet. Ak sa spätne pozrieme na obsah Fotonovín, zistíme, že je to vlastne ročenka resp. štvrťročnica, a zároveň propagačný materiál aktivít občianskeho združenia FOTOFO - či už ide o aktivity spojené s festivalom Mesiac fotografie, workshopmi, výstavami v Stredoeurópskom dome fotografie a vydavateľskej činnosti. Dá sa povedať, že Fotonoviny prešli za trinásť rokov obrovským vývinom. Od tlače na nekvalitnom lacnom kancelárskom papieri, kedy boli fotografie vo vnútri časopisu iba čiernobiele, až po rok 2011 kedy sa v časopise objavili farebné snímky. V roku 2017 prešli zásadným redizajnom a aj vďaka tlači na kriedovom papieri pôsobia skutočne ako profesionálny fotografický magazín svetového formátu. Z pôvodných 16 strán (vrátane obálky) stúpol rozsah Fotonovín na 24 strán, čo sa dá považovať za úspech, keďže iné tlačené noviny skôr znižujú svoj rozsah kvôli nákladom na produkciu. Snáď nikde inde sa nedozviete viac o fotografickej výstavnej činnosti na Slovensku na jednom mieste ako vo Fotonovinách. Okrem festivalového

katalógu Mesiac fotografie, ktorý vychádza každý rok v novembri a teda zahrňuje iba festivalové výstavy je nemožné dohľadať slovenské fotografické aktivity na jednom mieste. Iba kalendárium zhrňuje informácie o dôležitých výstavách, ktoré realizovali slovenské múzeá a galérie. Domnievam sa, že práve v tom sú Fotonoviny najprínosnejšie. Aj za niekoľko rokov bude možné dohľadať všetko, čo rezonovalo na fotografickej scéne na Slovensku. Ak by Fotonoviny neexistovali, alebo by nasledujúce roky zanikli, či presunuli sa iba na internet, len ťažko by boli dohľadateľné tieto záznamy a celá naša história fotografickej scény vôbec. Fotonoviny

FOTO **NOVINY**
Občasník informácií
o fotografickom dianí na Slovensku

C. 21 / 2012 • Stredoeurópsky dom fotografie • Prepoštská 4, P. O. Box 290, 814 99 Bratislava • www.sedf.sk

recenzie • rozhovory • články • program SEDF
• mesiac fotografie • fotografické kalendárium • inzercia

recenzie • rozhovory • články • program SEDF
• fotografia a autorské právo • fotografické kalendárium • inzercia

napomáhajú kriticky vidieť a esteticky pochopiť fotografiu v celej šírke jej aktuálnych prejavov od roku 2007 až po súčasnosť. Tlačené médiá postupne úplne zanikajú nielen u nás, ale aj vo svete a je otázne či aj Fotonoviny, momentálne ako jediné fotografické tlačené médium vydávané na Slovensku, majú svoju budúcnosť a rovnako zmysel, aby vychádzali na papieri a nie iba elektronicky. Na druhej strane je dnes v roku 2021 vzácné držať v rukách tlačené noviny a vidieť fotografie naživo mimo obrazovky. Čitatelia a čitateľky majú z toho úplne iný zážitok, rovnako ako keď navštívia galériu či fotografický festival. Samozrejme je možné si pozrieť takmer všetky súčasné fotografické série v online priestore, keďže sa s nimi

potrebujú umelci a umelkyne prezentovať na svojich webových stránkach, ale nie je to to isté. Je to možno podobné ako keď si prezeráte fotografickú knihu verzus fotografie na malom displeji na sociálnych sieťach. Vnímanie fotografického umenia je v týchto dvoch prípadoch rozličné. Na mobile možno fotografie rýchlo prebehnúť a už sa k nim nikdy nevrátiť, ak sú vytlačené vnímajú ich recipienti predsa len o niečo intenzívnejšie a rovnako sa k nim môžu kedykoľvek vrátiť. Budúcnosť takéhoto periodika je však v dnešnom digitálnom svete veľmi neistá, no dá sa s určitosťou povedať, že ich húževnatý vydavateľ Václav Macek nenechá len tak jednoducho zaniknúť. Pevne verím, že si zaslúžia svetlú budúcnosť na scéne fotografických magazínov a bude ich podporovať nielen štát, ale aj jeho čitatelia a čitateľky.

PRÍLOHY

Prepis rozhovoru s bývalým šéfredaktorom Fotonovín Václavom Macekom z 19. novembra 2020

Čo predchádzalo vzniku Fotonovín?

Ak sa na to pozriem z hľadiska FOTOFO, tak tomu predchádzalo IMAGO, to je akoby kľúčové. V istom čase vychádzali paralelne, do roku 2010 vychádzalo IMAGO, od roku 2007 vyšli Fotonoviny. Myslím si, že ten dôvod prečo to vlastne od IMAGA nakoniec prešlo k Fotonovinám bolo to, že som si uvedomil, že to nie je prítomné na Slovenskom trhu. To bolo v tom čase keď skrachoval Fototip alebo bol tesne po krachu, a odrazu sa objavila na vydavateľskom trhu diera, ktorú sme sa rozhodli zaplniť. Myslím si, že kvôli tomu, že celá tá orientácia združenia FOTOFO od roku 1992 je stále taká, že my v podstate v našich aktivitách suplujeme štátne inštitúcie, teda za komunistov by sa dalo povedať, že ich suplujeme. Teraz však nesuplujeme štátne inštitúcie, tie majú svoje plány, ale my sa snažíme ako je aj v štatúte napísane - všestranne podporovať slovenskú fotografickú kultúru a scénu. A tá potreba tam bola. Fototip bol na konci a nám veľmi vadilo, že bol zameraný na amatérov a to sa mi nepozdávalo. Ľudia, ktorí sú okolo mňa sú všetci historici umenia, buď tí čo majú dejiny výtvarného umenia alebo

dejiny filmy. Sú to vzdelaní ľudia a vnímajú diela z hľadiska estetického a sémantického, a nevnímajú to ako salónnu tvorbu. Kdežto v prípade Fototipu, neviem aké mala šéfredaktorka zázemie a z čoho vychádzala, ale tej orientácia bola evidentne o tom, aby tam boli informácie o fotoaparátach, o amatérskych kruhoch, AMFO a pod. Bol to vlastne pokračovanie časopisu Výtvarníctvo, fotografia a film. Kdežto v našom prípade to bolo pokračovanie Výtvarného života, ktorý skončil v roku 1996. To bola tá linka prečo Fotonoviny vznikli. Dôvod prečo vznikli v roku 2007 je taký ten pocit, že sa nehodnotí fotografická scéna alebo sa nepíše o tom čo je dobré. Takže vlastne to čo sme robili, bolo IMAGO, no to bolo príliš pre zahraničných a chceli sme robiť niečo pre Slovákov.

Snažili ste sa v tej dobe vybudovať nejakú stálu redakciu? Na základe čoho ste vyberali prispievateľov a prispievateľky do Fotonovín?

Bol to princíp, urob si sám alebo tzv. „selfmade man.“ Tak ako sa v IMAGU veľmi dobre vytvorila redakčná rada a práca, bolo to redakčné rozprestrenie na mnohé krajiny a vždy som si tam vedel nájsť partnerov, či to bol Vladimír Birgus, Josef Moucha, Ruxandra Balaci, Galina Moskalevová z Jerzy Olek, Jevgenij Berezner - oni všetci vedeli pripraviť kvalitné materiály.

Vo Fotonovinách sa mi to nepodarilo, ale ja som mal o to záujem, lebo rád dlhodobo s ľuďmi spolupracujem. Obracal som sa na svojich ľudí ako Hrabušický, Hanáková, no to sa rýchlo vyčerpalo, lebo oni majú iné záujmy. Článok do Fotonovín bol pre nich vždy okrajový, nechceli byť novinári, ktorí píšu o fotografii. Ak mali nejaký výskum, výstavu alebo knihu tak áno, ale bolo to vždy okrajové a nikdy sa nestali profilovými autormi. Nepodarilo sa mi to vybudovať ideál a existoval by taký kritik fotografie, ktorý by po 15 rokoch písania do Fotonovín mohol vydať knižku svojich kritik ako zásadné dielo. Taký človek tam nikdy nebol, bola to kombinácia ľudí, ktorí prispievajú ad hoc, napríklad videli niečo v Košiciach a napísali recenziu, no potom sa viackrát už neobjavili. Ale ja som vždy mal záujem, aby tam bol stabilný redakčný tím, lebo všetko sú to externí prispievatelia, ale to sa nepodarilo. Hovoril som si že, ako je to možné keď je toľko absolventov žurnalistiky, dejín umenia a ďalších škôl, no záver je taký, že nesprievádzali.

Myslíte, že neprispievali do Fotonovín preto, lebo neboli zameraní na kritiku fotografie? Čím to podľa vás je, že u nás nemáme dostatok záujemcov o písanie o fotografii? Prečo u nás títo ľudia absentujú?

Myslím, že tam musí byť konzistentná kariérna dráha. Napríklad ak sa

pozrieme na Michaelu Fisherovú - študovala dejiny estetiky v Bratislave, potom mala pobyty vo Francúzsku, potom sa vrátila do Bratislavy, ďalej šla na Karlovu univerzitu do Prahy. Myslím si, že už je docentka a venuje sa filozofii fotografie, vydala špeciálnu knihu fotografii k kyber fotografii. To je konzistentné, lebo má inštitucionálne a finančné zázemie v štáte. Buď je v Bratislave na škole, alebo v Prahe, niekde kde robí výskum a jej knihy niekto financuje tým, že jej dáva možnosť, aby nad tým rozmýšľala. Ale v prípade kritika fotografie by to mal byť niekto, koho nejaká inštitúcia platí a popritom píše kritiky, ale taký na Slovensku nie je. V Slovenskej národnej galérii máme dvoch ľudí. Aurel Hrabušický, ktorý robí aj súčasné umenie sa fotografii venuje sporadicky. Už nesleduje scénu, niečo urobí každý rok, no sú to veľmi solitérne produkty. Nie je to tip kritika, ktorý sadne a napíše. To čo mal rád vedel veľmi dobre napísať a vie zasadiť veci do kontextu, v tom je absolútne špičkový, ale nie ako stabilný kritik fotografie v novinách. Potom sa chvíľu zdala Petra Hanáková, a potom úplne odišla z fotografie, lebo sa začala venovať súčasnému umeniu. Obaja sú štátni zamestnanci, plus Katarína Almášiová - tá je zameraná na 19. storočie, a nedokáže veľa písať. Títo by mohli, no neťahá ich to k tomu. Ak by sme vzali do úvahy iné inštitúcie ako VŠVU, Filozofickú fakultu UK alebo Univerzitu v Trnave či Nitre, tam sa

nikto taký neobjavil, ktorý má v popise práce fotografiu ako historik umenia. Sú tam umelci, ktorí učia fotografické kurzy, majú prednášky z dejín fotografie, no to je akoby satelit tvorby. Ani jedna inštitúcia nezamestnala človeka, ktorý by bol za to platený, aby sa venoval fotografii a popritom urobil výskum napríklad o slovenskej fotografii 70. rokov. Alebo popritom píše kritiky, lebo sleduje, čo sa deje. Problém je v tom, že sa to nedá robiť na voľnej nohe, je to nerealizovateľné. Je skvelé, že sú tu inštitúcie, ktoré by zamestnali ľudí, ale nie je tam nikto taký, ktorý by sa možno vekom aj záujem dokázal preklopiť od pedagogického k novinárskemu. Silvia Šúzyová je fajn, bola riaditeľkou galérie dlhé roky, fotku mala rada, občas niečo napíše, ale nie je to stabilné. Takisto keď sa pozriete do Banskej Bystrice, je tam Katarína Rusnáková, fotku tam majú, ale hraničí to skôr so súčasným umením a je to vysoký level. Nemáme na Slovensku človeka, ktorý by mal svoju historicko-fotografickú prácu zameranú na 20. storočie, a popritom písal aj kritiky.

Prečo ste sa rozhodli, aby Fotonoviny vychádzali štyrikrát ročne?

Asi som takýto model časopisu niekde videl. IMAGO bolo vydávané dva razy do roka a to sa mi zdalo málo. A bolo tam ešte to, že ak by to vychádzalo dvakrát ročne, tak by to bolo považované za

zborník, nie časopis. myslím, že granty FPU bolo nastavené tak, že podporený časopis musí vychádzať minimálne štyrikrát do roka. My sme vychádzali štyrikrát od začiatku.

Ako ste zo začiatku hľadali ľudí, ktorí si objednávajú Fotonoviny?

Bolo to na amatérskej úrovni. Sústredil som sa, aby číslo bolo vždy poskladané tak, aby som ho považoval za vhodné, a dobré, zaujímavé. Distribúcia fungovala tak, že niekde tie Fotonoviny dáme, aby si ich brali. Distribúcia nebola pripravovaná ako vo firme, ktorá z toho žije a všetky body na Slovensku sú pokryté, majú to k dispozícii a dostane sa to ku každému kto má záujem, to nie. To bolo skôr, aj teraz sú také pozostatky, že mám takého kamaráta, ktorý žije v Humennom tomu pošlem 20 ks, iný kamarát žije inde. Nefunguje to na báze marketingu, kde sa sadne a rozvezie.

Aký počet kusov Fotonovín bol vytlačený na začiatku a teraz?

Nie som si istý či bolo na začiatku 2000 ks a potom sme zdvihli na 3000 ks. Jediné, čo sme zmenili je formát a potom počet strán. Nevieť či som nemenil náklad, lebo IMAGO sme vydávali najskôr 1000 ks, potom 600 ks, nemala to odbyt, bolo to zbytočné luxusné. Náklad bol amatérsky odhad, tá zmena z 2000 ks na 3000 ks bola preto, že sa to proste minulo, a že je

to take časopis, ktorý chce byť aj kritický, ktorý hodnotí scénu - knihy, výstavy, vyberá si autorov do portfólia. Ale je to svojim spôsobom reklama na FOTOFO, čiže je to taký hybrid. Aj keď sa snažím, aby tá reklama nebola príliš viditeľná a nekričala. Preto som si povedal, že čím viac tým lepšie.

Ktoré periodikum bolo konkurenciou k Fotonovinám?

Veľmi som chcel, aby to bolo ako český Ateliér, to bola moja predstava. Ateliér sa mi páčil kvôli tomu, že som mal na ňom rád to, že to boli krátke útvary. Mali dvojstranu, kde bolo 6-7 recenzií, krátky textík, fotka, a dali si záležať na tom, aby na tej českej scéne boli zhodnotené dôležité veci. Bolo to pestré, boli aj rozhovory, aj väčšie materiály, a Ateliér boli noviny. Kdežto napríklad Výtvarný život bol na môj vkus už príliš pompézny s drahým papierom. Ateliér bol tlačенý na novinom papieri, bol viac úžitkový, a to som chcel, aby tie Fotonoviny boli viac úžitkové. Nemáte si ich založiť ako motlitebnú knižku do knižnice. No nemalo to tú ambíciu ako IMAGO, Camera Austria, Europan Photography, tam som chcel byť v prvej lige. Tu som mal skôr pocit, že je to taký charakter novinového papiera, že zoberiete, prečítate a neodkladáte do skrine ako dejiny fotografie.

Prečo ste zmenili potom papier?

Chcel som, aby to bolo krajšie, lebo odrazu som si uvedomil, že lepšie sa to predá a lepšie tá fotografa vyjde. Potom to bola aj snaha výjsť v ústrety fotografom, aby sa noviny lepšie predali. Ak sú krásne fotky na dvojstrane, tak si človek povie „wau paráda.“ Ak by som to spravil na klasický lacný novinový papier Pravdy alebo SME tak by to nemalo efekt.

To je dôvod, prečo ste sa rozhodli zmeniť grafický dizajn?

Robil som akurát vtedy niečo s Pavlom Chomom, a pripravoval s ním Múzeum fotografie. Povedal som mu, že nemám peniaze, ale bolo by fajn to spraviť. Tak to dal študentom, a spravil sa konkurz, kde sa vybrali 3 návrhy. Vybrali sme Kollára s Tóthom a zrealizovali sme to. Rozšírili sme záber FOTOFO o Múzeum fotografie, ktoré pritiahlo špičkového grafika, lebo to Múzeum je veľmi pekne urobené, vymyslené skvele na minimálnom priestore maximálne množstvo informácií. Bola to iniciatíva architekta Pavola Chomu, a z finančného hľadiska výhodné, grafici dostali honorár 200 eur za to, že nám to zmenili. Keď si na to spomeniem, viacerí študenti nevedeli čo to obnáša, dali návrhy, no boli niektoré boli mimo. Títo dvaja vybraní sa inšpirovali nejakými austráľčanmi, spravili si rešerš a časť toho prevzali.

Prečo ste sa rozhodli prenechať Fotonoviny Branislavovi Štepánkovi?

S Braňom som začal spolupracovať keď začal robiť bakalársku prácu o občianskom združení FOTOFO v roku 2015 ako tretíak. Boli sme radi, že niekto sa tomu venuje a potom sa rozhodol spraviť aj magisterskú prácu. Hovorím si, že skvelé, lebo som zistil, že je veľmi dobre jazykovo zdatný, tak som začal spolupracovať s ním na Európskom mesiaci fotografie. Dovtedy napísal aj pár článkov ako prispievateľ. Potom spravil magisterskú prácu, a chodieval so mnou na medzinárodné fotografické festivale, do Viedne, Hamburgu, Berlína a pod. Chcel som, aby to robil čo najintenzívnejšie, lebo som mal v pláne, aby to celé prebral. Viete, mám 68 rokov, a potrebujem za seba náhradu, tak som ho oslovil na Fotonoviny a dohodli sme sa, že to bude robiť. Odmietol honorár a za tie peniaze si najal grafikov a bolo to mimo Foartu, ktorý dovtedy pripravoval grafiku. A neskôr to začala robiť aj Renáta, čo bolo finančne náročnejšie. Mali sme konflikt, kedy Braňo povedal, že ohrozujem slobodu tlače, potom čo odmietol publikovať môj článok. Tak som si povedal, že nemôžeme spolupracovať. Hlavný motív bol, že som videl v ňom niekoho, kto by prebral festival a ďalšie aktivity FOTOFO. To sa nezdá, ale je to celoročná práca, stále to musíte mať v hlave. Vlni som bol bez peňazí, lebo som prepásol grant na FPU. Ono to nie je fyzicky náročné, ale

psychicky je to značný tlak. Bremeno z hladiska napätia ak nepríde podpora, je značné. Teraz spolupracujem s Evou Hodek, má obrovské nároky, je ambiciózna, v jednom momente mohla byť riaditeľkou Galérie mesta Prahy, čo je na úrovni Slovenskej národnej galérie. To je vysoká laťka, ona je extra trieda. Tu som tak vysoko nerúbal, chcel som to mať dobre, Fotonoviny, dom fotografie aj festival, je to „one man šou“ s mnohými spolupracovníkmi. Ak by som vystúpil, tak to spadne. Teraz som rád, keď vy preberáte časť, lebo viem ak to máte za svoje, tak to nemôže skrachovať. Tých 53 čísiel vám dáva víziu, ale musí vás to baviť. Štepánek bol zlý krok, ako aj Michaela Bosáková. Povedal by som, že to bolo to moje manažérske zlyhanie.

Aká je vaša vízia do budúcnosti Fotonovín ako vydavateľa? Kam sa Fotonoviny uberajú?

Keď zavreli kiná počas pandémie, tak ľudia pozerali filmy iba z domu. Keď ste doma, máte film na obrazovke, ste tam sám, nie je to spoločenská udalosť. Na veľkom plátne je to zážitok, ale možno sa to zmení dobou. Pri Fotonovinách v kyberpriestore fotografia nie je hmotná, neviem posúdiť. Nepochybne myslím, že ďalších 20 čísiel - to je 5 rokov, Fotonoviny budú, nemôže to prestať hrať rolu, ako neprestal vychádzať New York Times a Guardian. No neviem čo bude o 50 čísiel. Ten ideál je stále

Ateliér, no nemám pocit, že chcem z toho spraviť fajnový výlučný časopis. Na Slovensku vychádza reálne iba Flashart, Designum (užité umenie a nábytok) a Profil (číta ho okolo 200-300 ľudí), ktoré sú zamerané na výtvarné umenie. My sme jediný masový, vychádza 3000 ks. Fotonoviny sú pre masové publikum, sú prepojené s festivalom, ktorý je masový. Dnes som bol v SEDF a myslel si, že nikto tam nebude, ale boli tam ľudia. Odrazu som si uvedomil to, že keďže to nerobím pre úzky okruh ľudí spôsobuje, že vždy tam niekto príde. To znamená, že ak máte 3000 ks náklad, to dáva väčší zmysel aj ostatnej robote. Mne sa zdá, že ten ideál Ateliér, nikdy nejde pod latku, nikdy to nebude Fototip pre amatérov, ako Zväz slovenských fotografov z Ružomberku alebo Združenie profesionálnych fotografov. Tí sú z toho zdesení, majú svoje workshopy. Dúfam, že Fotonoviny nebudú podliezať latku pri budúcich číslach.

Porovnajme Fotonoviny s českým časopisom FOTO, ktorý sa predáva. Je udržateľné, aby Fotonoviny boli nepredajné a nekomerčné?

Neviem čo by tá komercia priniesla. Oni majú Fotograf akoby zborník, vychádza tematicky trikrát do roka. FOTO vychádza vo väčšom náklade, pred pár rokmi mal krízu, a myslím, že uvažovali, že budú iba na internete. Mne sa zdá, že začať špekulovať o komercionalizácii a

komerčnej efektívnosti, alebo zvýšenia komerčnej príťažlivosti Fotonovín, nie je dobré riešenie, ale je to ilúzia. Čo znamená, že nemôžete získať peniaze na reklame. To neexistuje, aby ste zohnali peniaze na reklame, ak vychádza iba 3000 ks, a máte dnes online reklamu na sociálnych sieťach, ktorá je lacnejšia a na každom kliku sa zarába. Online reklama vyblokuje inzerciu a potom si poviete, že budete Fotonoviny predávať. Lenže to sú jednotky predplatiteľov, to musia byť tisíce, aby ste z toho pokryli náklady. Myslím si, že jediná cesta je naozaj držať to dôsledne v nekomerčnosti tak ako je napríklad Galéria Tranzit, ktorý má silného partnera. FOTOFO je silný partner Fotonovín. Ak štát bude naďalej podporovať tlačiarenske náklady Fotonovín, ide o to pokryť náklady spojené s realizáciou, nie s tlačou tak sa vždy vynájst'. Dá sa prísť za niekým a povedať, že dobre prispajte dvetisíc euro a budete mať reklamu na Mesiaci fotografie v SEDF, kolegyniam nerobí starosť ak dajú logo medzi partnerov a bude mať pocit viditeľnosti. Alebo mu dáme do domu fotografiu veľkú tabulu. Ale je to veľmi ťažké, nevidím to tak. Nedá sa vyrobiť komerčný fotografický časopis, aby prežil bez dotácií. Tak sa nedá spraviť ani festival, ani dom fotografi bez dotácií. To by potom nemalo úroveň, ak by tam boli platené výstavy, bol by to skôr iba taký bazár.

Prepis rozhovoru s bývalým šéfredaktorom Fotonovín Branislavom Štepánkom z 5. januára 2021

Ako si sa dostal k šéfredaktorstvu Fotonovín? Čo ťa motivovalo písať o fotografii z pozície redaktora?

Písala som už dlho aj inde. Oslovil ma Macek ešte na prelome 2016-17 a vtedy som to odmietol, lebo som na to nemal čas, a dostal som sa k tomu na konci roku 2017. Ešte som mu navrhoval, či by nemohol zostať šéfredaktorom a ja by som bol jeho zástupcom, čo sa ukázalo, že som to mal urboiť, ale to je teraz jedno. To bola jeho ponuka, ktorú som prijal, keďže som tam písal, tak vedel čo môže očakávať a ja som takisto vedel, čo môžem očakávať. Bola tam Kristína Devínska, bolo to jedno alebo 2 čísla, potom ako zmenili dizajn, mne sa to páčilo ako koncept, ktorý už bol daný, aj organizácia bola nastavená dobre. Tak všetko sme nechali tak, a vlastne záverom bolo pokračovať v tom, čo Macek kontinuálne robil 11 rokov.

Bola v tom čase vo Fotonovinách stála redakcia, ktorú si prebral?

Nie, ale Macek bol vždy ochotný poskytnúť kontakty, ale nebolo to tak, že mi dal ľudí - toto je redakcia a pokračuj. Tam sa začínalo na zelenej lúke, čiže ja som si musel vymyslieť, že koho oslovím. Ale zase keď som niekoho nepoznal, alebo potreboval kontakt, tak

on bol vždy ochotný a sprostretkoval mi ho. Takto to fungovalo po celú dobu, čo som sa podieľal na tvorbe Fotonovín, počas toho ako som ich viedol.

Aký kľúč si zvolil pri výbere tém a článkov do Fotonovín?

Čo sa týkalo štruktúry časopisu, tam treba ešte vidieť, že predtým bolo ešte IMAGO, ktoré robila Lucia Fischerová, a ktoré tiež malo nejakú podobnú štruktúru. Keď som Luciu spovedal pred pár rokmi kvôli mojej diplomovke, tak ona nebola šéfredaktorkou, ale administrovala IMAGO a v zásade ho akoby viedla. Takisto to bola Macekova idea, že tam má byť úvodník, portfólia autorov, kalendárium a podobne. Tento koncept sa preniesol do Fotonovín. Osobne by som kalendárium nerobil, lebo by som to považoval za zbytočné, ale keď som o tom diskutoval s Macekom tak povedal, jeden veľmi dobrý argument. Keď sa jedného dňa bude robiť rešerš, kde a kedy boli výstavy, tak to nikde nebude uverejnené iba tam. Ak teraz sa chceš pozrieť čo sa vystavovalo pred 10 rokmi tak sa to dá dohľadať na základe kalendária. Ja by som nevidel v kalendáriu tento cieľ, keďže je teraz všetko na internete, ale tento argument ma presvedčil. Myšlienka mať nielen kalendárium a vôbec celú štruktúru Fotonovín ako ich Macek mal, považujem za urobenú dobre. Vždy tam bol úvodník, rozhovor, recenzie, prípadne nejaká reflexia

a v tom čase aj reklama na Foart, ktorý to sponzoroval a druhá reklama na aktivitu SEDF. Foart už vypadol. V štruktúre som priniesol mini recenzie kníh. V kalendáriu som prikľadol aj info o nových foto knihách. Dbal som na to, aby tam boli aj knihy, boli to iba mini odstavčeky na niekoľko riadkov, ktoré niekoho zaujali a treba o nich svetu povedať. A potom boli aj normálne veľké recenzie kníh. A v kalendáriu sa pridalo info o knihách.

Toto bola jediná zmena, ktorú si zaviedol?

Rozmýšľam, že čo sa týka štruktúry, tak som to nechal tak, ako to bolo, lebo to bolo dobré. Nič nechýbalo. Jediné čo si spomínam, že bola predtým právna poradňa, to bola super rubrika. No téma sa vyčerpala, a nepokračovalo sa v tom, nemal som ambíciu dávať obsah tohto typu. Chcel som, aby tam boli rozhovory, reflexie, recenzie kníh. Na toto všetko som sa vždy sústredil. To čo sa menilo, bolo také tie stavebné bloky, ktoré tam boli vždy. Recenzia festivalu Mesiac fotografie v Bratislave, recenzia na festival v Arles - čo je najdôležitejšie, OFF festival sa vždy recenzoval a podobne. Potom vždy bolo rozhovor s autorom, ktorý bude na festivale, ten sa dával vždy číslo pred festivalom alebo do festivalového čísla.

Ako si si vyberal ľudí do redakcie?

Existovala myšlienka vytvoriť redakčnú radu, aby časopis mal serióznejší charakter, ale to sa nenaplnilo, nebolo na to čas ani energia. Myslím si, že redakčná rada v serióznom médiu by mala byť. Teraz stále nie je, ak nie je a to je vec, ktorú by som za seba urobil, ak by som ten čas mal. Povedal by som, že je moje zlyhanie, že som to nestihol. Macek to vlastní, on sám to chcel odovzdať a jeho argument bol, že obsahovo nechce prispievať. Na jar 2019 nechcel byť v redakčnej rade, keď som ho oslovoval. Ale to chápem, lebo je riaditeľ tohto média a nemá tam čo byť. Nechcel som, aby dával nefotografický obsah a na tom sme sa aj rozišli.

Ako mala fungovať redakčná rada?

Mala mať štyroch až piatich ľudí, z nielen fotografickej, ale ja umeleckej obce a mala sa stretnúť aspoň dvakrát ročne, aby som dostal spätnú väzbu. Tak som chcel ten časopis posúvať. Chcel som, aby fotografia bola viac prepájaná s výtvarným umením, aby to nebolo, že teraz sa hráme na fotografickú cechovú škatuľku. Na druhej strane sú to Fotonoviny, nie umelecký časopis, aby sa venoval výtvarnému umeniu, ale chcel som aby sa fotografia vnímala v kontexte umenia. Redakčná rada mala v tomto pomáhať, ale žiaľ som to nestihol. Druhá vec je redakcia, ktorá neexistovala. Po prvé neboli peniaze.

Nikdy som nechcel, ale to sa netýka iba Fotonovín, ale aj celej spolupráce s Macekom, mať akýkoľvek finančný vzťah k FOTOFO. Jedine na festivale ak boli náklady, tak sa preplatili. Pracoval som na dobrovoľníckej báze, posledný rok so mnou spolupracovala aj Zuzana Pustaiová.

Snažil si sa každé číslo spolupracovať s tými istými ľuďmi alebo si hľadal nových? Odkiaľ si čerpal námety na články?

Idea bola moja, námetov som mal kopec od iných, Judita Csáderová a Václav Macek boli tí istí ľudia, ktorí mi námety nosili a dopĺňali kostru. V zásade tých fotografických akcií nie je tak veľa. Podľa mňa nielen vtedy, ale aj teraz, v podstate celé fotografické diane majú obsiahnuté. Obsiahli sme celé Slovensko. Nechcel som vôbec uvažovať o takej pozícií, redaktor, lebo sme nemali peniaze, čiže sme vzali vec ako je. Tí, ktorí s mi dávali tipy si bola ty, Lenka Lukačovičová, Veronika Markovičová, Zuzana Pustaiová. Výkonnou časťou bola Kristína Devínska, potom keď odišla mi pomáhala Zuzana Pustaiová. Potom bola produkčná časť a to boli grafici. Vždy som spolupracoval s Lukášom a Kubom, sedeli sme buď s Kristínou alebo ja s nimi. V roku 2018 a v roku 2019 robili dizajn aj zalomenie, lebo predtým ho robil vo Foarte Peter, ktorý bol nekvalitný a nemal dizajonové

myslenie. Napríklad v strede nadpisu mu vypadlo písmenko. V každých Fotonovinách tak bola nejaká chyba. Keď to vidí človek desaťkrát, tak si nevšmine už tie chyby. Vynechal drobnosť, ale to grafik nemôže robiť. Potom to robili Jakub s Kubom a už to bolo v poriadku.

Za celú históriu Fotonovín bola vždy na obálke fotografia, ale počas tvojho pôsobenia bola výnimka a na číslo 43 si dal na obálku umelecké dielo, prečo?

Podľa mňa to je fotografia a vytvorila ju Magda Stanová. Mal som vtedy úvodník o prepájaní profesionálneho a amatérskeho umenia a to je dôvod, prečo som ju tam zaradil. Je to preto, lebo si myslím, že ona nepoužila objektív a kameru, a nevyvolala to, ale aj tak je to fotografia. Celé to nakreslila, a bolo to o myslení vo fotografií, preto som to tam chcel dať.

Výber fotografií na obálky vždy súviseli priamo s obsahom?

Vždy to bolo nejakým spôsobom zviazané. Na mojich prvých Fotonovinách, ktoré som produkoval, som nevybral fotografiu ja, ale Kristína Devínska. Fotografia patrila účastníkovi z Portfólia review, spravil ju Japonec Hiro Tamaka. Chcel som tam niečo „young fresh“ a súhlasil som s Kristínou. Ale samozrejme, že sme mali v merku päť fotiek a táto bola dobrá.

Podme k histórii obálok. Na твоjich obálkach figurujú skor zahraniční autori ako niekto z domácej tvorby?

To je náhoda, príkladom je aj tento Japonec alebo fotografia z Trienále v Hamburgu. Vždy mala mať súvis s obsahom, ale neriešiš som či je autor zo Slovenska alebo nie.

Čo najviac chýbalo Fotonovinám v dobe kedy si bol šéfredaktorom? Čo by si ešte zlepšil v tej dobe?

Chcel by som povedať financovanie, ale nie je to pravda. Nehovorím, že peniaze, lebo tie honoráre za recenzie sú symbolické a napriek tomu sú ochotní ľudia prispievať do Fotonovín. Písanie do Fotonovín nie je prestíž, ale spolupatričnosť, lebo ľudia vedia, že je to dobrá vec. S tým súvisí ďalšia nepríjemná skúsenosť, ak niekto nedodá recenziu. Bol som sklamaný keď ma oklamala osoba a nedodala recenziu, napriek tomu, že ju sľubovala. Neočakávaš podritie dôvery od významného odborníka, je to detinský spôsob správania. Tam kde som si myslel, že mám istotu u erodovných ľudí, tam ma to zarmútilo ak nesplnili to, čo sľubovali. To bol však jediný prípad, ostatní vždy odovzdávali články načas.

Ako ste riešili distribúciu?

Spravili sme revíziu adres kam sa to posielalo, a Kristína Devínska na môj pokyn rozširovala distribučný zoznam kam sa Fotonoviny posielali poštou, toto sme riešili aktívne. Obvolávala ich, zisťovali sme, či by boli ochotní platiť poštovné a podobne. Bratislavu riešil niekto v SEDF na Macekov pokyn. Inak išla distribúcia mimo mňa a nestaral som sa o to. Raz prišiel Macek vytočený, že Nina Vrbanová z Kunstahlle nechala Fotonoviny odtiaľ vyhodiť a na jeho email ani neodpovedala.

Vedel by si prirovnať Fotonoviny k zahraničnému časopisu? Ktoré zahraničné periodikum ti bolo vzorom?

Nie sú porovnateľné so žiadnym, ktorý poznám. Tie, ktoré vychádzajú majú úplne iný model, sú iného rozsahu, nie sú tenučké ako Fotonoviny, nemajú málo strán a nie sú distribuované zadarmo. Ideový vzor sa vyvinul rokmi z časopisu IMAGO, ktoré nejak fungovalo, a keď zaniklo zostali Fotonoviny, ktoré vznikli pár rokov predtým ako zaniklo IMAGO. Macekovi muselo byť jasné, že IMAGO nebude mať dlhé trvanie. Čo sa týka obsahovej štruktúry nebolo treba nič meniť.

V prvých Fotonovinách bolo v úvodníku napísané, že ich vzor je nemecký magazín Photonews, čo si o tom myslíš?

Nemyslím, že toto bol dobrý cieľ, Fotonoviny sú fajn na informovanie v rámci toho čo sa na fotografickej scéne deje, resp. informovanie pre Slovákov. Chcel som, aby to bolo aj informovanie Slovákov o tom, čo sa deje v zahraničí. Ani my by sme nevycestovali nebyť Maceka. Považoval som za povinné napísať slovenskému čitateľovi o niečom, o čom som vedel, že v živote nepôjde, aby sa inšpiroval. A to nebolo iba z rozmaru, ale to bolo preto, lebo kedysi dávno aj mňa iní inšpirovali, aby som chodil do zahraničia na festivaly, a vďaka tomu som bol v Arles niekoľkokrát a kade tade a vidíš čo sa deje. To je možno tá moja zmena, ale inak tá štruktúra bola prevzatá a dobrá taká, aká bola.

Menný register

A

Ančič Peter 26
Archlebová Tamara 13

B

Balaci Ruxandra 9
Balco Andrej 31
Bán Andrej 13,36
Bartram Chloe 16
Bielik Ladislav 25, 26
Birgus Vladimír
9,13,26,31,32,35,37,43,45,59,65
Budská Viera 13,28,32
Berezner Jevgenij 9,65
Benická Lucia 44
Benický Roman 40
Bieber Jodie 17
Bieleszová Štepanka 43
Bosáková Michaela 13,32,38,69
Bosák Vladimír 28
Bošanská Petra 20
Borský Tibor 61
Breier Pavol 10,41,57
Burza Michal 48

C

Capa Robert 14,34,37
Cepková Petra 13, 20
Csáderová Judita 10, 21, 24, 27, 37, 39, 43,
48, 49, 58, 73
Črep Martin 21
Čulík Martin 13, 54, 55

D

Devínska Kristína 13, 50, 71, 73
Drtikol František 32, 38
Ďurček Ľubomír 40

E

Erdziak Pavol 13, 26, 32

F

Fiala Anton 28, 29, 43
Fiala Sandro 13, 46
Fišherová L. Lucia 13
Fontcuberta Joan 59
Frank Robert 28, 53

G

Geržová Jana 23, 51
Gešicka Dominka 51
Gilden Bruce 52
Gonzáles Dionis 40
Gregor Richard 45
Grosmann Igor 40

H

Halanová Zuzana 44
Halász Tomáš 45
Hammond Robin 17
Hámor Gerhard Sebastian 27
Hanák Dušan 21
Hanáková Petra 13, 27, 33, 34, 44, 51, 66
Havránková Milota 21, 30, 43, 45, 48, 50
Hoepker Thomas 24
Hojstričová Jana 26
Hrabušický Aurel 13, 27, 35, 36, 40, 43,
44, 58, 66
Huszár Tibor 23, 40, 41
Hyža Alan 30

I

Ilková Jana 23, 30

J

Jablonská Beáta 26
Jackuliaková Dominika 27
Jakubčáková Lena 54
Jazbec Ciril 41

K

Kállay Karol 30, 34, 35, 36, 37
Klamar Joe 31
Kang Youngho 39
Kliman Šymon 34, 40
Kleibl Martin 49, 58, 59, 61

Kočan Robo 31
Kochol' Dušan 37, 44, 52, 55
Koklesová Bohunka 13, 32, 36, 40, 41, 58,
59, 60
Korček Peter 58
Kollár Jakub 13, 50, 68
Kollár Martin 33, 34, 40, 45
Kowalczy Sylwia 55
Krajewska Zuzana 26
Králiková Katarína 27
Kropilák Branislav 29
Kuchta Ján 40

L

Lachapell David 32, 35
Lapitková Zuzana 13, 24, 31, 39, 41
Laurinc Daniel 44
Lendel Rudolf 61
Lopéz Marcos 15

M

Macek Václav 8, 9, 10, 12, 13, 20, 21, 22,
23, 27, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 39, 41, 42, 45,
46, 50, 51, 52, 56, 57, 59, 60, 64, 65, 71, 72,
73, 74, 75
Madoz Chema 48
Malík Viliam 35, 40
Maximová Anna 33
Markovičová Veronika Marek 13, 60
Martinček Martin 38
Mayer Antonia 51
Mazúr Adam 26
Mára Pavel 28, 49
McCurry Steve 7, 41
Michel Jakub 13, 50
Milach Rafal 40
Miklásová Lucia 11, 13
Mikušová Monika 21, 37, 49
Močková Jana 35
Mravec Juraj 54
Mrázková Daniela 44
Mlčoch Jan 32, 35
Mojžišová Zuzana 13
Moskalevová Galina 9, 65

Moucha Josef 9, 13, 28, 38, 41, 43, 53, 61,
65

N

Nehera Otakar 31
Németh Boris 34, 35, 41, 54, 55
Norfolk Simon 7, 55

O

Oijen Illah van 40
Olek Jerzy 9, 65
Orviský Peter 24

P

Parr Martin 31
Pašteková Michaela 13, 34, 35, 60
Pašteková Veronika 12, 21
Pástorová Ivana 13, 34, 35, 38, 49, 58
Pauer Marián 8
Pekár Stano 27
Perkins Chris Steel 34

Podestát Václav 48
Pohribný Jan 40
Pospěch Tomáš 41
Požerkis Romualdas 35, 44
Puskailer Bohumil 40
Pustaiová Zuzana 13, 55, 59, 73

R

Riboud Marc 14
Richter Otto 16
Rosová Tatiana 26

S

Saparová Sisa 35, 55
Sikora Rudolf 23, 59, 61
Sedlák Jozef 10, 56, 61
Smejkal Pavel Mária 13, 28, 43, 44, 47
Sobek Evžen 15
Svítková Marta 8
Stacho Ľubo 23, 30, 32, 33, 43, 46, 47, 58

Stanová Marta 14, 73
Starovecký Juraj 44
Steichen Edward 21
Szalast Michal 57
Šipocz Ján 55
Štěpánek Branislav 12, 13, 37, 39, 40, 42,
43, 48, 53, 54, 55, 57, 58, 69, 71
Šoltýsová Elena 13, 46
Štreit Jindřich 43, 45
Šturdíková Jana 30, 51
Švolík Miroslav 30, 42
Štrba Martin 42

T

Tapert Robert 54
Tomík František 43, 59
Tóth Jakub 13, 50, 68

V

Vančo Filip 9, 40, 42, 44, 56, 58
Vartecká Anna 50
Varga Kamil 42
Varge Marián 61
Viazanička Ján 56
Vlčková Tereza 25
Vorobjov Vladimír 10, 22, 30
Vozárová Jana 11, 13, 24
Vrbanová Nina 51, 74

W

Waswo X. Waswo 51
Wieczorek Bartok 26
Winogrand Garry 28

Z

Zacharová Valéria 39
Zacharová Zuzana 30
Zajac Matúš 34
Žiak Jaroslav 34, 49
Židlický Vladimír 26, 41, 60
Župník Peter 30, 33, 42

Zoznam použitej literatúry

BIRGUS, V., MLČOCH, J. (2009). Česká fotografie 20. století. Praha: Kant, ISBN 978-80-7437-026-7

HRABUŠICKÝ, A., MACEK, V. (2001). Slovenská fotografia 1925 – 2000. Bratislava: SNG, ISBN 80-8059-058-3

KATUŠČÁK, D. (2007): Ako písať záverečné a kvalifikačné práce. Nitra: Enigma, ISBN 978-80-89132-45-4

IMAGO. Bratislava: FOTOFO, 1995-2010, ISSN 1335-1362

MACEK, Václav (ed.). The History of European Photography, Vol. III, 1970 - 2000, Bratislava: FOTOFO, 2014. ISBN 978-8085739-70-1

ŠTEPÁNEK Branislav. Občianske Združenie FOTOFO. Opava, 2012. Teoretická bakalárska práca. Institut tvúrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě.

FOTONOVINY 1. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2017

FOTONOVINY 2. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2008, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 3. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2008, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 4. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2008, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 5. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2008, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 6. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2009, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 7. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2009, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 8. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2009, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 9. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2009, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 10. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2010, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 11. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2010, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 12. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2010, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 13. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2010, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 14. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2011, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 15. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2011, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 16. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2011, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 17. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2011, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 18. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2011, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 19. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2011, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 20. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2012, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 21. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2012, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 22. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2012, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 23. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2013, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 24. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2013, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 25. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2013, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 26. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2013, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 27. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2014, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 28. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2014, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 29. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2014, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 30. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2015, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 31. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2015, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 32. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2015, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 33. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2015, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 34. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2016, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 35. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2016, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 36. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2016, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 37. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2016, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 38. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2017, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 39. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2017, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 40. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2017, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 41. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2017, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 42. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2018, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 43. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2018, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 44. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2018, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 45. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2018, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 46. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2019, Reg.č. EV 2603/08 , ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 47. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2019, ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 48. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2019, ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 49. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2019, ISSN 1337-6454

FOTONOVINY 50. Bratislava: Stredoeurópsky dom fotografie - FOTOFO, 2020, ISSN 1337-6454

FOTONOVINY

Mgr. Dorota Holubová

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Institut tvůrčí fotografie

Opava 2021

Vedúci práce: doc. Mgr. Josef Moucha

Oponent: MgA. Ing. Peter Korček

Počet znakov vrátane medzier: 148 101

Počet slov: 22 014

Počet strán: 83

Počet normostrán: 41

Počet normostrán vrátane príloh: 52